

4 kpl. esitelmä luvun 10. kappaleeseen.

Pori, Preiviiki ja Kuuminainen

Kertomus Satakunnan Museon kaivauksista 18. 7. - 15. 8. 1967 välisenä aikana.

Yllä mainittuna aikana jatkoin Satakunnan Museon vuonna 1966 Porin Preiviikissä aloittamia muinaistieteellisiä tutkimuksia, ks. ko. kaivauskertomusta. Kaivausten kohteena oli Parkkalin metsäsaralla edellisellä vuonna todettu talonperustusta muistuttava muinaisjäänös sekä viisi rauniota Parkkalin raunioryhmästä, sen läntisimmästä rauniosta 4 n. 250-350 m länsiluoteeseen. Kaivausten apulaisvalvojana toimi hum. kand. Isto Kauhanen, ja kaivauksiin osallistui 8-12 koulupoikaa, joista karttoja laativat Olof Bäckström, Eric Chanfreau, Markku Haaslahti, Raimo Katila, Ilkka Korkeakoski, Simo Korpela, Tapani Kivistö, Esa ja Kari Mäntylä, Timo Rintala ja Miika Vuola. Kaivaukset, joihin Muinaistieteellinen toimikunta oli myöntänyt luvan, tapahtuivat Satakunnan Museon varoilla sekä Suomen Museoliiton myöntämän 2500 mk:n apurahan turvin.

Sää suosii kaivauksia suurimman osan ajasta. Vain muutama sadepäivä häyttasi töitä, samoin yhden viikonvaihteen harvinaisen voimakas myrsky, joka kaatoi runsaasti puita kaivausalueella, ks. kuvat 144-45.

I Miilunpohjan tutkiminen Preiviikissä Parkkalin metsäsaralla Rno 5¹⁰⁶.

Edellisenä vuonna keksitty ~~vuonna keksitty~~, Parkkalin rauniosta 3 suunnilleen 20 m:n päässä pohjoiseen sijaitseva talonperustusta muistuttava muinaisjäänös otettiin ensin tutkimuksen kohteeksi. Muinaisjäänös, joka sijaitsee matalan kalmistonarjun viereisellä tasanteella noin 1 m rauniota alempana, oli suunnilleen länsi-itä -suuntainen, 10-11 m pitkä, 6-7 m leveä, hiukan ^{2.}nurkista ^{1.}pyöreään suorakaiteen muotoinen maaston kohouma, jonka reunoja kiersi matala, 1-2 m leveä, rajoiltaan vaikeasti erotettava valli ja sen ympärillä matala ojanne, joka oli syntynyt valliin maata luotaessa. Vallin ja ojanteenpohjan korkeusero oli suurimmillaan lähes 40 cm, mutta kun ojanne oli suunnilleen vallin levyinen, oli muinaisjäänös hahmona kyllä selvä mutta vaikeasti karttaan merkittävissä.

Ensi työnä raivattiin muinaisjäänöksen alue kitukasvuisista männyis-

tä, valokuvattiin ja paalutettiin kartoitusta varten 2x2 m:n ruutuihin. Ohuen turpeen alta paljastui kova soramaa, joka sisälsi runsaasti hiiltä ja tuhkaa ~~pintaosissaan~~, paikoin siinä todettiin myös sulamisen jälkiä. Ilmeisesti tämä kerros oli kokonaisuudessaan palanut. Palomaakerros oli suunnilleen 15-20 cm paksu, ~~ja sisälsi hiiltä ja tuhkaa~~. Sen pohjaosista paljastui poikittaisia ja pitkittäisiä hiilityneitä puita, ja kun kerroksesta ei löytynyt mitään asumiseen viittaavaa, ei myöskään löytöjä, muinaisjäännös on ilmeisesti tulkiytava hiilimiilun jäännökseksi ja ajoitettava historialliselle ajalle. Kun tämä oli todettu, lopetettiin kaivaus. Varsinaisesta palomaakerroksesta oli tällöin tutkittu ainoastaan itäosa; varmemmaksi vakuudeksi tutkittiin profiilileikkausten kohdat koskemattomaan maahan asti, eikä tällöin havaittu mitään, mikä puhuisi tulkintaa vastaan.

Muinaisjäännöksestä laadittiin pintakartta sekä profiili, ja siitä otettiin joukko valokuvia; kuvat 1-19.

II Preiviiki, ^{Leppäsen} Paganuksen metsäsarka Rno 5³⁶.

Toisen tutkimuskohteen muodostivat Preiviikin ja Kuuminaisten kylän rajalla, Preiviikin puolella, Leppäsen, om. emäntä *Sirka* Paganus, metsäkappaleen päässä sijaitsevat kolme hautarauniota (1-3/1967). Ne sijaitsivat harvassa männikössä samalla loivalla, kivikkoisella harjulla kuin vuonna 1966 tutkitut Parkkalin rauniot näistä $250 \frac{270}{m}$ länsiluoteeseen; Harju kohoaa läheisestä pellostä arviolta parisen metriä.

Rauniot 1-3 muodostivat pienen ryhmän, jossa rauniot 2 ja 3 olivat aivan vierivieressä, niin että niiden täytekiveys osaksi sulautui yhteen; raunio 1 sijaitsi rauniosta 2 kymmenisen m itäkaakkoon.

Raunio 1 oli maastossa melkein huomaamaton ellei lähistöllä olisi ollut selvästi näkyviä röykkiöitä 2-3, ei muutamia sammalen peittämiä, jalan alla eräässä kohdassa kolkkuvia kiviä, jotka kohdistivat huomion ko. paikkaan, mitenkään olisi voinut epäillä hautarakennelman kiviksi. Kun paikka oli raivattu ja sammal poistettu, paljastui maantasainen ja -sekainen kiveys, joka sulautui kivikkoiseen ympäristöön, sillä vailla yksityiskohtaisesti määriteltäviä rajoja. Kiveys oli pitkänomainen, suunnilleen 7 m pitkä, 4-5 m leveä, pituussuuntana suunnilleen länsi-itä.

Kiveys koostui erikokoisista hiekkakivilaatoista, joita ympäristön maaperä sisältää tavattoman runsaasti, sekä mukulakivistä ja sorasta.

Maantasaisesta kiveyksestä erottui hiukan ylemmäksi kohoavat kahden paasiarkun hiekkakivipaadet. Arkut olivat melko tarkkaan pohjois-eteläsuuntaisia, ja sijaitsivat suunnilleen metrin päässä toisistaan, (ei kuitenkaan täysin rinnakkain, vaan) siten, että läntinen arkku A ulottui hiukan etelämmäksi kuin itäinen arkku B, joka puolestaan oli hiukan pohjoisempana. Kuvat 20, 26, 29, kartta . Arkkujen ympäristön latomus oli vain kymmenisen cm vahva, eikä sen ja alla olevan koskemattoman maan rajaa voitu juuri todeta: ilmeisesti paikalta on poistettu humus ennen kiveyksen latomista, ja lisäksi on latomuksessa^{en} voitu käyttää paikalla jo ennestään olleita kiviä.

Läntinen arkku A oli pahoin romahtanut. (ja vain osaksi ympäristöstään erotettavissa) Sen ympärillä oli matala, maan ja kivien muodostama latomus, ks. kuva 20, sekä kuva 26, jonka edustamassa vaiheessa ylin kivikerros oli jo poistettu arkun ympäriltä. Arkku oli kuten edellä jo mainitsin, pohjois-eteläsuuntainen, 150-170 cm pitkä, mikäli vinojen päätelaattojen sijainnista saattoi alkuperäisen pituuden määrittellä.

Sivuseinät olivat vain osaksi säilyneet; ne oli rakennettu ilmeisesti useista vierekkäisistä laattakiviriveistä, ks. kuvat²⁷/28-29; arkun leveydeksi sisältä mitaten jää ainakin 60 cm. Länsiseinän paasia oli säilynyt pystyasennossa vain arkun eteläpäässä, mutta itäseinässä näkyi useita täysin pystyssä olevia paasia, jotka eivät kuitenkaan muodostaneet selvää riviä. Pohjatasoa ei voitu todeta, hauta oli löydötön, vainaja täysin jäljettömiin maatonut eikä arkussa ollut pohjakiveystä. Nähtävästi arkku on rakennettu matalaan kuoppaan, tuskin aivan maan pintaan, mutta hautakuoppaa ei lieneekäivettu yhtä syväksi kuin arkku B:n yhteydessä, joka oli paremmin säilynyt.

Arkku B oli pohjoisluode - eteläkaakkosuuntainen, 140-150 cm pitkä, sisäpuolelta mitaten 40 cm leveä. Sen seinät oli pystytetty hiekkakivipaasista maahan kaivettuun suunnilleen 35 cm syvään kuoppaan. Päädyt ja länsiseinä oli sisempien paasien ulkopuolella tuettu tai "vuorattu" toisilla laattakivillä. Länsiseinän muodosti siten 1-3 rinnakkaista pystypaasiriviä, jotka olivat huomattavasti ulospäin kallistuneet, kuvat 20, 26, 28-30, Seinäpaasien vinous selittyy siitä, ettei arkku oltu ulkopuolelta tuettu riittävästi; kun seinälaatat ovat kohonneet 25-35 cm ympäröivää maanpintaa korkeammalle, ovat ne olleet alttiita kaatumaan, esim. talvisaikaan haudan yli ajettaessa. Toisaalta hautakuopan maa- ja kivitäyte ei ole vainajan maaduttua antanut sisältä päin riittävää tukea. Kummassakin päässä oli yksi arkunlevyinen päätykivi, jonka tueksi oli ulkopuolelle asetettu laatta- tai mukulakiviä. Nämä päätylaatatkin olivat vinossa asennossa, eteläinen ulos-

päin, pohjoinen sisäänpäin kallistunut. Arkun itäseinässä ei ollut pystylaattoja lukuunottamatta yhtä kiveä pohjoispäädyn vieressä. Ilmeisesti itäseinä oli kuitenkin alunperin samalla tavalla pystylaattoista rakennettu kuin länsiseinä, sillä arkun keskellä oli ylinnä joukko suurehkoja laattoja, luultavasti arkun sisään romahtaneita itäseinän paasia, ks. kuvat 30-31. Itäseinä ^{ilenee} ~~oli~~ romahtanut sisään ilmeisesti samalla kertaa kuin länsiseinä on kallistunut ulospäin. Lähellä arkun eteläistä päätepaatta ja siitä arkun keskiosaa kohti oli peräkkäin kaarevasti kolme vinoa laattaa, jotka saattavat olla paikoiltaan siirtyneitä itäseinän paasia; ne ovat tuskin olleet alkuperäisillä paikoillaan, koska arkun leveys jäisi siten aivan mitättömäksi, ks. kuvat 30-31. Arkussa oli maa- ja kivitäyte, jonka pinta oli ympäristöön verrattuna kuopalla. Mikäli päällimmäiset kivet ovat itäseinän kaatuneita paasia, arkussa ei ollut selvää katekiveystä. Arkun keskiosasta löydettiin vierekkäin poikkileikkaukseltaan lattean segmenttimäinen koristeeton rannerengas, pienuudesta päätellen lapsen sekä suoraselkainen ja -ruotoinen katkelmallinen vesuri, Virumaalla vanhempaan roomalaisaikaan ajoitettavaa tyyppiä, ks. kuva 32. Esineet olivat n. 35 cm maanpintaa syvemmillä, ja löytötaso merkinnee haudan pohjaa; vainajasta ei todettu mitään merkkejä eikä arkussa ollut pohjakiveystä.

Tutkimuksen jälkeen arkku B täytettiin ja sen reunakivet jätettiin paikoilleen; arkku A ei sen sijaan ollut restauroitavissa. Raunion kivet heiteltiin paikoilleen.

Selontekoon liittyy 16 kuvaa, kuvat 20-35 sekä karttaa. Esineet on merkitty Satakunnan Museon pääluetteloon numeroilla 17 319: 1-2.

Raunio 2 muodosti selvästi sammalen ja turpeen alta erottuvan muinaisjäännöksen, ks. kuva 36. Kun raunio oli puhdistettu, todettiin, että kysymyksessä on hiukan pitkänomainen, kaakko-luode -suunnassa jopa 8 m:n mittainen, 6,2-7 m leveä, ympäristöään 30-35 cm korkeampi muinaisjäänös. Kun raunion kiveys - kehäkiveystä ei rauniossa ollut - reunoilta sulautui huomaamattomasti harjanteen luontaiseen kiveykseen sekä yhtyi luoteessa raunio 3:n kiveykseen, ei koon ja muodon aivan täsmällinen määritys ollut mahdollista.

Raunio oli rakennettu laattakivistä, osaksi myös mukulakivistä ja sorasta. Kivien välissä oli koko raunion alueella maata. Laattakivet muodostivat raunion reunoille leveän, epäsäännöllisen 1,5-2 m leveän, ^{ks. kuvat 40, 42,} kehän, joka ympäröi haudan keskustaa. Tämä oli pikkukivien ja soran täyttämä, jonkin verran laattakivikehää korkeampi, 3,5 m pitkä, n. 1,5 m leveä, pohjois-eteläsuuntainen alue, jonka kivet etelässä yh-

(kuva 41.)

tyivät tällä suunnalla olleeseen harvempaan laattakivivyöhykkeeseen.)
Tämän alueen eteläosassa näkyi muutamia pystyjä hiukan esiin pistäviä pystypaasia, ks. kartta . Raunion pintakerroksen rakenne käy ilmi valokuvista 37 - 42 .

Tutkimisen edistyessä todettiin rauniossa keskellä selvä "tarha", ts. kaksi pohjois-eteläsuuntaista tai pohjois-eteläsuunnasta hiukan pohjoisluode-eteläkaakkosuuntaan poikkeavaa kivilatomusta. Itäseinä oli suunnilleen 3 m pitkä ja kauniisti päällekkäin asetetuista hiekkakivilaatoista 1-4 -kerroksiseksi ladottu, keskiosastaan 20-25 cm korkea, ks. kuvat 46-48 . Tämän 30-50 cm leveän muurilatomuksen ulkoreuna oli tasainen, mutta sisäpuolelta ~~30-50 cm leveää seinää~~ ei ollut yritetty tasoittaa. Länsiseinä, joka voitiin todeta vain haudan pohjoispuoliskossa, oli kolme kookasta kiveä, jotka muodostivat 140 cm pitkän rivin. Mahdollisesti on seinään kuulunut rivin jatkeella pohjoisessa, n. 50 cm:n päässä ollut kookkaanpuoleinen kivi, sekä seinän eteläisimmän kiven vieressä sijainnut, seinän linjasta ulospäin poikkeava kivi; tuntuisi luonnolliselta, että länsiseinä olisi rakennettu itäseinän mittaiseksi, mutta myöhemmin rikottu. Viimeksi mainitut kivet mukaan lukien länsiseinän pituudeksi saataisiin 270 cm. Länsiseinän rakenteesta ks. karttaa ja ^{kuva 50.} valokuvia ja .

Päätuseiniä ei tarhassa havaittu. Raunion pohjoisreunan pitkää kiveä, ks. karttaa ja kuvaa 48 , joka sijaitsi seinämien linjojen välissä, voi tuskin pitää tarhan päätteenä, ellei ajattele, että se olisi siirretty paikaltaan lähes metrin pohjoisemmaksi.

Päätylatomusten puuttumista - myös vuonna 1966 tutkitusta Parkalin raunio 4:n tarhoista puuttui päätekiveys - ajatellen, voidaan kysyä, onko nimitys "Steinreihengräber", jota aikaisemmin käytettiin Pohjois-Latviassa tutkituista tarhahaudoista, sittenkään niin erheellinen kuin Moora on lähinnä virolaisten hautojen nojalla väittänyt.

Kivirivien keskinäinen etäisyys oli n. 120 cm, ja "tarhan" ulkopuolinen leveys n. 190 cm. Pituus käy parhaiten ilmi itäseinän pituudesta, joka mainittiin kolmeksi m:ksi. Seinämien väli oli pikkukivien ja soran täyttämä, kuten edellä mainittiin; sen rakenne käy ilmi kuvista 44-46 . "Tarhan" eteläosasta ja eteläpäästä paljastui muutamia pystyyn asetettuja pieniä laattakiviä, jotka muodostivat jonkinlaisen seinämää "tarhan" lounaispäässä ja olivat suorassa kulmassa "tarhan" eteläpäässä sijaitsevan poikittaisen pystypaaden kanssa, ks. kartat . Samanlaisia pystyjä hiekkakivenliuskoja todettiin myös länsiseinän latomuksen vieressä, ks. kartta . Tästä päätellen tuntuisi ilmeiseltä, että nämä on tarkoitettu jonkinlaiseksi arkuksi tai vainajan suojaksi, joka ei ole ehkä alunperinkään rakennettu .

täydelliseksi.

Haudassa ei ollut pohjalatomusta, mutta haudan pohjaa osoittavat lyödöt ja luunjäännökset, jotka sijaitsivat n. 20 cm:n syvyydessä joko maan pinnassa tai siihen kaivetussa varsin matalassa hautakuo-
passa; humuksen jälkiä ei tässä, kuten ei muissakaan raunion osissa todettu. Löytöjen sijainti käy ilmi kartasta . Eteläisin löytö oli muutama raudanpala "arkun" päätelaatasta n. 70 cm pohjoiseen. Siitä n. 20 cm pohjoiseen sijaitsi pahasti ruostunut putkikirves, ks. kuva . Kirveestä n. 35 cm pohjoiseen oli vainajan reisi- tai sääriluun jäännöksiä, ja niistä suoraan länteen muutamia vähäisiä luunjäännöksiä. Näistä kymmenisen cm pohjoiseen löydettiin kaarevaselkäisen veit- sen katkelmia sekä murusia pronssispiraalista. Pohjoisempänä oli keskellä "tarhaa" poikittainen kivi, jonka eteläpuolella vainajan on todennäköisesti täytyneet sijaita; sen ja putkikirveen väli on 160 cm. Raunio 2:n tutkimiseen liittyy 15 valokuvaa, kuvat 36-50, sekä kart-
taa. Löydöt on luetteloitu Satakunnan Museon luetteloon numeroilla 17 319: 3-7.

Raunio 3, jonka itäreunan kiveys sulautui raunio 2:n kiveykseen, si-
jaitsi aivan Leppäsen ja Kostiaisen ^(ks. tutkimuskohdetta III) metsäkappaleen rajalla. Se erottui selvästi tunnettavana muinaisjäännöksenä jo ennen turpeen ja sammalen poistamista, ja osoittautui puhdistettuna jokseenkin pyöreäksi, hal-
kaisijaltaan n. 6 m laajaksi, n. 30 cm ympäristöään korkeammaksi rau-
nioksi. Ks. kuvat 51-53.

Raunio oli rakennettu kivistä ja maasta. Sen reunaosissa, kuten rau-
niossa 2, havaittiin laattakivien muodostama 1,6-2 m leveä, maansekai-
nen kehäaluc, joka kiersi keskustaa koillisesta luoteeseen ja edelleen
länteen ja etelään; kaakossa tämä kehä ei ollut yhtä selvä. Samoin
kuin rauniossa 2 tämänkin raunion keskellä oli pienempien kivien ja
soran sekainen alue, jonka halkaisija oli suunnilleen 2 m, ks. edellä
mainittuja kuvia ja karttaa . Sorasta kohosi näkyviin muutamia ki-
vilaattoja, jotka muodostivat pohjois-eteläsuuntaisen seinän raunion
pohjois-etelähalkaisijan itäpuolelle, pari muuta laattaa oli edellis-
ten kanssa yhdensuuntaisesti n. 70 cm lännempänä, ja vieläkin lännem-
pänä näkyi muutamien kivien muodostamaa samansuuntaista seinärakennel-
maa, ks. kartta . Raunion reunat sulautuivat ilman selvää rajaa ym-
päristön kiveykseen.

Raunion pintaosista löydettiin vihreitä pullonpalasia, varmastikin
varsin myöhäisiä, mutta muutoin raunio osoittautui koskemattomaksi.
Syvennälle tutkittaessa todettiin, että keskiosan edellä kuvatut

"seinäkiveykset" olivat osia raunion sisärakennelmista, nim. suora-kaiteenmuotoisesta "tarhasta" ja sen sisäisestä paasiarkusta.

"Tarhan" muodosti kaksi melko tarkkaan pohjois-eteläsuuntaista kiviladelmaa, joiden ulkopinnat oli koetettu muodostella mahdollisimman säännöllisiksi. Päätylatomuksia ei tässäkään "tarhassa" todettu - kartassa näkyvät eteläpään kivet eivät muodostaneet sivuseinien kaltaista rakennelmaa - joten rakenne on sama kuin raunion 2 tarhasa. Seinien ulkopintojen etäisyys toisistaan oli varsin tarkoin 2 m, seinien sisäisen alan leveys oli 2,2-2,4 m. Kolmen m pitkän itäseinän muodosti kaksi pitkää, latteaa hiekkakivipaatta sekä kaksi niiden jatkeena eteläpäässä ollutta rinnakkaista pystypaatta, ks. karttaa . Tarhan länsiseinänä oli kuusi korkeampaa, pystyyn asetettua kiveä, jotka muodostivat 2,6 m pitkän rivin. Tarhan rakenne käy ilmi kartoista ja sekä kuvista 58-71.

Tarhan täytti pohjaan asti ulottuva sorakerros, josta paljastui tutkimuksen edistyessä pystypaasista tehty arkkurakennelma. Sen seinät olivat yhdensuuntaiset tarhan seinien kanssa, ts. varsin tarkkaan pohjois-eteläsuuntaiset. Arkku sijaitsi tarhassa hiukan epäsymmetrisesti, sillä itäseinän ja tarhan itäseinän väli oli vain 15-20 cm, kun taas arkun länsiseinästä oli tarhan länsiseinään 50 cm:n matka.

Arkun seinät oli tehty ohuista pystylaatoista, joiden vieressä oli paikoin pienempiä laattoja, enemmän tai vähemmän pystyasennossa, paikoin kahdessa-kolmessa kerroksessa joko seinälaattojen tueksi tai arkun täytteeksi asetettuja. Itäseinässä oli peräkkäin kolme suurta pystylaattaa, jotka muodostivat 2,1 m pitkän seinän. Laattojen korkeus nousi jopa yli 60 cm:n. Länsiseinän kolme peräkkäistä pystypaatta muodostivat niin ikään 2,1 m:n mittaisen rakennelman, mutta merkittävää kyllä länsiseinä alkoi ^{etelämpää} pohjoisempaa kuin itäseinä, ^{joka} ja ulottui vastaavasti kauemmas pohjoiseen. Varsinaisia pätepaasia ei arkussa ollut, mutta länsiseinän pohjoispuolella oli suorakulmaisesti poikittain matalampi kivi, joka on ilmeisesti ymmärrettävä haudan rajaksi, varsinkin kun pääkallosta jäljellä oleva kellertävä alue sijaitsi sen vieressä eteläpuolella.

Eteläpäässä ei ollut minkäänlaista kiveä, joten arkku oli rakennettu saman "avoimen päädyn periaatteen" mukaan kuin itse tarhakin. Itäseinän kivien korkeus oli jopa 40 cm; ainakin suurimman alareuna ulottui selvästi alkuperäisen maanpinnan alapuolelle, joten maanpinta on kaivettu arkun kohdalta matalalle kuopalle. Tämä käy ilmi myös siitä, että tarhan itäseinän paadet oli asetettu jopa 40 cm ylemmälle tasolle kuin arkun seinän syvin kohta. Arkun täsmällistä pituutta ei voitu

päätyjen puuttumisen vuoksi tarkkaan määritellä, mutta seinien sijainnista päätellen voidaan vainajalle suojaksi tarkoitettu tila arvioida suunnilleen 2,5 m:n mittaiseksi. Arkun rakenne ja sijainti käy ilmi kartoista sekä kuvista 56-71.

Arkun täytteenä oli kivensekainen sora kuten koko tarhan, ks. kuvat 52 - 57. Lukuun ottamatta seinäpaasien vieressä olleita pystyjä ja vinoja paasia arkuntäytteessä ei ollut "rakenteellisia" kiviä, ~~mutta~~ Pohjatasolta paljastui kolme vaakatasoista ^{soraa} laattakiveä arkun keskijä pohjoisosassa. Ne muodostivat n. 110 cm pitkän ladelman. Keskimmäisen paaden alla oli kappale vainajan oikeasta reisiluusta, ks. kartta . Kun myös eteläisen laatan alla oli tummaa orgaanista järettä, ikäänkuin humuksesta tai luultavimmin vainajasta, hänen vaatteistaan ja mahdollisesta orgaanisesta suojuksesta, sekä ko. kerrokseen myöhemmin kasvaneista puunjuurista, ~~la~~ laatat on asetettu vainajan (ei ^{paasi} arkun) katteiksi. Pohjoispuolinen laatta sen sijaan lienee pantu vainajan alle, sillä sen päältä löydettiin rannerengas.

Vainaja on maannut arkussa selällään, pää pohjoiseen. Luurangosta oli maahan jäänyt vaalean jauhomaisia läiskiiä. Haudan pohjoispään tällainen läiskä lienee pääkallosta; muita läiskiiä todettiin keskimmäisen laatan itä- ja etelälaatan eteläpuolella. Keskilaaatan itäpuolella oli säilyneenä 25 cm:n mittainen kappale vainajan vasemmasta reisiluusta, jonka alapää oli ilmeisesti murskaantunut eteläpaaden alla; kuten edellä mainitsin, löytyi oikean reisiluun kappale keskilaaatan alta vasempaan reisiluuhun nähden luonnollisessa asennossa. Luiden värjäämien äärimmäsitien alueiden etäisyys on n. 180 cm, mutta mitta on varmaankin liian suuri vainajan kokoa osoittamaan. Luiden ja värjäättyneiden alueiden sijainti käy ilmi kartasta , ks. myös kuvaa 63 .

Löytöjen sijainti käy ilmi kartasta , osaksi myös kartasta . Haudan jakopäässä, luujauhealueen vieressä oli kahtia syöpynyt putkikirves, löytö 1, jonka kapeassa kyljessä näkyi putken suun alapuolella säännöllinen ulkonoma: kysymyksessä on ilmeisesti silmukan jäännös, ks. kuvaa . Kirvestä, joka täytynee siten lukea vanhemman roomalaisajan muodoksi, ei liene pantu vainajan jalkojen jatkeelle, vaan jalkojen viereen. Pohjoisempaa löydettiin vähäisiä jäännöksiä syöpyneistä rautaesineistä, löydöt 7, 5 ja 3. Pohjoisen laatan eteläreunalta löydettiin rannerengas , löytö 1, joka on selvästikin katkaisu kaksoiskartiomaisesta rannespiraalista ja joka siis on ajoitettava vanhempaan roomalaisaikaan; ^{ks. kuvat 62-63} Samalla kondalla arkun länsiosassa oli raudankappale, löytö 2 sekä 40-50 cm pohjoiseen kaksi vähäistä raudanmurusta, löydöt 4a-4b. Vainajalla on siten ollut hautaan pantaes-

sa joukko esineitä, joista vain kaksi on säilyttänyt hahmonsä tunnet-
tavina.

Kertomukseen liittyy 3 karttaa sekä 21 valokuvaa, kuvat 51-71.
Löydöt on merkitty Satakunnan Museon luetteloon numeroilla 17 319:
8-18.

III Kuuminainen, Kostiaisen metsäsarka Rno 1³⁸.

Rauniot 4 ja 5, joiden keskinäinen etäisyys oli vain 1 m, muodostivat
raunioista 1-3 eroavan ryhmän, rauniosta 3 50 m länsiluoteeseen. Rau-
niot sijaitsivat samalla matalalla harjulla kuin edellisekin, sen
päässä, joka oli vain heikosti ympäristöstään erotettavissa. Raunio-
ryhmän pohjoispuolella muutaman kymmenen metrin päässä oli peltoau-
kea, etelämpänä louhikkoa ja sen takana lentohiekkadyynejä, kaikki
nykyisin harvan männikön peitossa. Rauniot 4 ja 5 sijaitsivat mv.
Valtter Kostiaisen, os. Pori, Pinomäki, omisjamalla metsäsaralla.

Raunio 4 erottui ympäristöstään kauniin pyöreänä kumpuna. Sammalen
ja turpeen poistamisen jälkeen paljastuivat pintaosan suuremmat ja
pienemmät laattakivet, jotka reunoilla yhtyivät alueen luontaiseen
kivikkoon; rauniossa ei ollut kehäkiveystä, kuten ei muissakaan nyt
tutkituissa raunioissa. Muodoltaan raunio oli koillis-lounaissuunnas-
sa hiukan pitkänomainen, n. 7 m pitkä, 6 m leveä, 40 cm korkea. Luo-
teisreuna, jossa kiviä oli niukasti; oli luotu pääasiassa sorasta,
jota oli kivien täytteenä raunion muissakin osissa, joskaan ei niin
runsaasti kuin raunioissa 2 ja 3. Se oli päällisin puolin ehyen nä-
köinen, mutta tutkittaessa eteläpuolisko osoittautui melko pahasti
mullistetuksi; ks. kuva 72.

Raunion keskellä oli, kuten raunioissa 2 ja 3, "tarha", jonka muodos-
tivat kaksi maan pinnalle ladottua sivuseinää, mutta josta päätysei-
nät puuttuivat. Sivuseinät olivat ladottu hiekkakivilaatoista etelä-
lounas-pohjoiskoillisuuntaisiksi. "Tarhan" pituus oli n. 3 m, sen
leveys ulkopuolelta mitaten 2 m, seinien etäisyys toisistaan 1-1,2 m.
Seinämuurien ulkopinnat oli ladottu tasaisiksi. Hiukan sisäänpäin
kallistunut itäseinä, ks. kuvat 76, 81, 79, oli 3 m pitkä, pohjoispäästä n. 35 cm korkea,
3-6 kerroksesta ladottu. Itäseinän eteläosa oli rikottu, mutta poh-
jimmaiset kivet oli kuitenkin alkuperäisillä paikoillaan. Länsisei-
nästä, ks. kuvat 75, 76, 79, 81, 82, oli säilynyt vain pohjoispuolisko, joka oli n. 35 cm korkea,
5-7 kerroksesta ladottu. Seinien välisellä alueella "tarhan" pohjois-

päässä oli kookas ulospäin kallistunut hiekkapaasi, joka sijainnil-
taan olisi sopinut "tarhan" pääteseinäksi, ^{ks. kuvat 72, 80-82, se ei ole kul-} Tutkittuessa ei havaittu
~~tenkaan voinut olla pystyasennossa, sillä kiven alla oli puhdas sora eikä~~
~~kuitenkaan mitään merkkejä siitä, että paasi olisi ollut alunperin~~
~~siis sellaista täytekiveystä, joka tarhaa mm. sivuseinien kohdalla~~
~~pystyasennossa; päin vastoin on ilmeistä, ettei kysymyksessä ole "ra-~~
~~ympärellä~~
~~kentteellinen" kivi; Pystyasennossa se olisi nousnut ainakin puolisen~~
metriä raunion kiveystä korkeammalle. Eteläpäässä raunion pohjasta
esiin tullut laatta ei ole myöskään voinut olla pystyasennossa, kos-
ka sen alla oli puhdas sora. Rakenne käy ilmi kartasta ja kuvista

Tarhan täytteenä oli pinnassa laattakiviä ja soraa, syvemmällä oli
runsaammin sepelimäistä kiveä suurempien laattojen ja soran joukossa.
Haudan pohjalta paljastui harvanpuoleinen laattakiveys, joka oli pan-
tu ilmeisesti vainajan viereen ja osaksi hänen katteekseen. Pohjaki-
veys käy ilmi kartasta ja kuvista 76, 80-81, tarhan täytekiveys
kuvista 73-75.

Vainajasta oli haudan ehkä hiukan syvennetyllä pohjalla jäljellä kel-
lertävää jauhomaista luuta. Nämä läiskät eivät muodostaneet minkään-
laista tunnettavaa hahmoa, mutta olivat suunnilleen tarhan pituussuun-
nassa; ~~siten, että~~ äärimmäisten läiskien äärireunojen keskinäinen etäi-
syys oli n. 180 cm. Samalta tasolta löydettiin muutamia esineitä
tai esineiden jäännöksiä. Eteläisin löytö, löytö 2 koostui muutamasta
raudanmurusta, niistä nelisenkymmentä cm pohjoiseen oli pronssinen
rannerengas, löytö 1, siitä n. 70 cm pohjoisluoteeseen syöpynyt put-
kikirves, löytö 3 sekä tämän lähistöllä muutamia raudanpaloja, löy-
döt 4-5. Löytöjen sijainti käy ilmi kartasta 2; rannerengas ja putki-
kirves ovat in situ kuvattuina kuvissa 77, 78 ja 80. Mikäli vainaja
on maannut pää pohjoisessa kuten aikaisemmin tutkituissa haudoissa,
putkikirvestä ei ole pantu vainajan jalkoihin, kuten muissa haudois-
sa; päinvastainen suunta on kuitenkin yhtä hyvin otaksuttavissa.

Rannerengas on sarjarenkaan osarengas, ks. esim. Kivikoski, Atlas I:
39 ja ajoitettava vanhempaan roomalaisaikaan.

Kertomukseen liittyy 3 karttaa sekä 11 valokuvaa, kuvat 72-82.
Löydöt on merkitty Satakunnan Museon luetteloon numeroilla 17 319:
19-23.

Raunio 5, alueen suurin muinaisjäännös, erottui ympäristöstään har-
juntapaisena laakeana kivirakennelmana. Paljastettuna se todettiin
kaakko-luode -suunnassa 20 m pitkäksi, 6-9 m leveäksi. Sen korkeimmat
kohdat nousivat n. 70 cm ympäristöään korkeammalle, mutta suurimmaksi
osaksi raunion korkeus vaihteli 30-60 cm:n rajoissa. Raunion pintaa
peittivät erikokoiset laattakivet, jotka reunoilla yhtyivät huoma-

mattomasti maaperän kivikkoon. Raunion rajojen tarkka määrittely ei sen vuoksi ollut mahdollista, varsinkin kun raunio oli rakennettu epäsäännölliseksi. Se ei näet ollut lähestulkoonkaan tasaleveä, vaan siinä oli editä kapeikkoja ja ulkonemia. Kaakkoispää oli n. 11 m:n mitalta 8-9 m leveä, kaventui sitten n. 6 m leveäksi levetäkseen luoteeseen päin jonkin verran epäsäännöllisesti, ja kaikkein uloinna luoteessa raunio muodosti jälleen kapeamman kielekkeen. Leveimmät kohdat olivat myös muuta rauniota korkeampia, joten raunio tuntui muodostuneen ainakin parista toisiinsa kiinni rakennetusta pienemmästä rauniosta ja niihin liittyvästä kielekkeestä. Raunion muoto ja pintakiveyksen laatu käyvät esille kartasta ja kuvista 83-86. Rauniosta paljastui kolme erillistä tarhaa, jotka eivät siis muodostaneet tarhaketjua, sekä maahan kaivettu paasiarkku.

Tarhat, joita kaakosta luoteeseen nimitetään kirjaimilla A-C sijaitsivat rauniossa seuraavasti: Tarha A:n itäseinä oli suunnilleen puolentoista metrin päässä raunion reunasta, tarha A:n länsiseinän ja tarha B:n itäseinän välimatka oli 2,2 m, tarha B:n ja C:n vastaavasti 3,6 m. Äärimmäisenä raunion luoteispäässä sijaitseva paasiarkku, jota nimitetään kirjaimella D, sijaitsi n. 1,7 m:n päässä tarhasta C, 1-1,5 m:n päässä raunion luoteisreunasta. Tarhoja kattavan laattakiveyksen alta näkyi tarhojen muurilatomois siellä täällä, mutta arkun kiveys sen sijaan oli heti tunnettavissa, kun pintamaa oli poistettu ja raunio tältä osin puhdistettu. Tarhojen keskinäinen sijainti käy ilmi kuvista 87-88 sekä 93. Tarhat olivat suunnilleen suorakaiteenmuotoisia, ja niissä oli pitkien seinien lisäksi päätyseinät. Seonät oli ladottu hiekkakivilaatoista ulkoreunoiltaan suoriksi muurimaisiksi rakennelmiksi, siten että pohjalaatat sijaitsivat alkuperäisen maan pinnassa; laattojen alla oli puhdas sora, joten hautoja rakennettaessa näyttää humus paikalta poistetun. Tarhojen välialueita täyttivät suuret ja pienet laattakivet sekä sora ja ylhäältä valunut humus. Tarhojen välialueiden profiilit käyvät ilmi kartasta ja kuvista 89-92.

Tarhat olivat keskenään jossain määrin erisuuntaisia, eivätkä niiden päätyseinät olleet suorassa linjassa. On ilmeistä, että kukin tarha on rakennettu erikseen, ja että niiden ympäristö on samalla täytetty kivillä, niin ettei uuden tarhan rakentajilla ollut täyttä selvyyttä aikaisemman tarhan tai aikaisempien tarhojen sijainnista ja suunnasta. Tämä rakentamistapa selittää raunion epäsäännöllisyyden: leventymät ja kapeikot sekä profiilin kumpumaiset muodostumat. Rakentamisjärjestys ei käy suoranaisesti ilmi raunion rakenteellisista seikoista,

mutta tuntuisi luonnolliselta otaksua, että tarhojen rakentaminen olisi edennyt loivasti viettävää rinnettä alaspäin. Tämän mukaan olisi muita ylempänä sijaitseva itäinen tarha, tarha A, vanhin, ja sitä seuraisivat aikajärjestyksessä kaakosta koilliseen tarhat B ja C sekä arkku D.

Kaakkoispään tarha A oli melko tarkoin koillis-lounaissauntainen, ulkopuolelta mitaten 3,6 m pitkä, 2-3 m leveä; ~~leveyden vaihtelu johtuu siitä, että eteläpää oli rakennettu pohjoispäätä leveämmäksi.~~ Seinien sisäpuolinen tila oli n. 2,8 m pitkä, 1,2-1,4 m leveä. Länsimuurissa oli 2-5 laattakivikerrosta, etelämuurissa oli säilynyt vain kaksi kerrosta, ja myös 2-3-kerroksinen itämuuri oli jonkin verran rikkoutunut. Pohjoismuuri oli säilynyt kaikkein huonoimmin, ilmeisesti puiden juurien aiheuttamien kiviensiiirtymisten vuoksi; siinä todettiin 1-3 kivikerrosta. Muuria ympäröivä täytekiveys sisälsi pohjaosissaan runsaasti soraa, jota näyttää luodun muurin ympärille kivien sekaan muuria tukevaksi valliksi. Tarhan sisäpuolinen kiveys koostui ~~kerroksista~~ parista katteeksi heitetystä, kookkaita laattoja sisältävästä kerroksesta, jonka alla oli enimmäkseen mukulakiviä (a) soraa; nämä kivet erosivat valintansa puolesta muurin kiveyksestä, kuten eräissä tapauksissa näyttää olleen laita Viron tarhahaudoissa. Tarnassa ei todettu mitään säännöllistä pohjakiveystä. Pohjimmaisten kivien alla todettiin karkeaa soraa, joka muuttui syvemmillä hienoksi hiekaksi.

Tarhan pohjatasoa ei voitu tarkkaan määritellä. Vainajasta ei todettu mitään jälkiä. Tarhan ainoana löytönä oli pronssispiraali, Satakunnan Museo n:o 17 319: 31, joka sijaitsi itäseinän vieressä suunnilleen keskellä tarhaa.

Tarhan rakenne käy ilmi kartasta . Seinien rakenne profiilileikkauksesta (kartta) sekä kuvista 87, 89 ja 94-106, tarhan täyte kuvista 95-101.

Tarha B oli muodoltaan säännöllinen suorakaide, ja vaikka puiden juuret olivat siirtäneet sen seinäkiviä, jopa paikoin rikkoneet seinän, olivat muurilatomuksen ulkopinnat ^{ipää osiltaan,} vieläkin varsin sileät ja suorat. Tarha oli ulkoa mitaten n. 3 m pitkä, 2,6 m leveä; vastaavat mitat olivat seinien sisäpuolelta 2-2,3 m ja n. 1,5 m. Tarhan pituussuunta oli etelälounaasta pohjoiskoilliseen, ja erosi siten tarha A:n varsin selvästi.

Hyvin säilynyt pohjoisseinä oli rakennettu 4-6 laattakerroksesta; luoteiskulmauksesta, samoin kuin länsiseinän pohjoispuoliskosta olivat päällimmäiset kerrokset kuitenkin siirtyneet paikoiltaan, ks. kuva 107, 110. Ehyeltä osaltaan länsiseinän ^{ks. kuvat 108, 112, 113} latomus oli jopa 5-kerroksinen. Eteläseinä oli pahimmin tuhoutunut; puunjuuret olivat työntäneen laattoja pois paikoiltaan, eikä näitä tutkimuksen alkuvaiheessa sen vuoksi voitu erottaa täyttekiveyksestä. Sen länsipäässä oli säilynyt vain pohjimmainen kivi paikoillaan, ja keskivaiheilta puuttuivat varmat seinälaatat kokonaan; itänurkka sen sijaan oli hiukan ehyempi ks. kuvat 110-114. Itäseinä oli säilynyt 2-3-kerroksisena, ja ainakin sen eteläpuoliskosta lienevät päällimmäiset kivet siirtyneet paikoiltaan, ks. kuva 109, ¹¹²⁻¹¹³. Raunion seinälatomusten ulkopuolella havaittiin pohjaosissa n. 10 cm paksu korakerros, varmastikin varta vasten seinämien tueksi luotu. Ehyiltä osiltaan seinät olivat 40-60 cm korkeat. Seinälatomusten pohjatasossa todettiin hiilikkerros; mahdollisesti humus on poistettu polttamalla ennen haudan rakentamista? Seinälatomukset näkyvät myös kuvissa 111-113.

Tarhan katteena oli laattakiviä parissa kerroksessa. Niiden alta paljastui suhteellisen runsaasti vaakasuoria tai lähes vaakasuoria laattoja sisältänyt sorakerros. Tarhan katekiveys näkyy mm. kuvassa 87, 107-10, täyttekiveys kuvissa 111-112.

Tarhan pohjalta paljastui hiukan hajanainen, vaakasuorien laattojen muodostama tasainen kiveys, haudan pohjakiveys, ks. kuvat 113-14. Erään laatan päällä tarhan pohjoisseinän lähistöllä oli pari vähäistä luunjäännöstä, ks. kuva 121; vainajasta ei todettu muita merkkejä n. 60 cm etelämpänä, tarhan keskellä, löydettiin tasaleveä koristeeton, nauhamainen rannerengas; luultavasti vainaja on tässäkin tapauksessa maannut pohjois-eteläsuunnassa, vaikkakaan luunjäännöksiä ja rannerenkaasta ei voi päätellä, onko pää ollut etelässä vai pohjoisessa. Rannerengas ei ole ehdottoman varmasti ajoitettava muoto, mutta sopii joka tapauksessa vanhemman roomalaisajan miljööseen. Rengas löytyi pohjakiveyksen pinnan tasolta. Syvenmällä pohjakiveyksen alla oli puhdas sora. Pohjalaatat sijaitsivat seinälatomusten pohjapintaa ylempänä, mikä viittaa siihen, että haudan pohjaa on ennen kivien asettelua tasoitettu sorakerroksella.

Tarhan rakenne ja muoto sekä löydöt käyvät ilmi kartasta. Kertomukseen liittyy tarha B:n osalta 15 valokuvaa (kuvat 107-21). Löydöt on merkitty Satakunnan Museon luetteloon numeroilla 17 319: 32-34.

Tarha C oli 3 m pitkä, 2-2,2 m leveä koverasivuisen, pohjoiseen päin levenevän suorakaiteen muotoinen. Seinälatomusten väliin jäävä tila oli sisältä mitaten 2-2,2 m pitkä, n. 1,4 m leveä. Seinät, jotka jonkin verran olivat menettäneet alkuperäistä muotoaan, olivat kuitenkin ulkopinnalta melko sileät, paikoin jopa 45 cm korkeat. Tarha oli melko tarkkaan lounais-koillissuuntainen ja erosi selvästi suunnaltaan viereisestä tarhasta B.

Länsiseinä, joka oli parhaiten säilynyt, oli melko suora, ladottu 3-5 laattakivikerroksesta, ks. kuvat 123 ja . Eteläseinä näyttää hiukan siirtyneen alkuperäisestä asemastaan, käsitti 1-3 laattakivikerrosta, ks. kuvat . Koilliskulmasta rauenneessa pohjoisseinässä oli 1-5 kerrosta, ks. kuvat

Tarhan katteena oli laattakiviä, joiden alta paljastui runsaasti vaakasuoria laattoja sekä mukulakiviä sisältänyt sorakerros. Täytteestä löydettiin pari palanutta luunsirua, mitkä eivät kuitenkaan merkinneet polttohautausta. Pintakiveys näkyy kuvissa , tarhan sisustan rakenne kuvissa . Pohjimmaisena, huolellisesti sovitettuna laattakiveyksen alta, joka näkyy kartassa ja kuvassa , tuli näkyviin tummaksi värjäytynyt maakerros, jonka väri oli ruskehtava tai violettiin vivahtava: ilmeisesti vähäisiä jäännöksiä vainajasta. Nämä sijaitsivat tarhan keskiviivalla ja sen molemmilla puolilla raunion pohjoisosassa: pään ja hartian jäännökset? Muita jälkiä vainajasta ei havittu. Hauta oli löydötön.

Tarhaan liittyy 1 erilliskartta sekä 9 valokuvaa (Löydöt ja näytteet on merkitty Satakunnan Museon luetteloon numeroilla 17 319: 35-36.

Arkkulatomus D erottui rauniosta jo ennen sen puhdistamista. Se oli tarkkaan pohjoiseteläsuuntainen rakennelma, jonka pituus oli tukikivet ja -pakkaus mukaan luettuna, n. 2,6 m, leveys 1,1 m. Puhdistamisen jälkeen näkyviin tuli muutama arkun laattakivi, mutta suurin osa näkyvistä kivistä kuului rakennelman tukikiveykseen, sillä varsinaiset arkun laatat paljastuivat pääasiassa vasta syvemmällä.

Näkyvissä olevat seinä- ja tukikivet olivat kallistuneet: itäseinässä arkun sisään, länsiseinässä taas ulospäin. Arkun kummassakin päässä oli ulospäin vinoja laattoja, nekin ilmeisesti tukikiviä. Tukikiven ulkopuolella oli pienempiä kiviä ja maata matalana pakkauksena, samaan tapaan kuin tarhojenkin juurella. Arkkulatomuksen ulkonäkö käy ilmi kuvista.

Syvemmälle päästessä todettiin, että arkun kummassakin päädyssä oli ohut pysty paasi. Länsiseinän muodosti kaksi pystylaattaa sekä niiden

takana ja osaksi jatkeena olevat suuret kivet; seinän luoteisin laatta oli kaatunut. Itäseinässä oli neljä ohutta peräkkäistä pystypaatt sekä niiden takana ja jatkeena muutamia suuria kiviä. Varsinainen arkku oli säännöllinen, pitkä ja kapea: 2,6 m pitkä, 40 cm leveä. Sen eräät seinät ja tukikivet kohoivat 20-30 cm ympäristöönsä korkeammalle.

Arkun täytteenä oli suunnilleen ympäristön tasoinen maakerros, jossa pikkukiviä ja laattoja; pinta oli humusta, mutta syvemmällä tämä kerros oli soraa. Täytteen pintaosissa oli joukko vinoja laattoja, osa seinästä kallistuneita.

Syvemmällä näkyviin tuli muutamia vaakasuoraan sovitettuja sekä vinoja laattoja; kysymyksessä on vainajaa suojaava kate. Näiden alta arkun pohjoispäästä ja keskiosasta tuli näkyviin ruskeaa orgaanista jätettä, minkä lisäksi keskiosissa ja eteläpuoliskosta löydettiin ~~putkiluon~~ kappale sekä todettiin kellertävää jauhoa, ilmeisesti luunjäännöstä; ks. erikoiskartta . Vainajan kokoa ei näiden jäännösten perusteella voi määritellä, mutta putkiluu viittaa siihen, että vainaja olisi maannut pää pohjoiseen. Esineitä arkussa ei ollut, mutta länsiseinän romahtaneen luoteispään laatan alla oli poltettu luunsiru.

Edellä esitetyn perusteella voidaan haudan rakentamishistoria luonnehtia seuraavasti: maahan on ensiksi syvennetty melko laaja, n. 30 cm syvä kuoppa, johon on rakennettu pystylaatoista arkku. Arkun seinät on tuettu suurilla tasapintaaisilla kivillä. Kuopan reunoille on sen lisäksi luotu maata ja kiviä seinän maanpäälliseksi tueksi. Vainaja on laskettu kuopan pohjalle pää pohjoiseen, peitetty vaakasuorilla ja kenties vinoillakin laatoilla, minkä jälkeen katteeksi on luotu soraa ja kiviä. Arkun sisäseinä näyttää myöskin vielä ylempää verhotun kivillä, jotka kuitenkin ovat rauenneet sisäänpäin.

Arkun rakenne ja täyte käyvät ilmi erikoiskartoista 2 ja 3 sekä kuvista , vainajaa kattavat laatat näkyvät kuvassa

Kertomukseen liittyy arkku D:n osalta 3 erikoiskarttaa sekä 10 valokuvaa, kuvat . Löydöt ja näytteet on merkitty Satakunnan Museon luetteloon numeroilla 17 319: 38-40.

Raunio 6. Raunioryhmien 1-3 ja 4-5 välialueella, lähempänä pellon reunaan havaittiin kaivausaikana matala sammaltunut raunio, jossa oli niin runsaasti irtokiveä, ettei sitä voinut ajatella luontaiseksi. Paljastettuna se osoittautui suunnilleen pyöreäksi, pinnaltaan epätasaiseksi muinaisjäännökseksi, minkä vuoksi sen pintakiveys kartoitettiin

Hiukan syvemmältä tuli kuitenkin esille kiviporan jälkiä, joista päätellen kysymys on ilmeisesti kiviä louhittaessa syntynyt jäteki-viraunio. Luultavasti on kysymyksessä Juseliuksen mausoleumin raken-nuskivien louhinta, koska mausoleumin kiviä tiedetään louhitun Kuu-minaisista. Tutkiminen jätettiin luonnollisesti sikseen. Raunio on mv. Kostiaisen metsäsaralla, ks. erikoiskarttaa 1 ja kuvia

IV Tutkimusmetodeista lopuksi muutama sana. Rauniot pyrittiin valoku-vaamaan aluksi luonnontilassa, ja sitten paljastettuina. Kuvaukseen kiinnitettiin muutoinkin suurta huomiota, niin että kaikki kaivaus-vaiheet tulivat dokumentoiduiksi. Kaivauksen aikana otettiin myös joukko diakuvia.

Rauniot jaettiin, pohjoiseteläsuuntaisilla sekä länsi-itäsuuntaisilla halkaisijoilla sektoreihin, sekä ruudutettiin, osaksi paaluttaen, osaksi merkkien avulla, 2 m x 2 m laajoihin ruutuihin, joiden avulla pintakiveyksestä laadittiin vaakatasokartta. Sektorien leikkaajien kohdalta raunion pinta punnittiin profiilien piirtämistä varten. Raunioiden kaivaminen sektoreittain ei kuitenkaan osoittautunut mahdolliseksi, minkä vuoksi ensin purettiin raunion eteläpuolisko, jotta saataisiin länsi-itäsuuntainen profiilileikkaus piirtämistä ja kuvaamista varten. Tutkiminen tapahtui siten, että ensin purettiin raunion kivet reunaosista ja myös keskustasta, jälkimmäisestä siihen asti, kun keskellä olleet rakennelmat alkoivat näkyä. Reunaosat tutkittiin tämän jälkeen maan tasoon asti, mutta keskusta jätettiin purkamatta; raunion reunimmaisista kiviä ei kuitenkaan heitelty pois, vaan ne jätettiin paikoilleen osoittamaan raunion alkuperäistä laajuutta. Profiilien piirtämisen ja kuvaamisen jälkeen purettiin vastaavasti raunion pohjoispuolisko keskiosan rakennelmien ulkopuoliselta osalta. Viimeksi tutkittiin keskusrakenteet, joista laadittiin yksi tai jopa kolmekin erikoiskarttaa. "Rakenteelliset kivet", kuten tarhojen seinälatomukset ja arkkujen pystypaadet jätettiin paikoilleen, sikäli kuin ne olivat alkuperäisillä sijoillaan ja tällaisiksi kiviksi todettavissa. Rakenteet merkittiin lisäksi profiilikarttoihin. Löydöt merkittiin luonnollisesti karttoihin ja niiden korkeus määriteltiin punnitsemalla. Tutkimuksen jälkeen rauniot entistettiin. - Pitkä raunio 5 jaettiin rakenteensa mukaan pituusleikkauksella kahteen puoliskoon, ja kumpikin puolisko, poikittaisprofiilien ja kartoituksen vuoksi kohtisuorilla leikkaajilla viiteen lohkoon.

Leikkaajat eivät tästä syystä tulleet pääilmansuuntien mukaisiksi. Kaivauksen aikana laadittiin lisäprofiileja sellaisista rakenteellisesti tärkeistä kohdista, jotka jäivät profiilileikkausten ulkopuolelle.

Liitteet. Kaivauskertomukseen liittyy ? karttaa sekä ? valokuvaa.

Porissa tammikuun 22. päivänä 1968

Unto Salo

Unto Salo

Satakunnan Museon johtaja

25504

1. Miilunpohja raivaamattomana. Pajat seisovat muinaisjännöksen kulmassa. Taustalla v.1966 kaivetut Parkkalin rauniot. Kuvattu kaakosta.

25505

2.

2. Miilunpohja idästä ennen kaivamista.

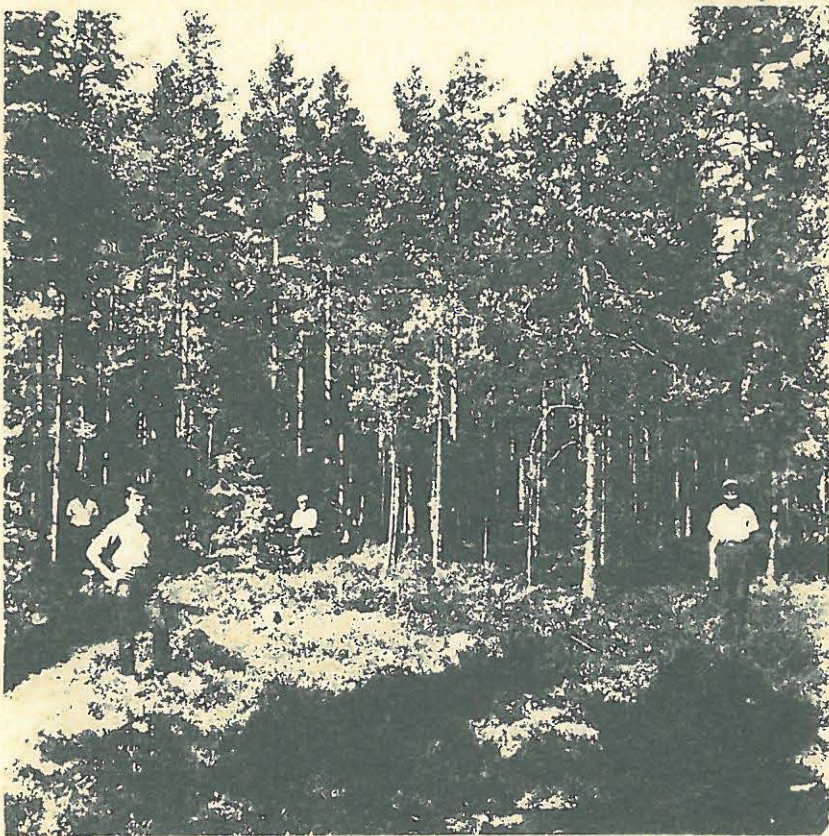
Satakunnan Museo 25504-7 Foto: Unto Solo-67 Pori
 Kuvat 1 - 2. pohja raivaamattomana Pajat Pööriniki
 seisovat muinaisjännöksen kulmassa Parkkali
 taustalla v. 1966 kaivetut Parkkaliin

25506

25506

3.

25507

4.

Satakunnan Museo
25506-7
Foto:Unto Salo

Pori
Preiviiki
Parkkali

4

3. Mielun pohja idästä, puut raivailta onnen piirinan kuorimista. Vallit näkyvät kuvassa epäselminä.

4. Mielun pohja idästä kuvattuina. Puut raivattu. Rajat lausevat muinaisjään näkösen reunalle. Nimet: edessä vas. Tapasni Kivito, oik. Mita Tuula, vas. takana Simo Korppola ja takana "korkeilla" Shakkur Hanslehti

25508⁸

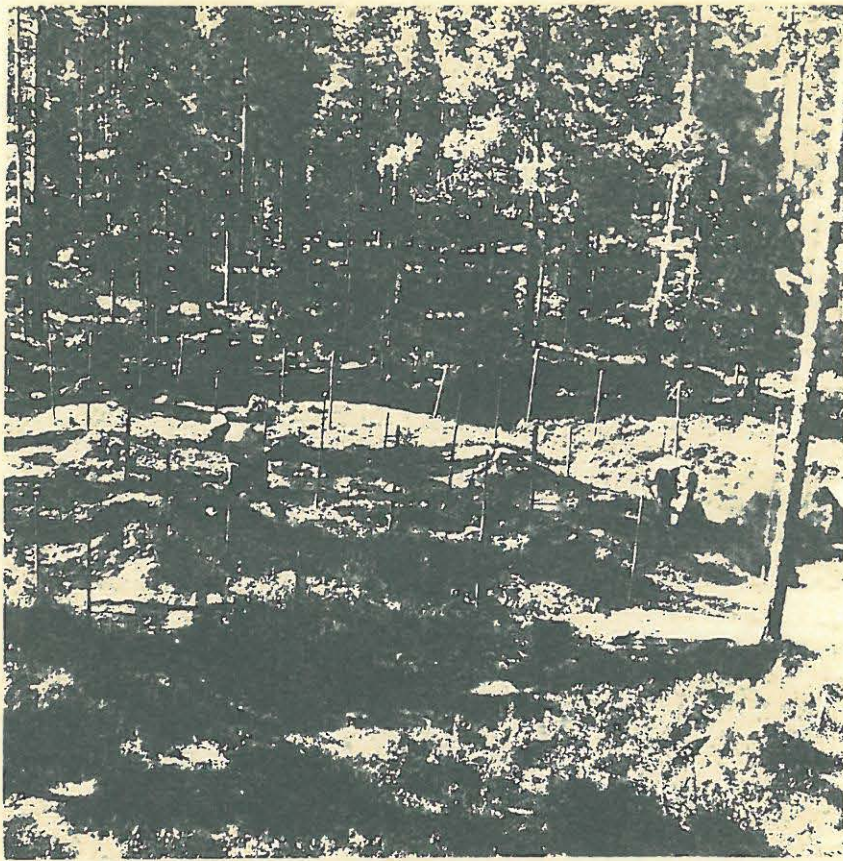
5. Miilunpohjan lounaisnurkka ja kaivarto.

25509

25509
6. Miilunpohja idässä. Muinaisjäännöksen paalutusta. Pinnan kuoriminen alkaa.

Satakunnan Museo 25508-77⁹ Foto: Unto Salo-67 Pari
 5 Miilunpohjan lounaisnurkka ja kaivarto. Preiviiki
 6. Miilunpohja idässä. Muinaisjäännöksen paalutusta, pinnan kuoriminen alkaa. Parkkali
 Kiänne!

25510

25510

7. Miilunpohjaa kaive-
taan. Kuvattu kaakos-
ta.

25511

8. Miilunpohjaa kaive-
taan, vallit näkyvät
selvästi. Kuvattu kaa-
kosta.

Satakunnan Museo 25510 -11 Foto: Unto Salo

Pori
Preiviiki
Parkkali

7. Miilunpohjaa kaivetaan. Kuvattu kaakosta.

8. " " " vallit näkyvät selvästi
kuvattu kaakosta.

25512

25513

10

Satakunnan Museo 25512-³F

Foto: Unto Salo - 69

Pori

9. Mielunbohjasta poistettu hinta turvetta
lukuunottamatta profiilileikkausten koh-
tia. Kuvattu kaakosta. 10. Mielunbohjasta
poistettu hinta turve. Kuvattu idästä

Preininki

Parkkali

Käännä!

25514

11

25515

12

11. Mäntypohjan pohjoisosa puustotonta pinta-alue. Kuvattu luoteesta. Tarkennusvasemmalla v. 1966 kaivettu hautausmaahan 4.
12. Mäntypohjan pohjoisosa puustotonta pinta-alue. Kuvattu luoteesta. Tarkennusvasemmalla v. 1966 kaivettu hautausmaahan 4.

25516

13

25517

25517

14

Satakunnan Museo ¹⁷ 25516-19 Foto: Urho Salo 67 Rori

13. Miilun kolkon etelävallin ja -oja Freiniki
kurpeen poiston jälkeesi. Kuvattu itästä. Parkkari

14 Miilun kolkon. Häpää kaivetta puu-
työstön muhena asti, joidenkin osien kaivomista. Kaivon!
Samma kolkon kolkon puu työstön muhena.

raaseen maahan asti, erotelin paikat kuvannalla.
tamma pöytä kiviä juuri hyllytyllä maalla.

25578

15

25519

16

15. Mülunpohja, kaakkoissectori lähi kuvassa tutkittu pohjaan
Etnalalla hyllynyt hirrenpää.
16. Mülunpohja, itäpää pohjaan asti kaivettu, kuvattu pohjoisesta
Etnalalla näkyy maassa vahvasti hyllytyistä kiviä, taempana
niiden jäännös. Täustalla v. 1966 tutkittu hautausmaata.

25520

17. Miilunpohja idästä Etualalla kaakkoissektori, pohjaan tutkittuna. Vasemm. näkyy etelävalli.

25521

18. Miilunpohja, koillissektori, pohjaan tutkittuna. Vasemmalla pitkittäisiä, tautalla poikittäisiä, hiiltyneitä hirren tai pölkyn jäännöksiä.

25520 - 1.

Satakunnan Museo

25520-2

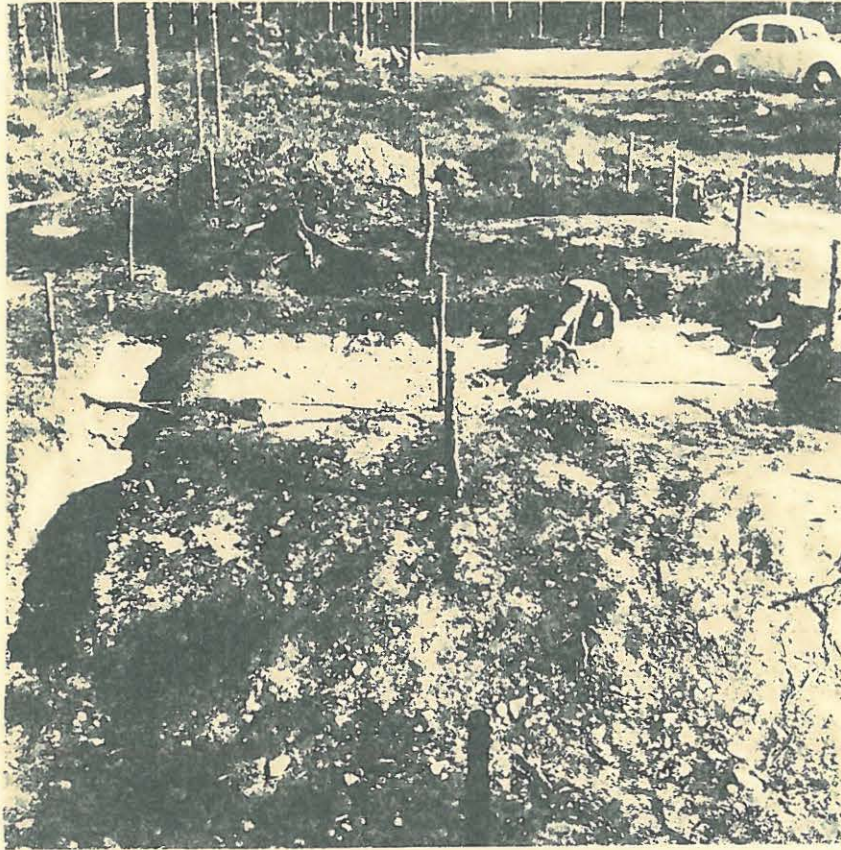
Foto:

Urho Salo

Rori

17. Miilunpohja idästä. Etualalla kaakkoissektori, pohjaan tutkittuna. vasemm. näkyy etelävalli. 18. Miilunpohja, koillissek-

terä pohjaan tulkituttua. Vasemmalla bitheitä, taustalla
on pöytäkirja, niellynistä hieman tai pöytäkirja jäänäköä

25522

19. Miilunpohjan Kaakkoissektorin reuna kaivettu profiiliojan reunoille. Etualalla osa etelävallia, taempana pohjaan asti kaivettu kaakkoissektorin pohja. Kuvattu etelästä.

Satakunnan Museo 25522

Foto: Unto Salo-67

Pori, Preiviiki
Parkkali

19. Miilunpohjan Kaakkoissektorin reuna kaivattu pro-
fiiliojan reunoilla, etualalla osa etelävallia, taem-
pana pohjaan asti kaivettu kaakkoissektorin pohja.
Kuvattu etelästä

25523

20. Raunio 1 paljastettuna, eteläpuolelta kostalta poistettu kaksi kivikerrosta. Etualalla oikealla näkyy arkku B:n paasiarkku, vasemmalla taempana arkku B:n latomusta. Kuusen takana raunio 2.

Foto: Unto Salo-67

20

25524

21. Raunio 1.
 Turve poistettu
 itäosa vielä osaksi
 siinä paljastamatta
 kuvattu lännessä
 Foto / Kauppinen

21

Satakunnan Museo 25523-4. Foto: Unto Salo-67 Pori

20. Raunio 1 paljastettuna, eteläpuolelta kostalta poistettu 2 kivikerrosta. Etualalla oikealla Paasiarkku B:n paasiarkku, vasemmalla Raunio 1. Taempana arkku B:n latomusta. Kuusen takana Raunio 2.

25525

22.

Raunio 1. ²²Impaan porstamon jääkseen kuvattu etelästä / Isto Kumpulainen -67

25526

23. ^{d.3.} Raunio 1:n länsiosassa, pinta turve poistettu, kuvattu koillisesta / Isto Kumpulainen -67

25527

25527

24. Raunio l ennen l.kiveyksen kartoittamista.

Foto:Unto Salo 1967

25528

25. Raunio l etelästä Vasemmalla arkku A:n kohdalla ja ympärillä ollutta täyte- ja peitekiveystä. Oikealla näkyy arkku B:n sisään kallistuneet pädet. Kuvattu etelästä.

Foto: Isto Kauhanen 1967

Satakunnan Museon 25527-8 Foto: Salo/Kauhanen-67

Pori
Preiviiki
Parkkali
Raunio l.

24. Raunio l. Ennen l. kiveyksen kartoittamisesta. 25. Raunio l etelästä, Vasemmalla arkku A:n kohdalla ja ympärillä.

esillä näkyä arkku B. ja sisään kalliista neet puolet kivistä
etelästä.

25529 29

26. Raunio 1 län-
silounaasta. Etu-
alalla läntinen
arkku, taempana i-
täinen arkku karto-
tuksen aikana.
Foto: Unto Salo-67

26. Raunio, länsilounaasta. Etualalla läntinen arkku,
taempana itäinen arkku kartoituksen aikana.
Unto Salo-67

25530

25530
27. Raunio 1 lännes-
tä. Ensimmäinen kiv-
kerros poistettuna.
Etualalla haudan A
paasia.
Foto: Isto Kauhanen
-67

Satakunnan Museo
25529 - 25530

Pori
Preiviiki
Parkkali
Raunio 1 1967

27. Raunio 1 lännesistä. Ensimmäinen kivkerros poistettuna
Etualalla haudan A paasia. Foto: Kauhanen

25531

28. Raunio 1, län-
nestä. Etualalla
hauta A:n paasiark-
ku, taempana hauta
B:n paasiarkun län-
siseinä.

Foto: Isto Kauhanen
1967

25532

29. Raunio 1 lännes-
tä. Kuvassa hauta B
:n paasiarkku.

Foto: Isto Kauhanen
1967

Satakunnan Museo 25531- 2. Foto: Isto Kauhanen-67

Pori
Preiviiki
Parkkali,
Raunio. 1 1967

Satakunnan Museo 25531- 4. Foto: Isto Kauhanen/67

28. Raunio 1, lännessä. Etualalla hauta A:n Preiviiki
paasiarkku, taempana hauta B:n paasiarkku.
Parkkali. 29. Raunio 1, lännessä
kuvassa hauta B:n paasiarkku.

25533

25533

30. Raunio 1 itäinen arkku ja sen ympäristö melko syvälle tutkittuna. Kuvattu etelästä. Foto: Isto Kauhane 1967

30. Raunio 1, itäinen arkku ja sen ympäristö melko syvälle tutkittuna. Kuvattu etelästä, 1967.

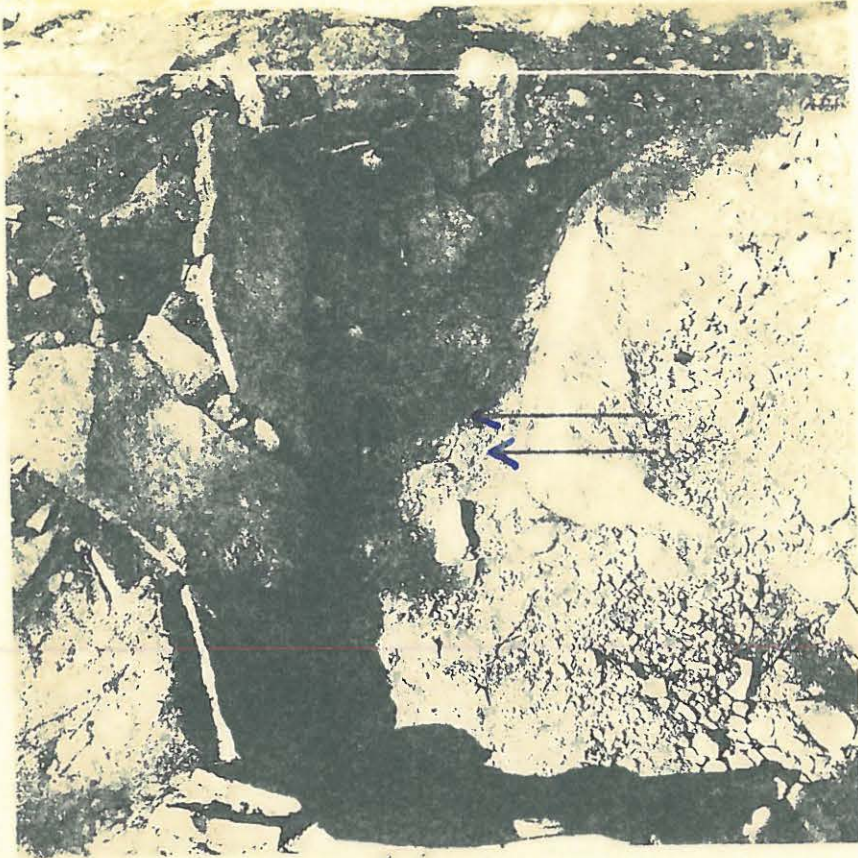

25534

31. Raunio 1, itäinen arkku, sen eteläpää. Kuvattu ylhäältä suunnilleen lounaasta. Arkun ympäristö tutkittu alkuperäistä maanpintaa syvemmälle. Foto: Unto Salo-67.

31. Raunio 1. Itäinen arkku, sen eteläpää. Kuvattu ylhäältä suunnilleen lounaasta. Arkun ympäristö tutkittu alkuperäistä maanpintaa syvemmälle. Foto: Unto Salo/67

Satakunnan Museo
25533 - 25534
Pori
Preiviiki
Parkkali
Raunio 1 1967

25535

32. Raunio 1, jonka etuseinän kivet puuttuvat, itäinen arkku B, löytötaso. Kuvassa näkyy varjonpuolella rannerengas. Kuvattu etelästä.

Foto: Unto Salo 1967

Vesuri

Rannerengas

25536

33. Raunio 1, ylhäältä kaakosta. Itäinen arkki löytötasolle tutkittuna, vasemmalla läntisen arkun kiveystä loppuun tutkittuna.

Foto: Unto Salo 1967

Satakunnan Museo 25535 - 6. Foto: Unto Salo 1967

Pori
Preiviiki
Parkkali
Raunio 1

Satakunnan Museo 25535-8. Foto: Unto Salo 67

32. Raunio 1, jonka etuseinän kivet puuttuvat, Preiviiki
itäinen arkku B, löytötaso. Kuvassa näkyy var. Parkkali
jon puolella vesuri ja varjonpuolella rannerengas.

Ylhäältä kaakosta. Raunio 1, ylhäältä kaakosta. Kuvattu etelästä.

Suomen Arkkitehtiliiton julkaisu, Raunio 1, itäinen paasiarkku, pohjaan tutkittuna. Koillises-
tä.

25537

25537

34. Raunio 1, itäinen paasiarkku, pohjaan tutkittuna. Koillises-

34

Raunio 1, itäinen paasiarkku pohjaan tutkittuna. Koillises-

25538

35. Raunio 1, itäinen paasiarkku pohjaan tutkittuna. Pohjoises-

35

Satakunnan Museo
25537 - 25538

Foto: Unto Salo-(7

Pori
Preiviiki
Parkkali
Raunio 1 1967

Raunio 1, itäinen paasiarkku pohjaan tutkittuna. Pohjoises-

36. Raunio 2 luon-
nontilassa ennen
kaivausten alkamis-
ta. Kaivajat Kari
ja Esa Mäntylä.

Foto: Unto Salo -67

25540

37. Raunio 2 turve
ja pintamaa poistet-
tu. Tarhan itäseinä
latomus alkaa näkyä
kuvassa poikittain.
Taustalla raunio 3.
Kuvattu idästä.

Foto: Isto Kauhanen
1967

25541

38. Raunio 2.

Raunio paljastettu. Kuvattu koillisesta. Kuvasta näkyy raunio reunaosien laattakiveys ja keskustan sora- ja kivitäyte. Foto: Unto Salo-67

38. Raunio 2. Raunio paljastettu koillisesta. Kuvasta näkyy raunio reunaosien laattakiveys ja keskustan sora- ja kivitäyte.

25542

39. Raunio 2. Raunio keskiossa turpeen poistamisen jälkeen. Kuvattu eteläkaakosta. Foto: Isto Kauhaneen 1967

Satakunnan Museo
25541 - 25542

Pori
Preiviiki
Paganus
Raunio 2 1967.

39. Raunio 2. Raunio keskiossa turpeen poistamisen jälkeen. Kuvattu eteläkaakosta. Kuvaa ja Kauhaneen.

25543

40. Raunio 2, turve ja pintamaa poistettu. Kuvattu luoteesta.

Foto: Isto Kauhanen 1967

40. Raunio 2, turve ja pintamaa poistettu. Kuvattu luoteesta. Isto Kauhanen/67

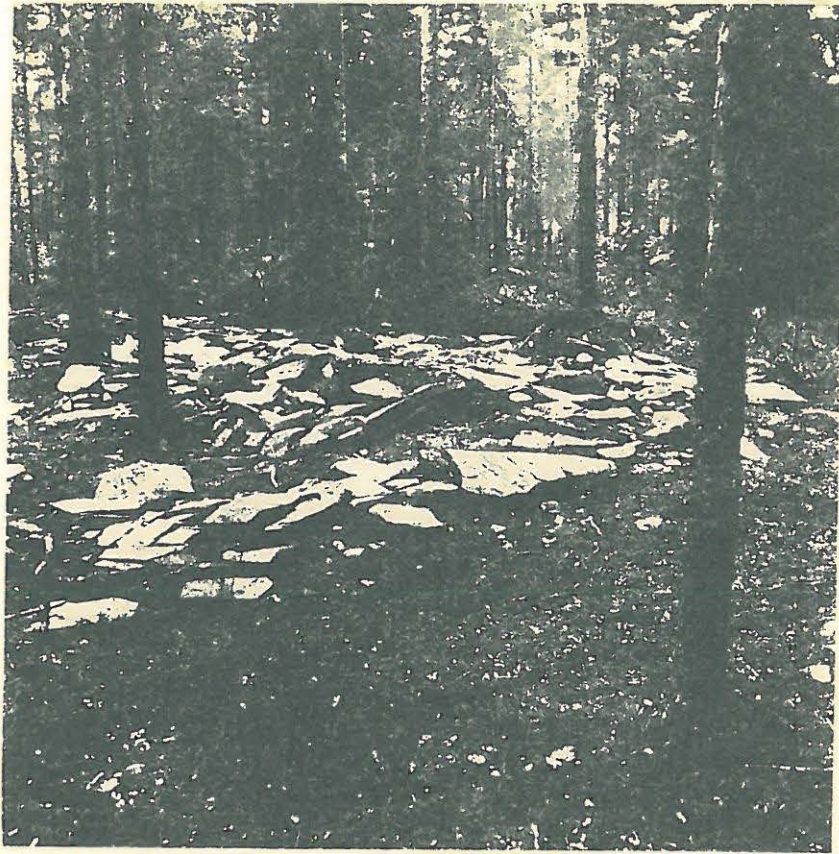
25544

41. Raunio 2 kuvattu lännestä, eteläpuolisko, josta turve ja päällimmäinen sorakerros poistettu.

Pori
Preiviiki Paganus
Raunio 2

Satakunnan Museo 25543 +4. Foto: Salo/Kauhanen '67

41. Raunio 2 kuvattu lännestä, eteläpuolisko, josta turve ja päällimmäinen sorakerros poistettu. Pori Preiviiki Paganus. Käsikirjoitus

25545

42. Raunio 2. Kuvattu
kaakosta. Raunion etä-
läpuoliskosta on pois-
tettu 2 kivierrosta
ja kivien välinen ma

42

42. Raunio 2. Kuvattu kaakosta. Raunion etä-
läpuoliskosta on poistettu 2 kivierrosta ja
kivien välinen ma. Unto Salo/67

25546

43. Raunio 2, etelä-
puolisko tutkittu
kirveen löytötasolle.
Kuvassa näkyy raunio
profiili länsi-itä-
suunnasta. Kuvattu e-
teläkaakosta.

43

Satakunnan Museo

25545 - 25546

Foto: Unto Salo-67

Pori
Preiviiki
Paganus
Raunio 2

43. Raunio 2, eteläpuolisko tutkittu kirveen löytötasolle. Ku-
vassa näkyy raunio profiili länsi-itäsuunnasta. Kuvattu
eteläkaakosta. Unto Salo/67

25547

25547

44. Raunio 2, etelästä kuvattuna. Eteläpuoliskosta poistettu haudan keskiosan sorakerros, kutsuttu prifiilista näkyy. Sorakerroksen alta näkyviin tulleita laattakiviä.

Foto: Isto Auhanen 1967

44. Raunio 2, etelästä kuvattuna. Eteläpuoliskosta poistettu haudan keskiosan sorakerros, kutsuttu prifiilista näkyy. Sorakerroksen alta näkyviin tulleita laattakiviä. Foto: Isto Auhanen 67

25548

45. Raunio 2 kirveen löytötasossa raunion eteläpuoliskossa. Kuvattu kaakosta. Kuvassa näkyy sektorin lanka.

Foto: Unto Salo -67

Satakunnan Museo
25547 - 25548

Pori
Preiviiki
Paganus
Raunio 2 1967

Satakunnan Museo 25547-50

45. Raunio 2 kirveen löytötasossa raunion eteläpuoliskossa, kuvattu kaakosta. Kuvassa näkyy sektorin lanka.

Pori
Preiviiki
Paganus

25549

46. Raunio 2. Kuvattu koillisesta. Kiiveys ja maa purettu tarhan ympäriltä, luokunottamatta raunio äärimmäisiä kiviä, jotka on jätetty paikalleen osoittamaan raunio alkuperäistä laajuutta. Kuvassa näkyy tarhan itäseinälatomus sekä tarha jota vielä ei ole tutkittu.
Foto: Unto Salo-67

46. Raunio 2. Kuvattu koillisesta. Kiiveys ja maa purettu tarhan ympäriltä, luokunottamatta raunio äärimmäisiä kiviä, jotka on jätetty paikalleen osoittamaan raunio alkuperäistä laajuutta. Kuvassa näkyy tarhan itäseinälatomus sekä tarha jota ei vielä ole tutkittu.
Foto: Unto Salo-67

25550

47. Raunio 2, kuvattu kaakosta. Raunio purettu tarhan ympäriltä pohjaan asti, tarhan sisäosa osaksi tutkimaton. Edessä itäseinän latomusta. Taustalla näkyy raunio 3.
Foto: Isto Kauhanen 1967

Satakunnan Museo
25549 - 25550
Pori
Preiviiki
Paganus
Raunio 2

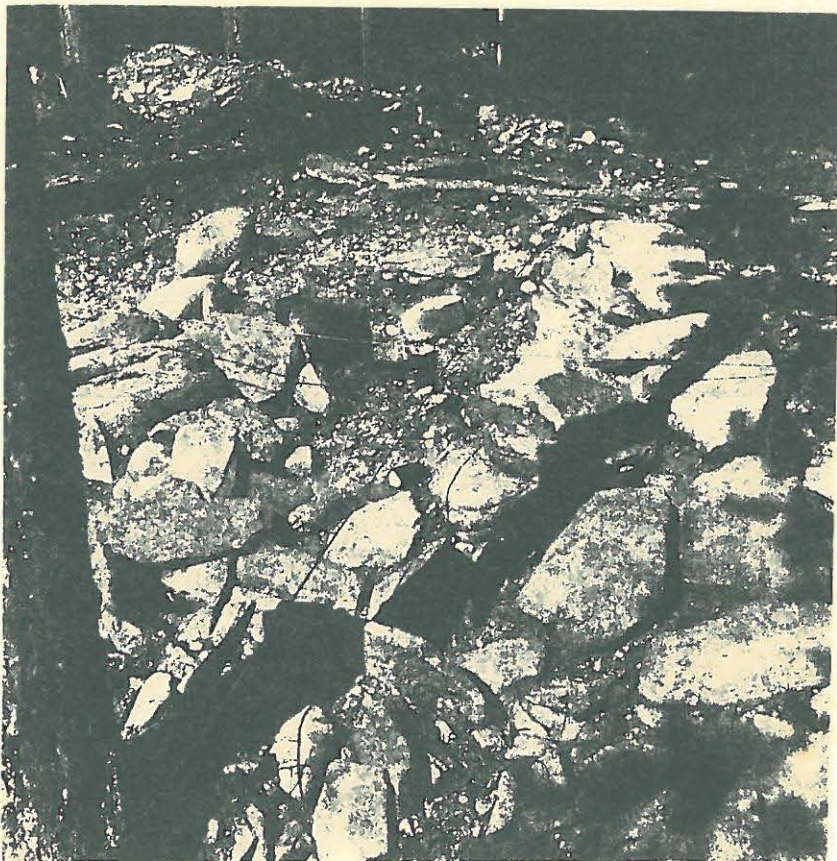
47. Raunio 2, kuvattu kaakosta. Raunio purettu tarhan ympäriltä pohjaan asti, tarhan sisäosa osaksi tutkimaton. Edessä itäseinän latomusta. Kuvassa taustalla näkyy raunio 3.
Foto: Isto Kauhanen/67

25551

48. Raunio 2 ylhäältä koillisesta kuvattuna. Tarhan ympäristö purettu pohjaan asti, äärimmäiset kivet jätetty osoittamaan raunion laajuutta. Tarhan tutkimineen edennyt putkikirveen löytötasolle.
Foto: Isto Kauhanen
1967

48. Raunio 2 ylhäältä koillisesta kuvattuna. Tarhan ympäristö purettu pohjaan asti äärimmäiset kivet jätetty osoittamaan raunion laajuutta. Tarhan tutkimineen edennyt putkikirveen löytötasolle. Foto: Isto Kauhanen 1967

25552

49. Raunio 2 etelästä Tarhan pohjimmaista kiveystä, putkikirvesjohon on valettu parafiinia, on alkuperäisellä paikallaan, tarhan keskustan kivettämällä alueella.

Foto: Isto Kauhanen
1967

Satakunnan Museo
25551 - 25552

Pori
Preiviiki
Paganus
Raunio 2.

Satakunnan Museo 25551-4 Foto: Isto Kauhanen/67 Pori

49. Raunio 2, etelästä. Tarhan pohjimmaista kiveystä, putkikirvesjohon on valettu parafiinia, on alkuperäisellä paikallaan, tarhan keskustan kivettämällä alueella. Foto: Isto Kauhanen/67 Preiviiki Paganus

25553 ³

50. Raunio 2 luoteest
Tarhan ympäristö tut-
kittu pohjaan asti,
tarhan keskusta poh-
jimmaisten kivien ta-
solle. Taustalla rau-
nio 1 jonka kivet on
heitetty takaisin.
Foto: Isto Kauhanen
1967

Pori
Preiviiki
Paganus
Raunio 2

50. Raunio 2 luoteesta tarhan ympäristö tutkittu pohjaan asti, tarhan keskusta pohjimmaisten kivien tasolle. Taustalla raunio 1 jonka kivet on heitetty takaisin. Foto: Isto Kauhanen 1967

25554

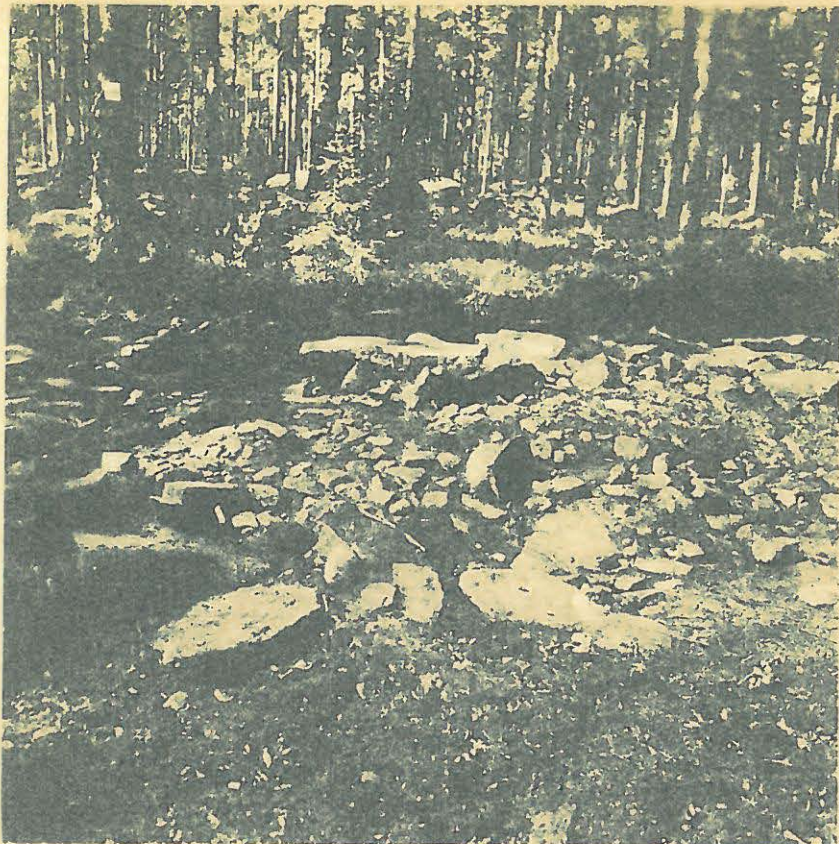
51. Raunio 3, turpeen
ja humuksen poistami-
sen jälkeen. Kuvattu
lännestä. Taustalla
raunio 2.
Foto: Isto Kauhanen

Pori ⁵⁷
Kuuminainen/Preiviiki
Kostiainen
Raunio 3

Satakunnan Museo
25553 - 25554

Pori
Kuuminainen
Preiviiki
Kostiainen

51. Raunio 3, turpeen ja humuksen poistamisen jälkeen. Kuvattu lännestä. Taustalla raunio 2. Foto: Isto Kauhanen

25555

25555

52. Raunio 3. Kuvattu kaakosta. Pintaturve ja humus poistettu. Keskellä näkyvissä arkun länsiseinän laatta . Foto: Isto Kauhanen/67

25556

53

53 Raunio 3 etelästä. Pintaturve ja humus poistettu. Foto: Isto Kauhanen/67

Satakunnan Museo 25555 4 6 8 Foto: Isto Kauhanen/67 Pori
Preiviiki/Kuuminaim
Paganus/Kostiainen
Raunio 3
Kuuminaim
Paganus-Kostiainen

25557

54. Raunio 3 eteläkaakosta. Eteläpuolisko purettu pohjatasolle. Tarha ja sen sisällä oleva arkku näkyvissä. Raunio rakenne käy selville länsi-itäsuuntaisesta profiilista. Foto: Isto Kauhanen/67

Rakennus käy selvälle länsi-itäsuuntaisesta profiilista. Foto: Kauhanen/67

25558

55. Raunio 3 etelälounaasta. Eteläpuolisko tutkittu pohjaanasti. Oikeassa reunassa näkyvä pystypaasi on arkun seinää, keskeemmällä näkyvä kiviriivi on tarhan länsiseinän kiveystä. Profiilissa näkyy raunio rakenne tarhan ulkopuolella. Foto: Isto Kauhanen/67

Satakunnan Museo 25557 - 8. Pori, Preiviikki/Kuuminainen Paganus/Kostiainen Raunio 3.

25559

56. Raunio 3. Yläoskuna länsiluonasta Raunio eteläpuolisko tutkitu lähelle pohjatasoa, pohjoispuolelta korotettu turve ja humus. Ku vassa näkyy tarhan länsiseinä, taampänä kappale itäseinää, seinien välissä näkyy arkun paasia. Eteläpuolelta oäritäivet jätetty paikalliseen asoitamaan raunioin alla paasia löydettiin.

Foto: J. K. Kankkonen

25560

25560

57

Satakunnan Museo 25559-60 Foto: J. K. Kankkonen-67 Pori

57. Raunio 3 Pohjoisluonasta Eteläpuolisko tutkit. Pöytä-kuuminaisu tu pohjatasoon osti. Kuvassa näkyy tarhant itäraunioa sekä paasiaankuri kivousta.

Roganus-Kestöinen

25561

58. Raunio 3, tarhan itäseinä ja sen takana ortokun jääsia ja näiden takana tarhan länsiosan kiveä. Tarhan ympärillä olevat kivet on jätetty paikalleen osittain raunio laajuuksia. Kuvattu idästä kuvattiin Unto Salo 67

25562

25562.

59. Raunio 3 tarhan länsiosan luoteesta, taustana ortokun jääsia ja niiden takana tarhan itäseinä. Tästä on raunio 2 ja raunio 1. Kuvattiin Unto Salo 67

25563

60. Raurio 3 etelästä "tarhan ympäristö" tutkitta maadabson, rau-
nion kärkeimmät kivet järelty pakenilleen samoin Sainäkivet ja Orkani
paadet. Arken sisusta tutkitta suunnillaan ympäristön lasoon.
E. Anta Salo/67.

25564

Satakunnan Museo 25563-6 Foto: Anta Salo/67 Pori

61. Raurio 3, kuvattu lounaasta; tarha ja antku. Proiitiki/Kuumiminen
tutkimuksen loppurajista, rannareikään löy- Paganus/Kestiläinen
tötäsalle. Arken itäseinän moninkertainen kiireys
okki luter... ..

25565

62. Rautio 3 Akkukätkuvässa. Pohjalaatalla näkyy rannarengas.
Kuvattu etelästä. Foto: Unto Selo

25566

63. Rautio 3. Akku kuvattu etelästä. Pohjalaatalla näkyy kum-
mana renkaana rannarengas ja kunnan keskustassa nä-
kyy rannajan ratomman reitille jäännös. Foto: Unto Selo

25567

25567

64. Raunio 3. Putki-
kirves alkuperäisessä
löytöpaikassaan. Kir-
veen vasemmassa kyl-
jessä näkyy sidonta
silmukan jäännös.
Kuv. Isto Kauhanen-67

64.

Raunio 3, Putki-
kirves alkuperäisessä löytöpaikassaan. Kir-
veen vasemmassa kyljessä näkyy sidonta
silmukan jäännös. Kuv. Isto Kauhanen-67

25568

65.

Satakunnan Museo 25567-8 Foto: Kauhanen/Sala-67 Pori

65. Raunio 3 idästä, tutkimuksen loppuvaihe. Poriin/kuuminainen
Edessä tarhan itäseinä, sen takana paasi orkunan Paganus/Koskivainon
itäseinää ja taustalla erottuu tarhan länsi seinä Raunio 3
Foto: Isto Kauhanen-67

25567

64.

Raunisto 3, Pntk. kirves utauperiänsessä löydyksissä. Kirveen vasemman kyljessä näkyvä viivonta silmukan jäännös. Foto: Kaubanon/foto

25568.

65

Satakunnan Museo 25567 - ⁶⁸/₇₀ Foto: Kaubanon/salo-67 Pori

65. Raunisto 3 idästä, tutkimuksen loppuvaihe. Pöytäkirja/Kaunisto
 Etässä tarhan itäseinä, sen takana paasiorkesterin Paganus/Köstiön
 itäseinää ja taustalla erottuu tarhan länsiseinä.
 Foto: Unto Salo-67

25569
25569

66. Raunio 3 länssi lounaasta kuva kaivauksen loppuvaiheesta. Edessä olevat laatat jätetty paikalleen asuttamaan raunnon alla. Näistä laajuuksista. Etualalla tarhan länsi seinä sen lakana arkun seinäkirvestä jonka takaa vasemmalla näkyy tarhan itäseinän pohjitus tiivi. Kuv. Unto Salo/67

25570
25570

67

Raunio 3 Koillisesta tutkimuksen loppuvaiheessa. Kuv. Unto Salo/67

25571

25571

68. Raunio 3. Arkku pohjoisesta kuvattuna tutkimuksen jälkeen. jälkees.

25572

25572

69

Satakunnan Museo

25571 -2

Foto:

Unto Salo/67

Pori

69. Raunio 3

3 tutkimuksen jälkeen etelästä kuvattu. Pöytäkirjassa
na. Arkun pohjalta olleet laadot poistettu.

Paganus Koskinen

Raunio 3.

25573

25573

70.

Raunio 3 tutkimuksen loppuvaiheesta, etelästä kuvattuna.
Unto Salo/67

25574

25574

71.

71. Raunio 3 tutkimuksen loppuvaiheesta lännestä kuvattuna. Taustalla Raunio 2 jonka tarhaa tutkitaan parhaillaan. Foto: Unto Salo-67

ma. Taustalla raunio 2 jonka tarhaa tutkitaan parhaillaan. Unto Salo/67

Pori
Preiviiki/Kuuminainen
Paganus/Kostiainen
Raunio 3

72 575

Raunio 4, kuvattu pohjoisesta, paljastettuna. Täytekiveydessä erottuu länsi seinän latomusta sekä joitakin kiviä täseinän latomuksesta. Etualalla näkyy tarhan pohjoispäässä vinossa asennossa ollut suuri laattakivi.

Foto:U.Salo 1967

72

Raunio 4, laatta pohjoisesta paljastettuna. Täytekiveydestä erottuu länsi seinän latomusta sekä joitakin kiviä täseinän latomuksesta. Etualalla näkyy tarhan pohjoispäässä vinossa asennossa ollut suuri laattakivi. U.Salo

25576

73

73

Satakunnan Museo

25575 - 6.6

Foto: Satakunnan Museo

Pori

73. Raunio 4 lounaasta, eteläpuoliskon kivet puolesta Kuumminaitan tarhan ulko puolelta, raunioin äärimmäiset kivet Lestidinnon jätetty näkyviin osoittamaan sen alkuperäistä laajuutta.

Kaanna.

Raunio 4

25577
25577

74. Raunio 4, lounaasta. Eteläpuolisko purettu maantasoon. Länsisei-
nän muurilatomus jätetty paikoilleen. Foto: Unto Salo/67

74 Raunio 4 lounaasta. Eteläpuolisko purettu maan tasoon. Länsiseinän muuri-
latomus jätetty paikoilleen. Foto: Unto Salo /67

25578
25578

75. Raunio 4, länsilounaasta, eteläpuolisko purettu maantasoon. Edessä tarhan
länsiseinän latomusta. Foto: Unto Salo/67

Satakunnan Museo 25577-8. Porf Kuuminainen, Kostiainen, Raunio 4.

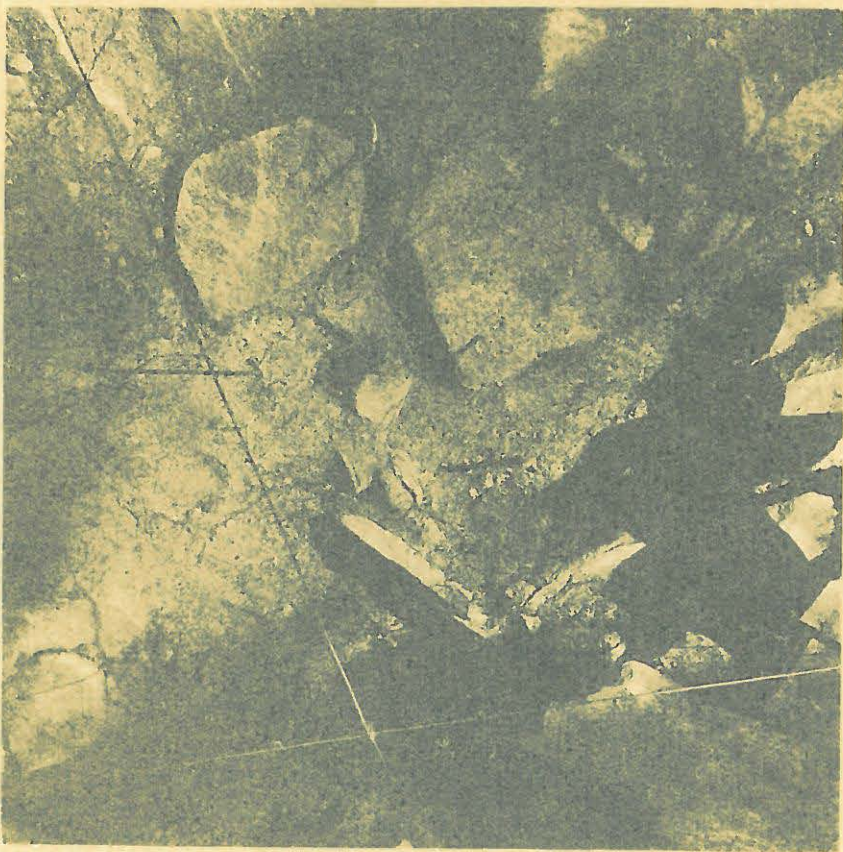

25579

76.

Raunio 4, glacialtö etelästä. Tarkkan ympäröivien kivet purettiin äärimmäisiä lukuunottamatta. Tarkkan keskustaikasta rauniorankaan löytöaselle. Foto: Unto Solo/67

25580

25580

77

25579-8082 Foto: Unto Solo/67

Pori

Satakunnan Museo

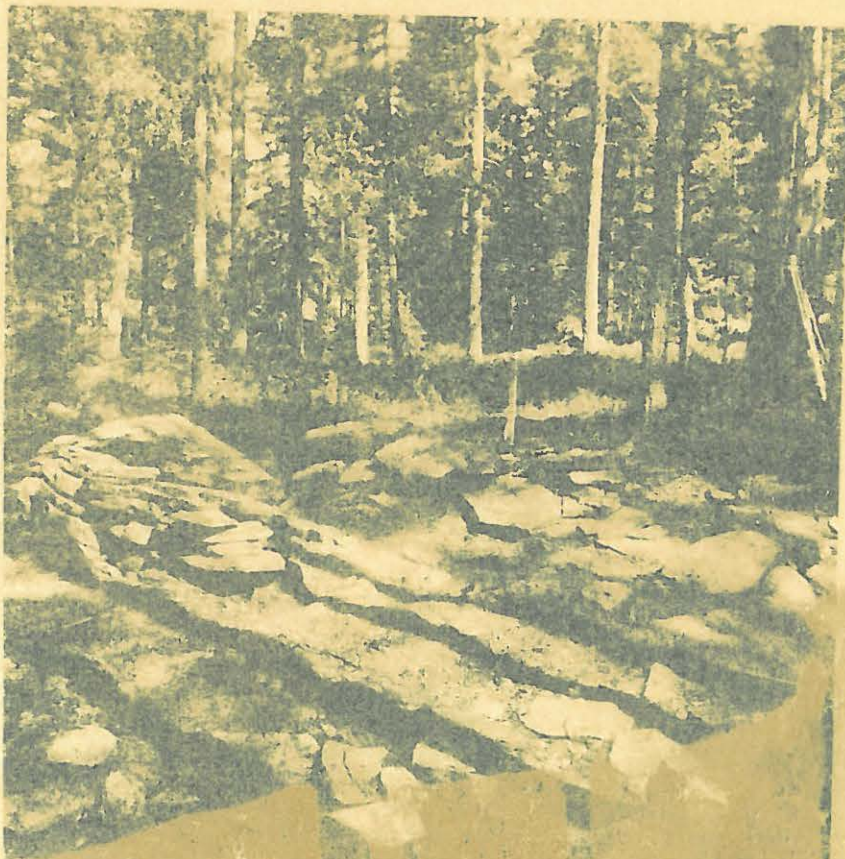
77. Raunio 4, rannerengas in situ. Kuvattu Kuorinmäen etelästä. Kuvattu 1967

Raunio 4.

25581

78. Raunio 4, lähikuva putkikirveestä, kuvattu länsilounaasta. Kirves näkyy keskellä kuvaa paljastetun laattakiiven vieressä. Paljastetulla laattakivellä joitakin raudan murusia. Foto: Unto Salo/1967

25582

25582.

79. Raunio 4, etelästä. Tarhan ympäristö tutkittu pohjaan asti. Etualalla näkyvät kivet osoittavat raunion alkuperäistä laajuutta. Tarha tutkittu kivien tasolle, eteläseinä purettu ja hävitetty ennen kaivauksia, vasemmalla länsiseinän latomus. Taempana itäseinän latomus, josta eteläosassa oli jäljellä vain pohjakivet.

Satakunnan Museo 25581 -2. Foto: Unto Salo 1967 Pori, Kuuminainen, Kostiainen Raunio 4.

25583

80. Raunio 4:n pohjatasoin kiveystä putki kirveen tasolle. Putkikirves näkyy kuvasa keskellä paljastulla laatalla paksumman kiven vieressä. Taustalla tarhan pohjoispäässä ollut suuri laattakivi.

80. Raunio 4:n pohjatasoin kiveystä putki kirveen tasolle. Putkikirves näkyy kuvasa keskellä paljastulla laatalla paksumman kiven vieressä. Taustalla tarhan pohjoispäässä ollut suuri laattakivi.

25584

81. Raunio 4, ylhäältä etelästä kuvattuna. Tarhan pohjimmaisista kivistä näkyvissä, vasemmalla näkyy osittain säilynyt länsiseinä. Pohjoisseinän kohdalla oli laaja vinpaasi. Eteläseinästä ei todettu jälkeä. Raunio 4:n äärimmäiset kivet jätettiin purkamatta.

81.

Satakunnan Museo 25583 = 4.

Foto: Unto Salo 1967

81. Raunio 4, ylhäältä etelästä kuvattuna. Tarhan pohjimmaisista kivistä näkyvissä, vasemmalla näkyy osittain säilynyt länsiseinä. Pohjoisseinän kohdalla oli laaja vinpaasi. Eteläseinästä ei todettu jälkeä. Raunio 4:n äärimmäiset kivet jätettiin purkamatta.

Pori
Kuuminainen
Kostiainen
Raunio 4

25585

25585

82

Raunio 4, tarhan länsiseinä. Vasemmalla näkyy pohjoispään vino paasi.

82. Raunio 4 tarhan länsiseinä. Vasemmalla näkyy pohjoispään vino paasi.

Satakunnan Museo 25585 Foto: Unto Salo 1967

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 4

25586

83. Raunio 5 kaakosta, sammal ja humus poistettu raunion pinnasta.

25587

84. Raunio 5 kaakkoispää lounaasta. Turve ja humus poistettu.

87

Satakunnan Museo 25586 - 7. Foto: Unto Salo-67

83. Raunio 5 kaakosta, sammal ja humus poistettu raunion pinnasta. 84. Raunio 5 kaakkoispää lounaasta, turve ja humus poistettu.

Peri.
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5

25588

85. Raunio 5. Keski-osa etelälounaasta. Turve ja humus poistettu ja raunio puhdistettu.

Foto: Unto Salo
1967

85

Raunio 5 keskiosassa etelälounaasta. Turve ja humus poistettu ja raunio puhdistettu.

25589

86. Raunio 5 lännestä Sammal ja humus poistettu. Vasemmalla arku D:n kiveystä, tarkka E:n kehdon kartoitutus käynnissä.

Foto: Isto Kauhanen
1967

86.

Satakunnan Museo 25588 - 9 Foto: Salo/Kauhanen 1967

Porin Raunio 5
Kuumainen
Kestinen
Raunio 5.

25590

87. Raunio 5 itäkas-
kosta, tarhat paljas-
jastettuina. Tarho-
ja ympäröivä kiveys
poistettu. Etualal-
la tarha A, reunim-
maisiet tarhat B ja
C. Taustalla häämöt-
tää arkkulatomus
D:n kiveystä.

8.

*Raunio 5 itä...
Ympäristö...
maiset tarhat B ja C. Taustalla häämöttaa arkkulatomus
D:n kiveystä.*

25591

88. Raunio 5 lännes-
tä. Tarhat paljas-
tettuina. Etualalla
arkkumainen latomus
D, sen takana tarha
C ja A. Taustalla
ennallistettu rau-
nio 4.

8.

Satakunnan Museo 25590 -1. Foto: Unto Salo '67

*8. Raunio 5 lännessä, tarhat paljas-
tettuina. Etualalla arkkumainen latomus D, sen ta-
kana tarhat C ja A. Taustalla ennallistettu*

*Pori
Kuuminen
Kostiainen
Raunio 5
Kasvintieteellinen*

25592

89. Raunio 5. Kuvassa vasemmalla tarha A:n reunakiveystä, jonka ulkopuolelta kivet poistettu pohjaan asti. Kuvassa näkyy raunio pitkästä profiili tarha A:n kaakkoispuolelta raunio päästä.

89

Raunio 5. Kuvassa vasemmalla tarha A:n reunakiveystä, jonka ulkopuolelta kivet poistettu pohjaan asti. Kuvassa näkyy raunio pitkästä profiili tarha A:n kaakkoispuolelta raunio päästä.

25593

90. Raunio 5. Vasemmalla näkyy tarha B: ja oikealla tarha A:n reunakiveystä. Kuvassa keskellä tarhojen välialue, josta kivet poistettu pitkittäisleikkaukseen asti eteläpuolelta. Kuvassa näkyy siis raunio profiili tarhojen välialueelta.

25594

91. Raunio 5. Tarhojen B:n ja C:n väli-alue, eteläpuoliskosta kivet purettu pohjaan asti, raunion osan rakenteet käy ilmi profiilista. Oikealla tarha B:n länsiseinää. Kuvattu lännestä.

9

25595

92. Raunio 5. Arkku I:n ja tarha C:n väli-alue, jonka eteläpuoliskosta kivet poistettu. Kuvassa näkyy välialueen täytkeveiksen profiili. Oikealla näkyy tarha C:n seinälatomusta.

Satakunnan Museo 25594 - 5. Foto: Unto Salo 1967

92. Raunio 5. Arkku I:n ja tarha C:n väli-alue, jonka eteläpuoliskosta kivet poistettu. Kuvassa näkyy välialueen täytkeveiksen profiili. Oikealla näkyy tarha C:n seinälatomusta.

Pori
Kuumainen
Kostainen
Raunio 5

25596

93. Raunio 5 idästä. Yleiskuva tarhojen tutkimisen jälkeen. Etualalla tarha A, seuraavana B ja C, jonka kiveykseen sulautuu myös arkku D. Foto: Isto Kauhanen 1967.

9. Raunio 5 idästä. Yleiskuva tarhojen tutkimisen jälkeen. Etualalla tarha A, seuraavana B ja C, jonka kiveykseen sulautuu myös arkku D. Foto: Isto Kauhanen 1967.

25597

94. Raunio 5, tarha A:n eteläseinä. Tarha purkamatta, ympäristön kivet poistettu. Foto: SALO-67

Satakunnan Museo 25596 - 7.

Foto: Salo/Kauhanen-67

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5.

25598

95. Raunio 5, tarha A:n pohjoisseinä. Tarha purkamatta, ympäristökiivet poistettu.

25599

96 Raunio 5, etualalla tarha A:n länsiseinä. Vasemmalla näkyy tarhan B nurkkaus, taustalla raunio 4.

Satakunnan Museo 25598 - 99. Foto: Unto Salo 1967

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5.

*Se Raunio 5 omistaja...
Vasemmalla näkyy tarhan B nurkkaus
taustalla raunio 4.*

97

97. Raunio 5, tarha A, itäseinä. Tarha purkamatta, ympäristö purettu. Taustalla tarhat B, C ja arkku D.

98

25 601

98. Raunio 5, tarha A, lounaasta. Tarhan kivistä poistettu 1 - kerrosta sekä niiden välinen maa täyte.

25602

99. Raunio 5, tarha A lounaasta. Kiveys tä poistettu l-2 ke rosta samoin kivien välinen maa.
Foto: Unto Salo-67

*Raunio 5
Kivien vä.*

25603

100. Raunio 5, tarha A, etelästä. Eteläpuoliskosta kivet poistettu, samoin tarhan ympäriltä. Profiilista käy ilmi keskustan rakenne. Foto: Isto Kauhanen -67

Satakunnan Museo 25602 - 3. Foto: Salo/Kauhanen-67

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5

Satakunnan Museo

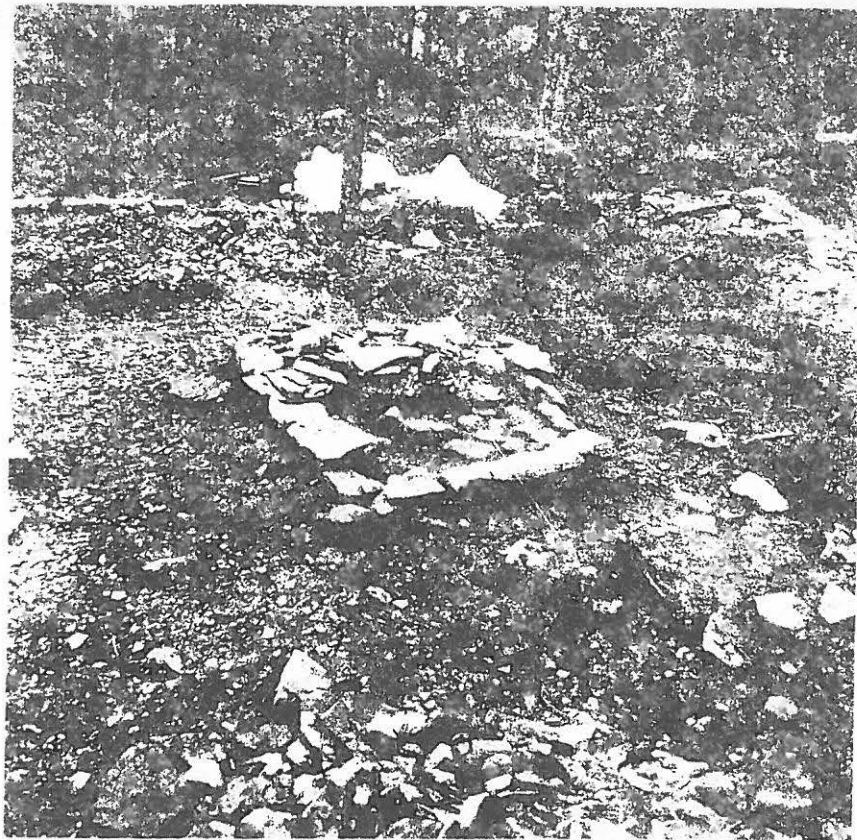
Foto: Salo/Kauhanen-67

Pori

100. Raunio 5, tarha A, etelästä. Eteläpuoliskosta kivet poistettu, samoin tarhan ympäriltä. Profiilista käy ilmi keskustan rakenne. Foto: Isto Kauhanen -67

Satakunnan Museo 25603 - 3. Foto: Salo/Kauhanen-67

Satakunnan Museo 25603 - 3. Foto: Salo/Kauhanen-67

25604

101. Raunio 5, tarha A, etelästä yllhäältä. Kivet poistettu tarhan ympäriltä ja eteläpuoleliskosta.

Raunio 5, tarha A, etelästä yllhäältä. Kivet poistettu tarhan ympäriltä ja eteläpuoleliskosta.

25605

102. Raunio 5, tarha A pohjoisesta. Kivet poistettu tarhan ympäriltä ja keskustasta.

25606

103. Raunio 5, tarha A, kaakosta, taempana vasemmalla tarhat B ja C. Tarhojen ympäristö ja keskusta tutkittu.

25607

104. Raunio 5, tarha A lounaasta. Etualalla länsiseinää. Ympäristö ja tarhan keskusta tutkittu pohjaan asti.

Satakunnan Museo
Satakunnan Museo 25606 -7. Foto: Unto Salo-67

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5

25608

105. Raunio 5, tarha A lounaasta. Tarha tutkittu pohjaan asti, muurilatomus jätetty koskematta. Vasemmalla tarha B:n reunuskiveystä.

Foto: Unto Salo 1967

25609

Satakunnan Museo
25608 - 9.

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5

106. Raunio 5, tarha A tutkittuna. Kuvattu lounaasta.

Foto: Isto Kauhanen 1967.

25610

107. Raunio 5, tarha B pohjoisesta. Ympäristö purettu tarha tutkimatta.

25611

108. Raunio 5, tarha B, länsiseinä. Tarha tutkimatta, ympäristö tutkitu pohjaan asti.

Satakunnan Museo Satakunnan Museo 25610 - 11. Foto: Unto Salo-67

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5.

108. Raunio 5, tarha B, länsiseinä. Tarha tutkimatta, ympäristö tutkitu pohjaan asti.

25612

109.

Raunio 5, tarha B etualalla itäseinä. Tarha tutkimatta, ympäristö puurettu. Etualalla näkyy tarha A:n kulma, taustalla tarha C:n kiveystä.

Handwritten notes in Finnish, partially illegible.

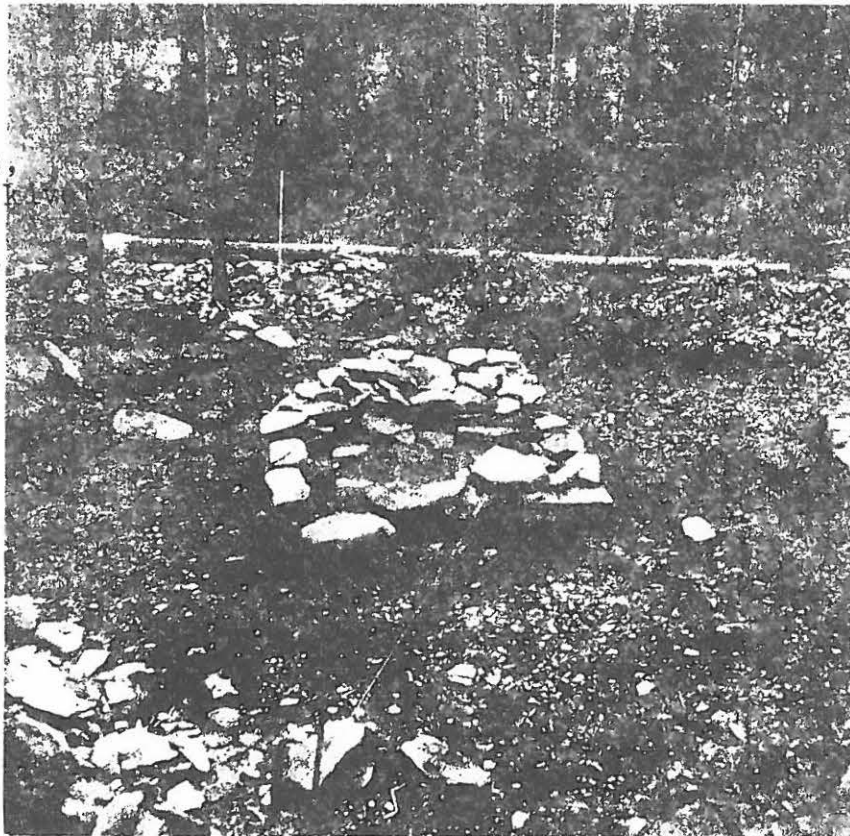

25613.

110. Raunio 5, tarha B eteläseinä. Tarha tutkimatta, ympäristö tutkittu pohjaan asti.

25614

111. Raunio 5, tarha B,
lounaasta. Ympäristön
kivet purettu, samoin
tarhan eteläpuoliskon.

111
Raunio 5, tarha B, lounaasta. Ympäristön kivet purettu, samoin tarhan eteläpuoliskon. Foto Unto Salo

25615

112. Raunio 5, Tarha
B, länsilounaasta.
Keskustan eteläpuo-
lisko purettuna poh-
jaan asti.

Satakunnan Museo 25614 - 5. Foto: Unto Salo 1967

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5.

112 Raunio 5, tarha B, länsilounaasta. Keskustan eteläpuolisko purettuna pohjaan asti. Foto Unto Salo

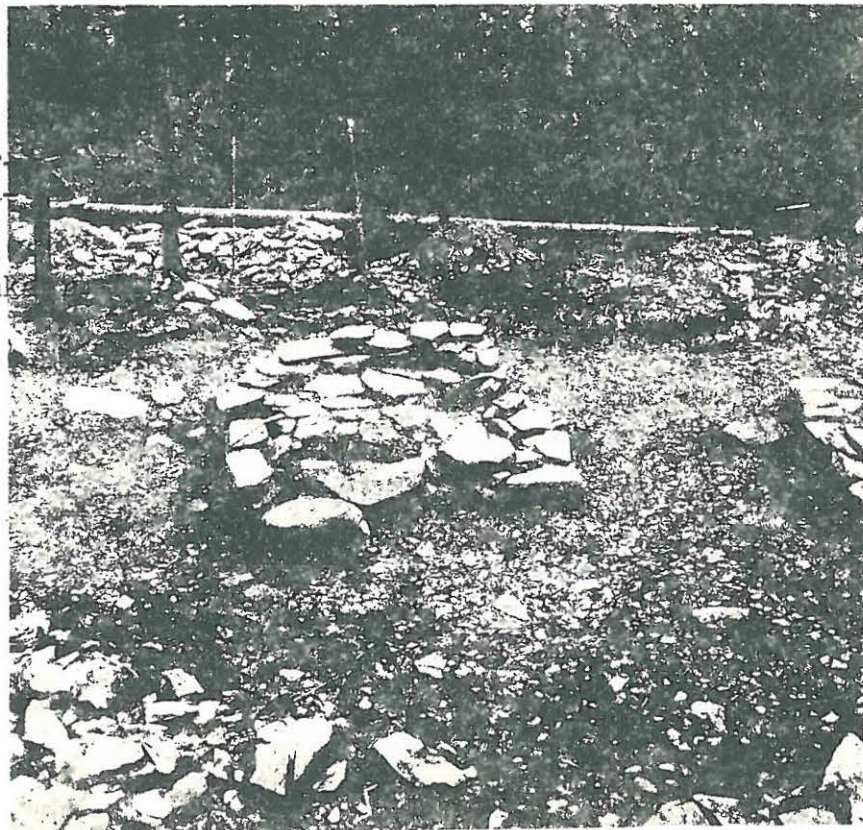
25616.

13

Raunio 5, arkeologinen kaivaus, puutarhan pohjaan, samoin tarhan ylimmät kerrokset ja pohjimaiset kivet näkyvissä. Tarha tutkittu rannerenkaan löytötasolle.

25617

14

114. Raunio 5. Tarha B, lounaasta ylhäältä. Tarhasta purettu pari kivi-kerrosta, rannerenkaan löytötasolle.

110

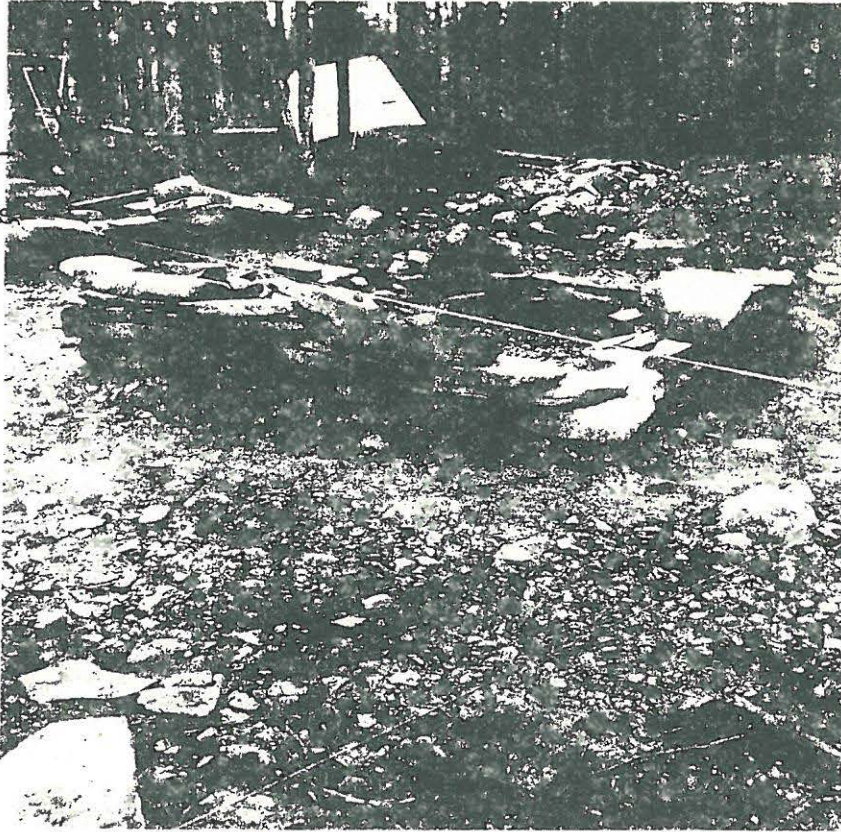
25618
Raunio 5. Tarha B,
lounaasta, tarhan
ympäristö tutkittu
pohjaan asti, muuri-
latomus jätetty pai-
koilleen.

Foto: Isto Kauhanen
1967

115. Raunio
tutkittu pohja-
an
25619

Raunio 5, tarha B
pohjoisluoteesta,
etualalla pohjois-
seinä, takana vasem-
malla tarha A. Tar-
han ympäristö ja ke-
kusta tutkittu poh-
jaan asti.

Satakunnan Museo 25618 - 19 Foto: Salo/Kauhanen-67

116 Raunio 5, tarha B

Pori
Kuuminainen
Kostiainen
Raunio 5.

25620

117. Raunio 5, tarha B koillisesta. Tarhan ympäristä ja sisusta tutkittu loppuun asti.

25621

Raunio 5, tarha B idästä. Tarhan ulko- ja sisäpuolinen kiveys tutkittu pohjaan asti.

25622

119 Raunio 5, tarha B, lounaasta. Ympäristö ja keskuuta tutkittu pohjaasti, muurilatamus jätetty paikoilleen.

119. Raunio 5, tarha B, lounaasta. Ympäristö ja keskuuta tutkittu pohjaasti, muurilatamus jätetty paikoilleen.

25623

120. Raunio 5, tarha B, lännestä. Tarhan ulko- ja sisäkiveys purettu, muurilatamus jätetty paikoilleen.

Satakunnan Museo 25622 -3. Foto: Unto Salo -67

Pori
Küminainen
Kostiainen
Raunio 5.

Satakunnan Museo

120. Raunio 5

Unto Salo -67

25624

121. Raunio 5, tarha B, kuvassa näkyvä pieni luujäännös pohjalaatalla tarhan pohjoisosassa.

121. Raunio 5, tarha B, kuvassa näkyvä pieni luujäännös pohjalaatalla tarhan pohjoisosassa. Unto Salo -67

25625.

122. Raunio 5, tarha C etualalla pohjoisena ympäristön kivet purettu. Tarhan keskusta tutkimatta.

122. Raunio 5, tarha C etualalla pohjoisena ympäristön kivet purettu. Tarhan keskusta tutkimatta. Unto Salo -67

Satakunnan Museo 25624 -5. Foto: Unto Salo -67 Pori
 Kuuminaisen-Kostiainen
 Raunio 5 Unto Salo -67

Foto 6
25626

123. Raunio 5, tarha C länneestä. Ympäristön kivet poistettu, tarhan sisu tutkimatta. Etualalla länsiseinä.

123.
Raunio
tarha
C

länneestä
länsiseinä

25627.

124. Raunio 5 tarha C, etualalla itäseinä. Ympäristön kivet purettu tarhan sisu purkamatta.

Satakunnan Museo
25626 - 25627

Foto: Unto Salo -67

Fori
Kuuminainen
Kostiainen
Raunio 5.

124

Satakunnan Museo 25626 - 27 Foto: Kuuminainen Kostiainen
Raunio 5, tarha C, etualalla itäseinä. Ympäristön kivet purettu tarhan sisu purkamatta.

25628

125. Raunio 5, tarha C lounaasta. Täytekiveyksen ylimmät kerrokset purettu itse tarhasta, tarhan ympäristö tutkittu pohjaan asti.

125

Raunio 5, tarha C lounaasta. Täytekiveyksen ylimmät kerrokset purettu itse tarhasta, tarhan ympäristö tutkittu pohjaan asti.

25629

126. Raunio 5, tarha C kaakosta. Tarhan ympäriltä kivet poistettu pohjaan asti. Tarhan keskusta tutkittu.

Satakunnan Museo
25628 - 25629

Foto: Unto Salo-67
Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5

126

Raunio 5, tarha C kaakosta. Tarhan ympäriltä kivet poistettu pohjaan asti. Tarhan keskusta tutkittu.

25630^{o30}
 127. Raunio 5, tarha C lounaasta. Tarhan ympäristö ja sisus tutkittu pohjaan asti.
 Foto: Isto Kauhane 1967

127

25631
 128. Raunio 5, tarha C koillisesta. Ylin kivikerros poistettu. Tarhan huonosti laadottu kivitäyte näkyy kuvassa selvästi.
 Foto: Unto Salo-67

128.

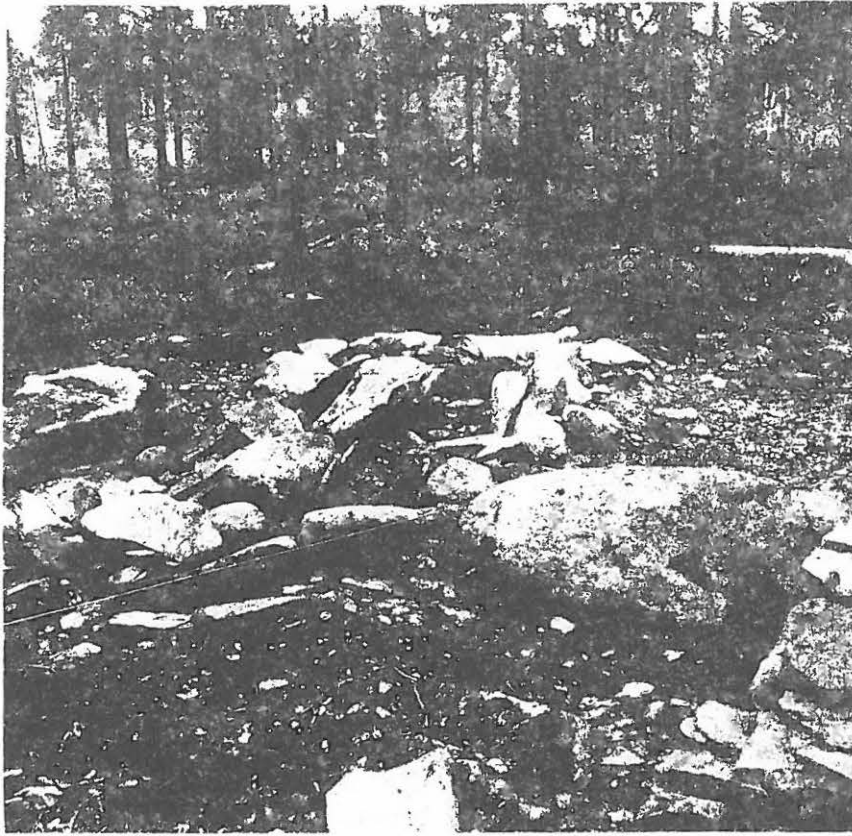
Raunio 5, tarha C koillisesta. Ylin kivikerros poistettu. Tarhan huonosti laadottu kivitäyte näkyy kuvassa selvästi.

Satakunnan Museo

25630-3133

Foto: Unto Salo-67

Pori
 Kuuminainen
 Kostiainen
 Raunio 5
 Unto Salo-67

25634

131. Raunio 5 etelästä, kaivauksen alkuvaiheessa turpeen ja humuksen poistamisen jälkeen.

131.

Raunio 5 etelästä, kaivauksen alkuvaiheessa turpeen ja humuksen poistamisen jälkeen.

25635

132. Raunio 5, arkku 1 länsiluoteesta kaivauksen alkuvaiheessa.

132.

Satakunnan Muus.

25634 - 5

Foto: Unto Salo-67 -

Pori

132. Raunio 5, arkku 1 länsiluoteesta kaivauksen alkuvaiheessa.

*Kouminhainen
Koskela*

Raunio 5

25636

133. Raunio 5, arkkulatomus D, etelästä. Sisus turpeesta puhdistettuna. Ympäristö purettu osittain pohjaan asti. Foto: Isto Kauhane -67

133.

Raunio 5, arkkulatomus D, etelästä. Sisus turpeesta puhdistettuna. Ympäristö purettu osittain pohjaan asti. Foto: Isto Kauhane -67

25637

134. Raunio 5, arkkulatomus D länsilounaasta. Taempaan tarhat C ja B. Foto: Isto Kauhane 1967

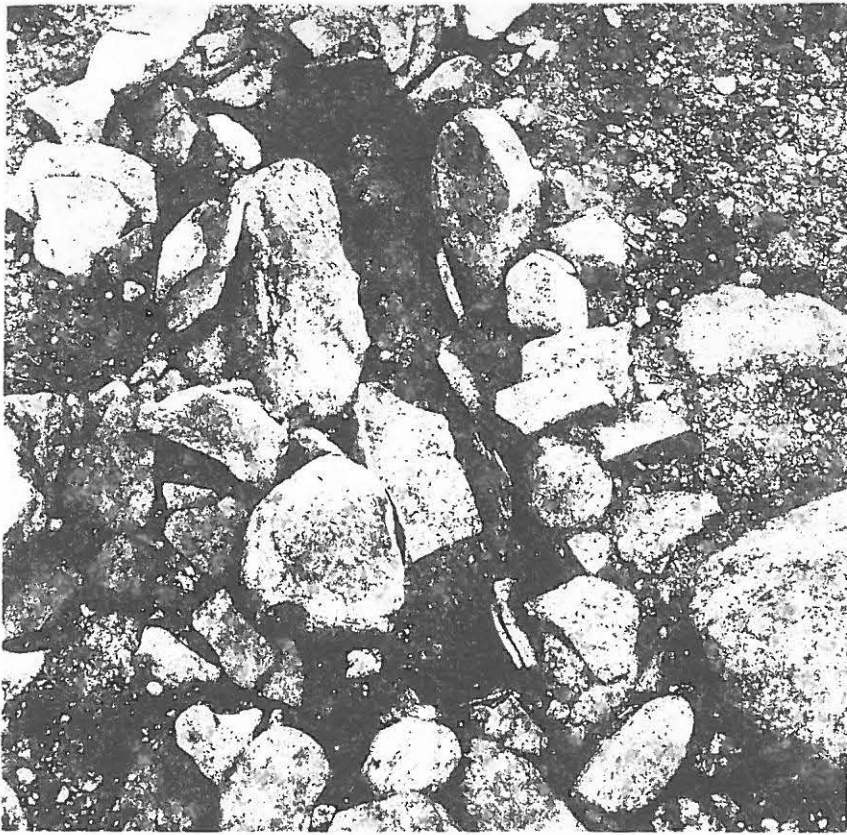
Satakunnan Museo
25636 - 7

Pori
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 5

134.

Raunio 5, arkkulatomus D länsilounaasta. Taempaan tarhat C ja B. Foto: Isto Kauhane -67

-67

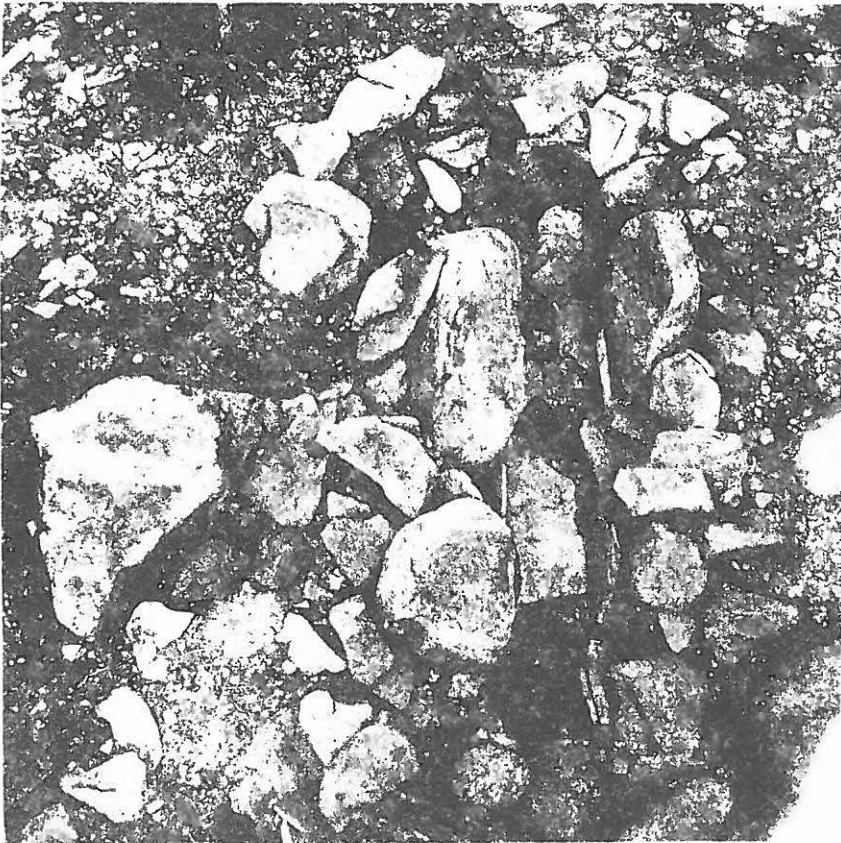

256388

135. Raunio 5 arkku I
lounaasta ylhäältä.
Tutkittu vainajaa ka-
taneen kiveyksen ta-
salle.

135

Raunio 5, arkku I, lounaasta ylhäältä. Tutkittu vainajaa kattaneen kiveyksen tasalle.

256390

136. Raunio 5 arkku
D, lounaasta ylhääl-
tä. Arkun sisusta
tutkittu vainajaa
kattaneiden laatto-
jen tasolle.

Satakunnan Museo 25638-9.

Foto: Unto Salo-67

Pöri
Kuuminainen
Kostiainen
Raunio 5

136 Raunio 5, arkku D, lounaasta ylhäältä. Tutkittu vainajaa kattaneiden laattojen tasolle.

25640

137 Raunio 5 arkku D
 itäkoillisesta. Ark-
 ku tutkittu vainajaa
 peittäneiden laatto-
 jen tasolle.

Foto: Unto Salo-67

137

Raunio 5, arkku D itäkoillisesta. Arkku tutkittu vainajaa peittäneiden laattojen tasolle.

25641

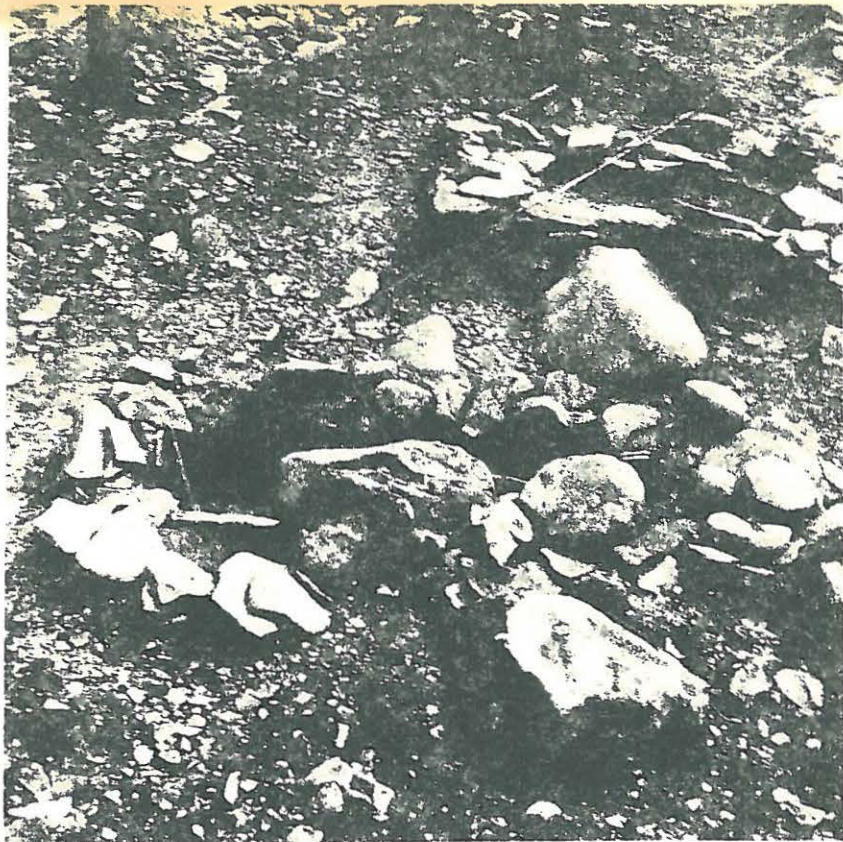
138. Raunio 5, arkku
 latomus D etelästä
 ylhäältä. Arkku tut-
 kittu koskemattomaa
 maahan asti.

Foto: Unto Salo-67

Satakunnan Museo
 25640 - 25641
 Pori
 Kuumainen
 Kostainen
 Raunio 5

138

Raunio 5, arkku latomus D etelästä ylhäältä. Arkku tutkittu koskemattomaa maahan asti.

25642

139 Raunio 5, arkk.
D tutkimuksen jäl-
keen. Kuvattu lou-
naasta.

Foto: Isto Kauhanen
1967

139

Raunio 5, arkk. D tutkimuksen jäl-
keen. Kuvattu lou-
naasta.

25643

140. Raunio 6 pal-
jastettuna. Tutki-
muksen aikana to-
dettiin, että rau-
nio koostui terävi-
reunaisista kivis-
joista eräessä ha-
vaittiin kivipora-
jälkiä. Ilmeisest-
on kyseessä Juse-
liuksen mausoleu-
min rakennustöis-
sä louhitun kiven
jäännöksiä.

Foto: Isto Kauhanen
1967

Satakunnan Museo 25642 -3

140. Raunio 6 paljastettuna. Tutkimuksen aikana todettiin, että Raunio koostui terävireunaisista kivijoista eräessä havaittiin kiviporajälkiä. Ilmeisesti on kyseessä Juseliuksen mausoleumin rakennustöissä louhitun kiven jäännöksiä.

Foto: Isto Kauhanen 1967

140. Raunio 6 paljastettuna. Tutkimuksen aikana todettiin, että Raunio koostui terävireunaisista kivijoista eräessä havaittiin kiviporajälkiä. Ilmeisesti on kyseessä Juseliuksen mausoleumin rakennustöissä louhitun kiven jäännöksiä.

Foto: Isto Kauhanen 1967

Pöytä
Kuumainen
Kostiainen
Raunio 6

25644

141.

141. Raunio 6 lounaasta; kuvattu paljastamisen jälkeen. Tutkittu maantasole keskiosaa lukuunottamatta. Tarhan länsiseinän eteläpää näkyy kuvan vasemmassa laidassa. Foto: Unto Salo 1967

Satakunnan Museo 25644

Pori
Kuuminainen
Kostiainen
Raunio 6.

25645

142. Raunio 3 etual-
lalla, taustalla ra-
nio 2. Pintaturpeen
poistamisen jälkeen
Kuvattu lounaasta.

142. Raunio 3 etualalla, taustalla raunio 2. Pintaturpeen poistamisen jälkeen kuvattu lounaasta.

25646

143. Raunio 1 eteläs-
tä, hautaa peittänyt
sora poistettu etelä-
puoliskosta. Arkku t-
lossa näkyviin. Sama
kuin kuva 27.

Satakunnan Museo
25645 - 25646

Foto: Isto Kauhanen
1967

Pori
Preiviiki
Paganus
Raunio 1

Satakunnan Museo

Foto: Isto Kauhanen, Pori

143. Raunio 1 etelästä, hautaa peittänyt Preiviiki sora poistettu eteläpuoliskosta. Arkku tlossa näkyviin. Sama kuin kuva 27.

25647

144. Kaivauksien aikana riehui harvinaisen voimakas myrsky, joka kaatoi runsaasti puita koko rannikolta. Näkyä mää kaivauspaikalta.

25648

145. Teksti kuin ylä.

Foto: Isto Kauhane
1967

Satakunnan Museo
25647 - 25648

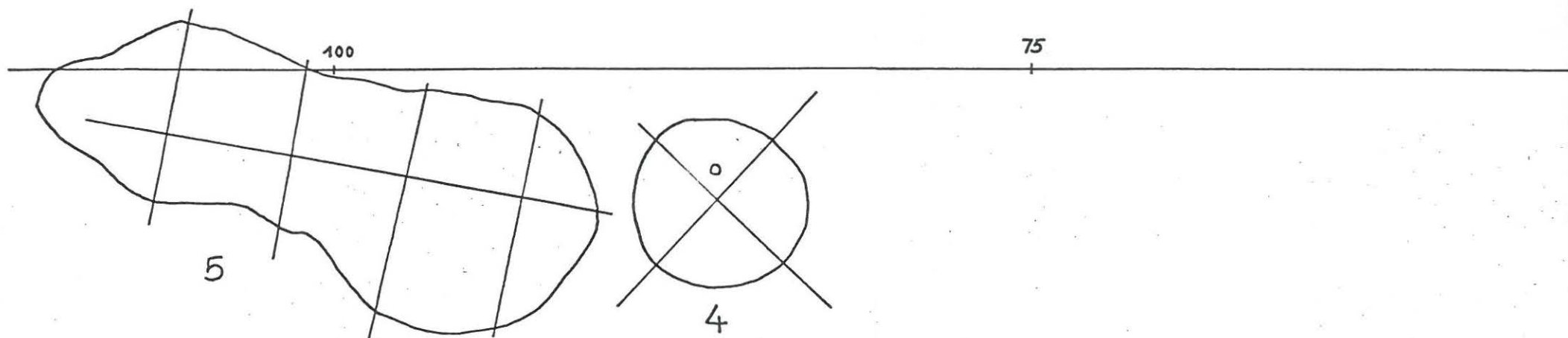
Pori
Kuumainen
Kostiainen

Satakunnan Museo

Foto:

Isto Kauhane 67 Pori

144-5 Kaivauksien aikana riehui harvinaisen voimakas myrsky, joka kaatoi runsaasti puita koko rannikolta. Näkyä mää kaivauspaikalta.

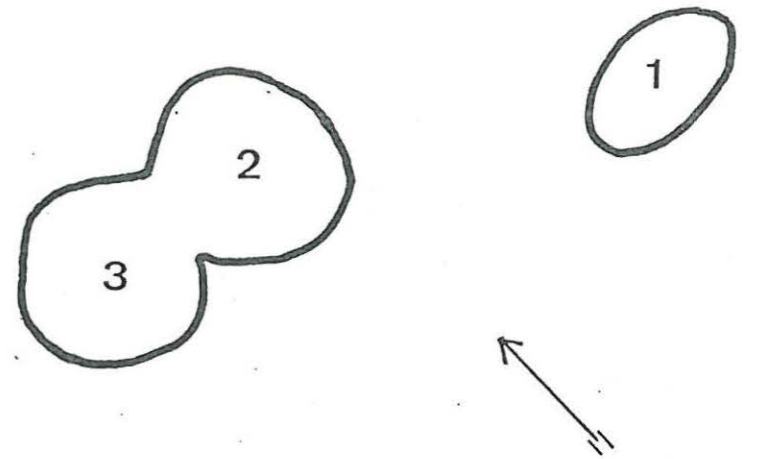
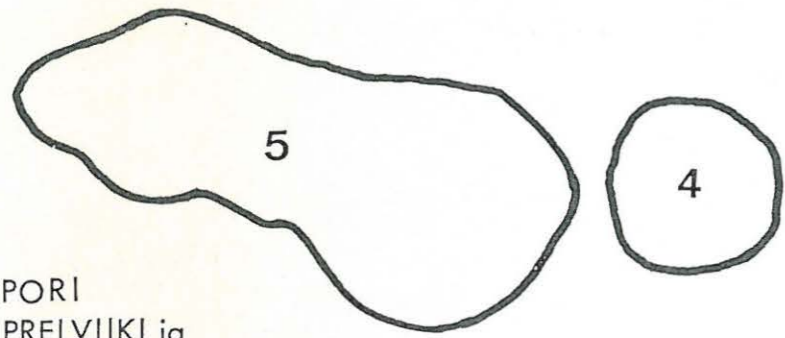
PORI

Preiviiki 1967.

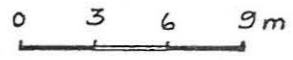
Rajakalmisto

Rauniot 1-5

Mk 1:200

PORI
PREIVIIKI ja
KUUMINAINEN
RAJAKALMISTO; RAUNIOT 1-5

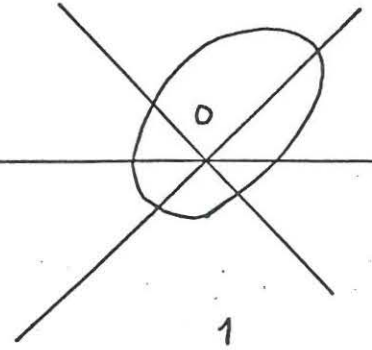
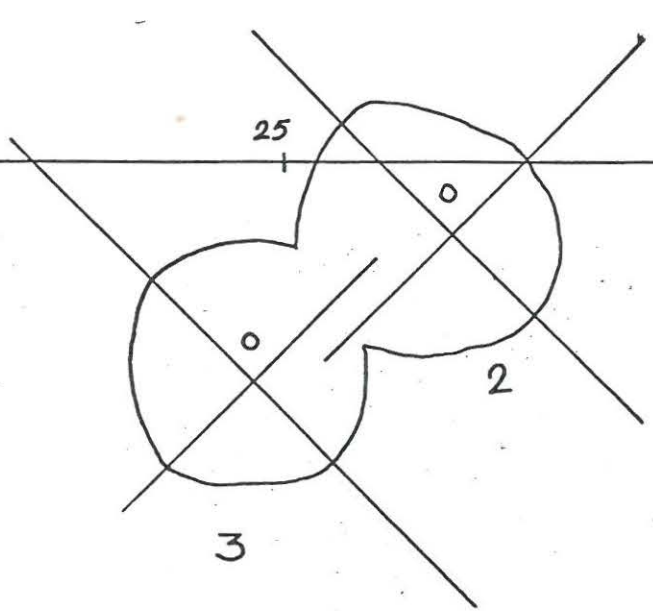

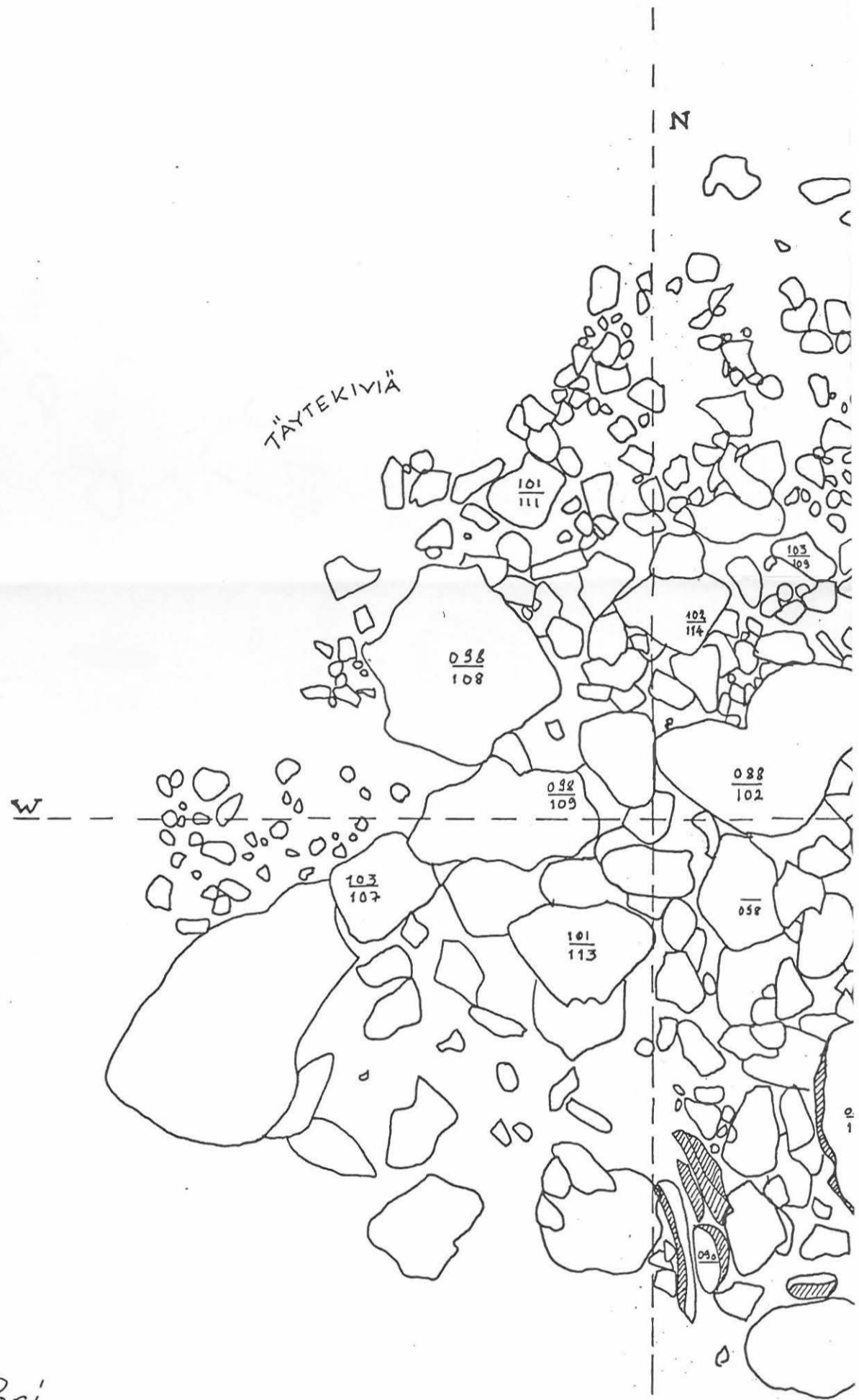

50

25

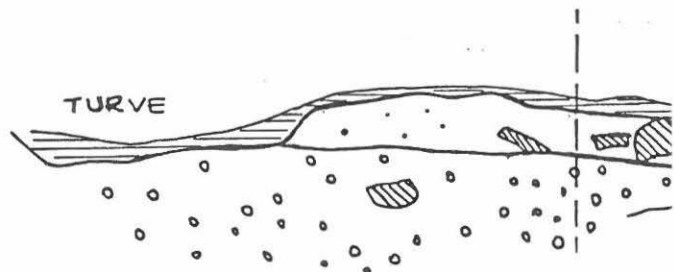
0

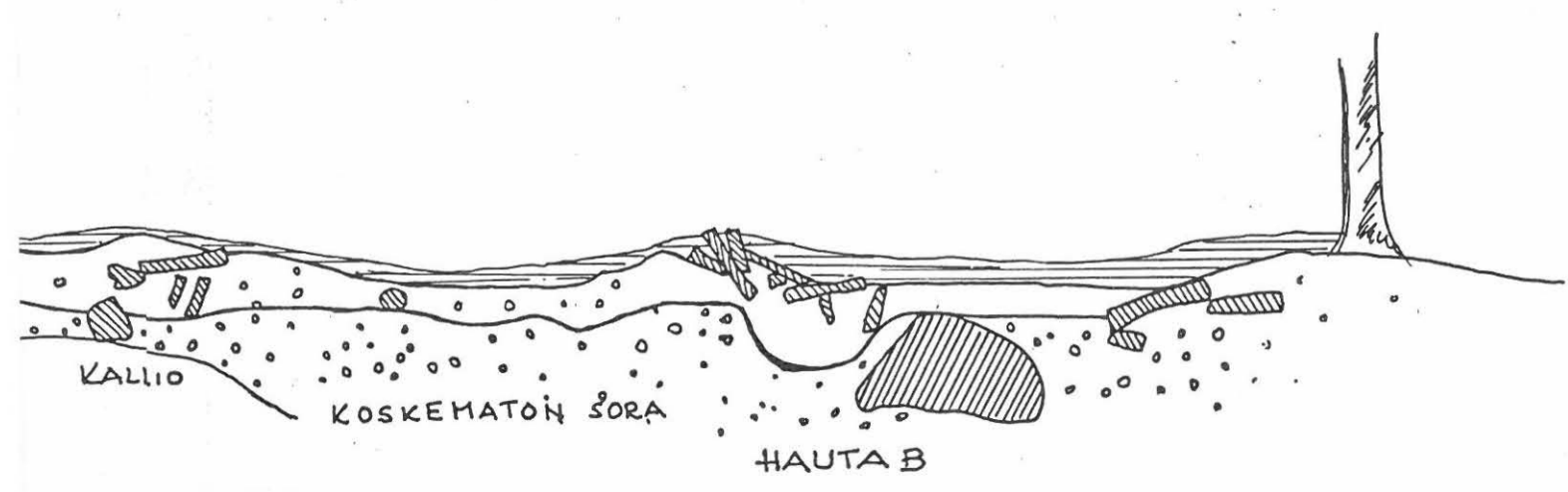
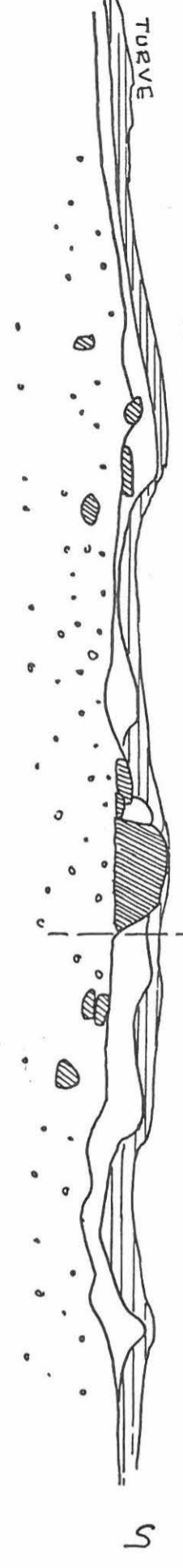

Pori
 Freiviiki RAJAKALMISTO 1967
 Raunio I
 Mk 1:20
 Piirt. Olof Bäckström ja
 Eric Chanfreau
 Kiintopiste 064

W

E

S

E

TURVE

MAAKIVI

KALLIO

KOSKEMATON SORA

HAUTA B

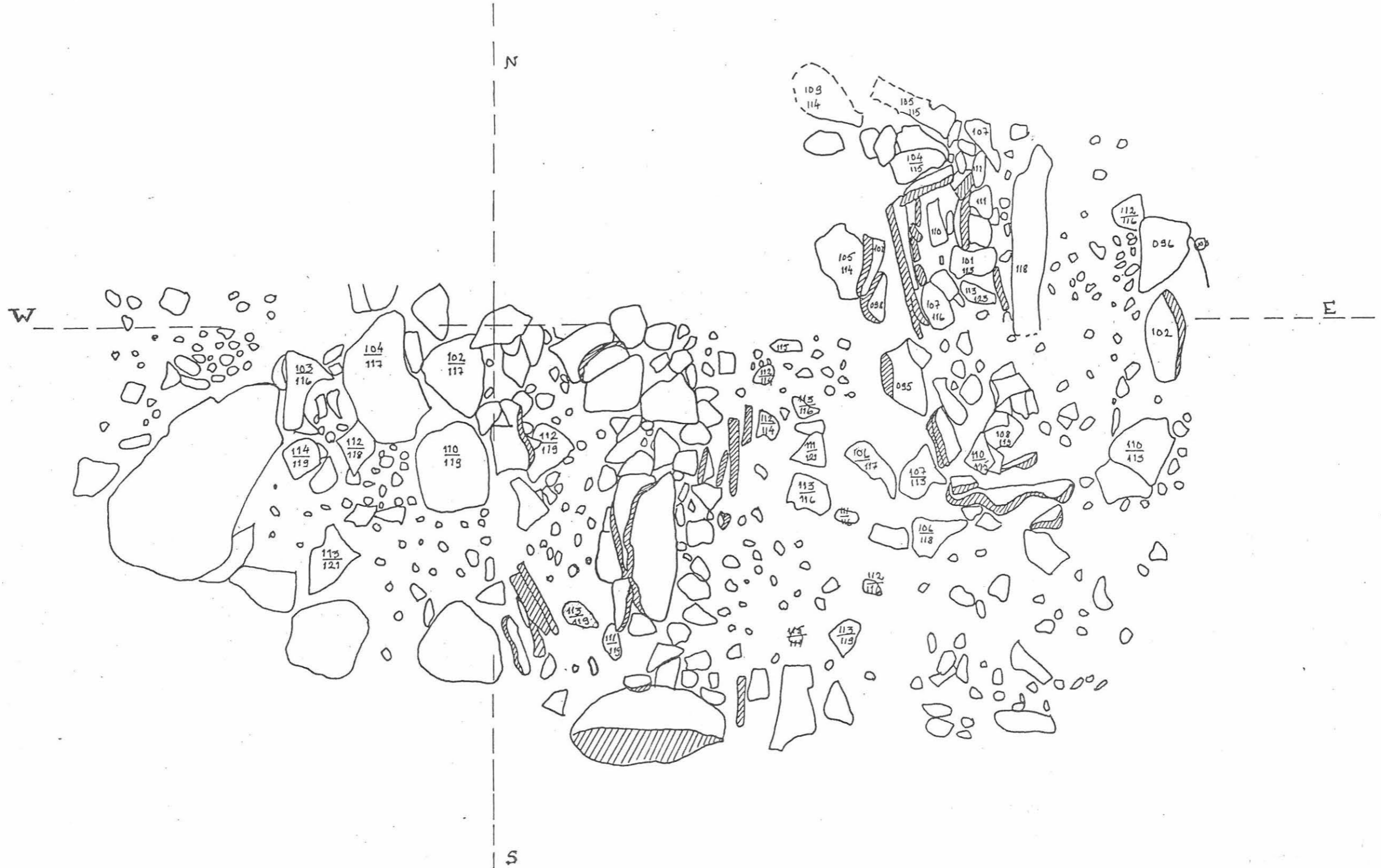
Pori, Preivilki

Rajakalmisto 1967

Kaunio 1; Kartta 2

hauta A:n keskimmäiset pintakivet
poistettu; hauta B: kaivettu syvem-
mälle kuin kartassa 1.

Mk 1:20 piirt. Eric Chantreau

PORI, PREIVIIKI 1967
Rajakalmisto

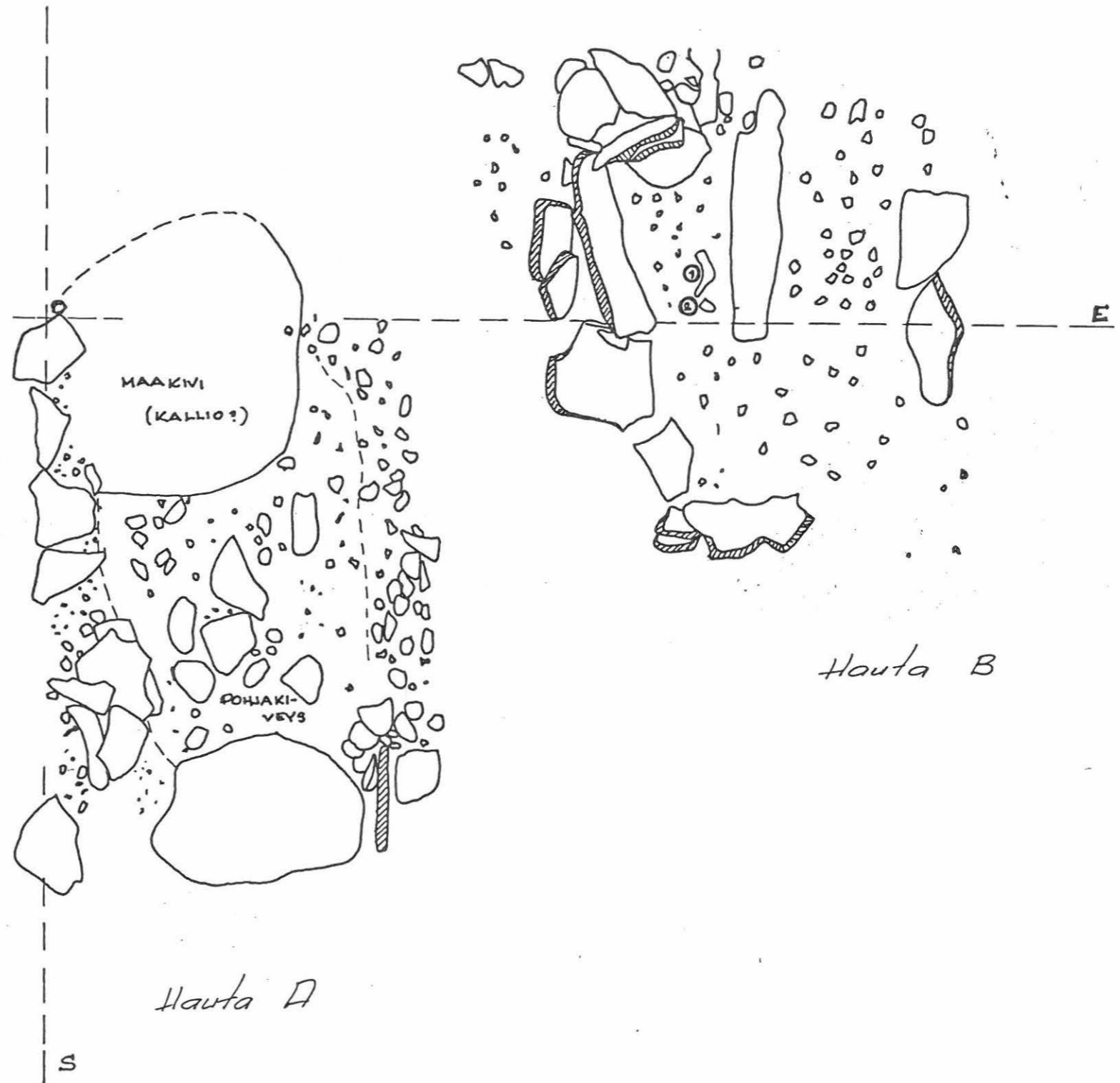
Launio 1; kartta 4
MK 1:20
Piirt. Olof Bäckström

Hauta A kaivettu
pohjataso-
alpuo-
lelle

Hauta B:n löytö-
taso

1 = Vesuri Pl 136

2 = Bannerengas Pl 137

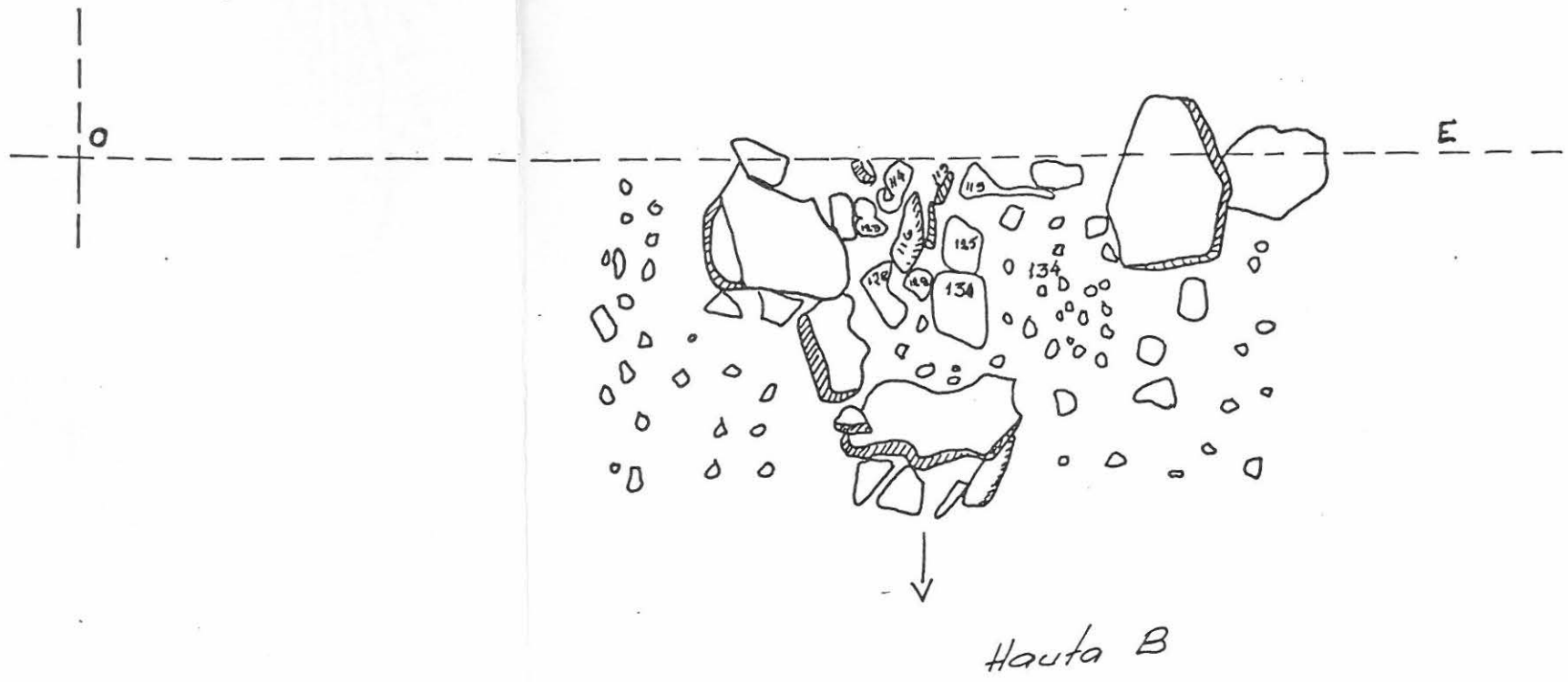
PORI, PREIVIIKI 1967

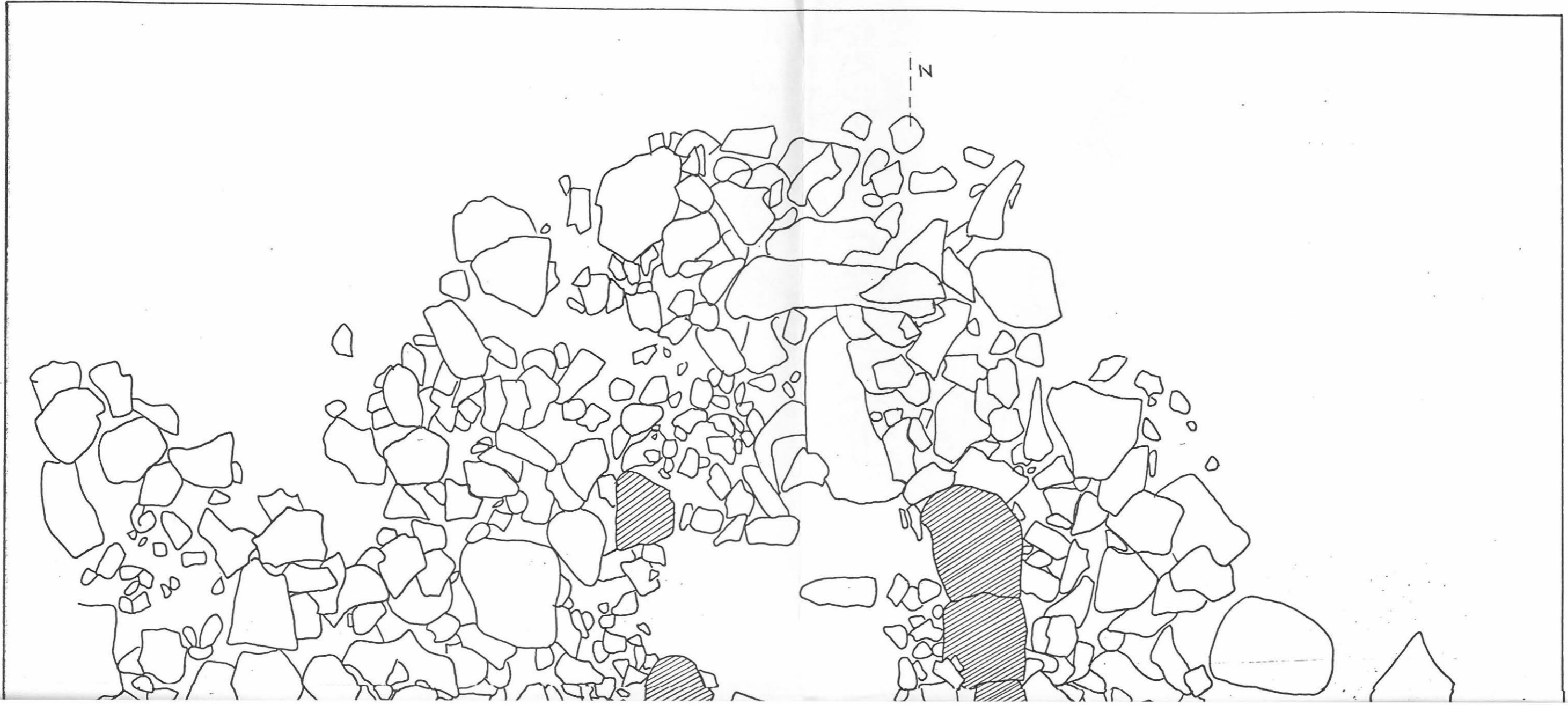
Rajakalmisto

Raunio 1; Kartta 3

Mk 1:20

Piirt. Eric Chanfreau

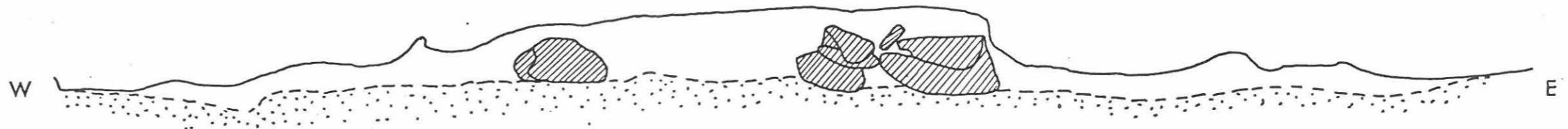

PORI
PREIVIIKI
RAJAKALMISTO
UNTO SALO 1967
RAUNIO 2

x luu
● löytö

0 1m

PORI

Preiviiki 1967

Rajakalmisto

Raunio 2

Mk 1:20

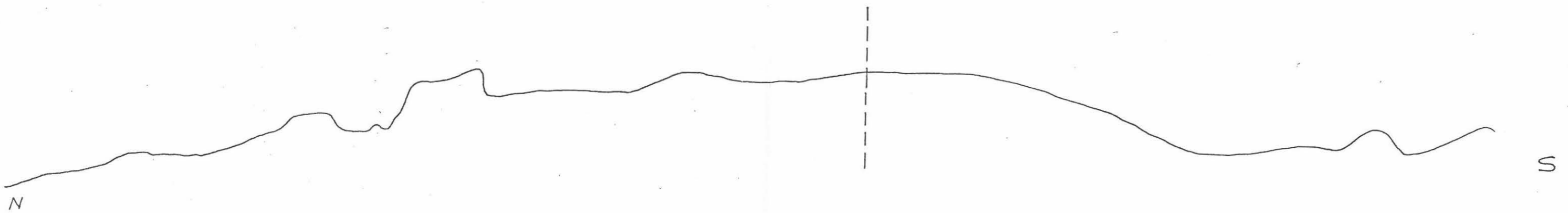
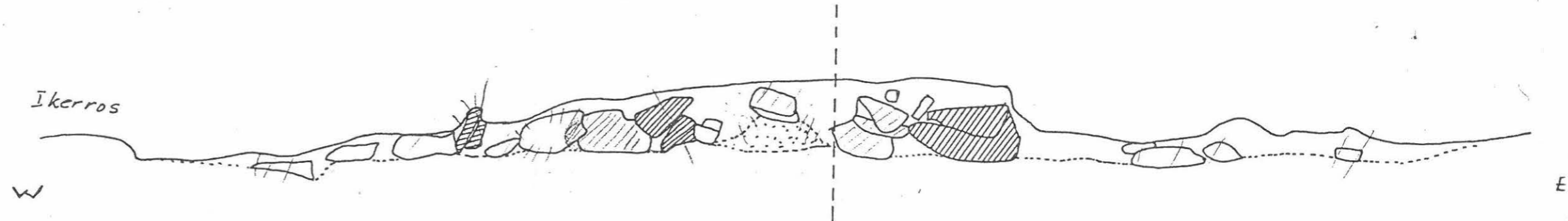
Pintaprofiili

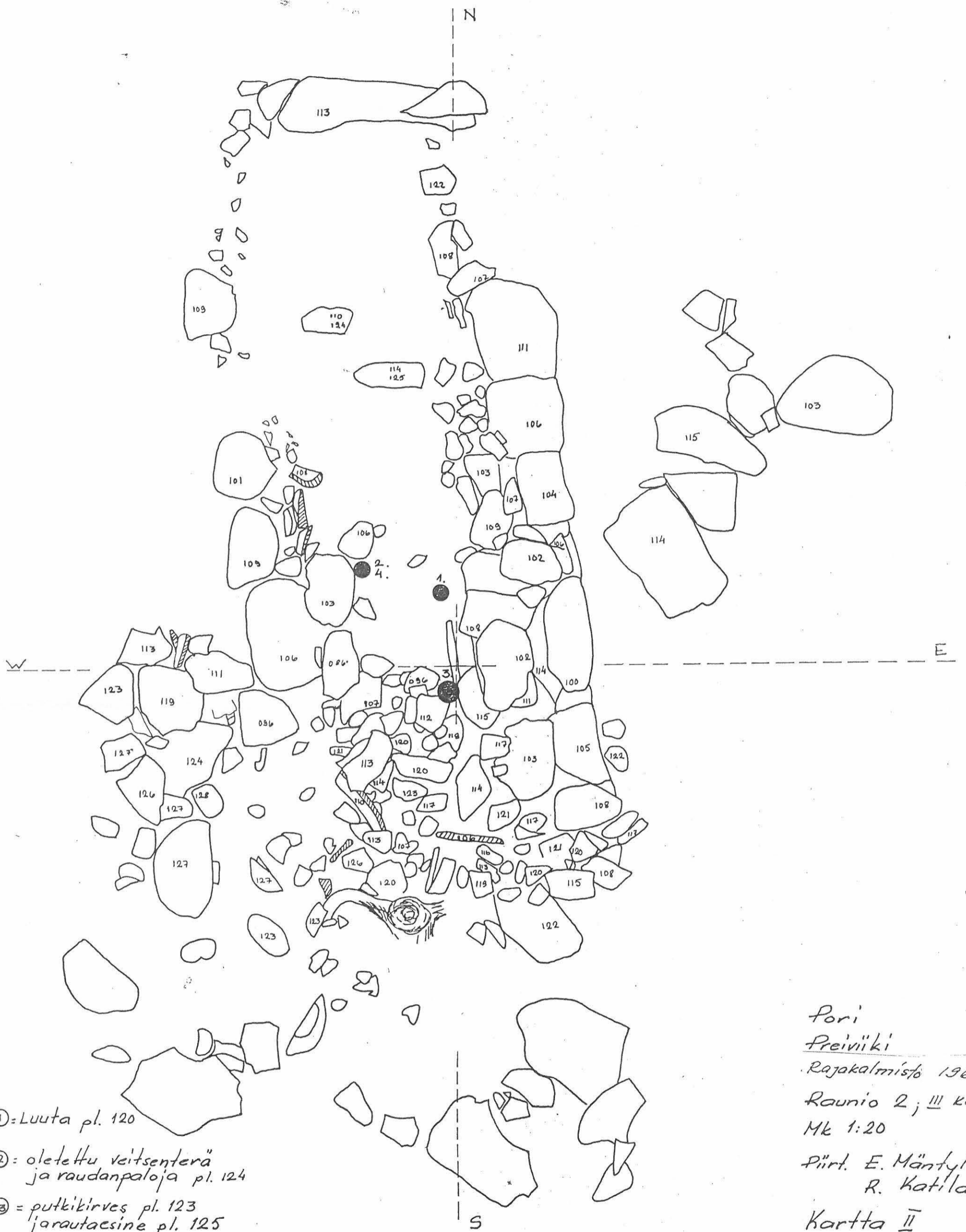
Kiintopiste 0,64

Piirt. K. Mäntylä

R. Katila

••••• sepeliä

① = Luuta pl. 120

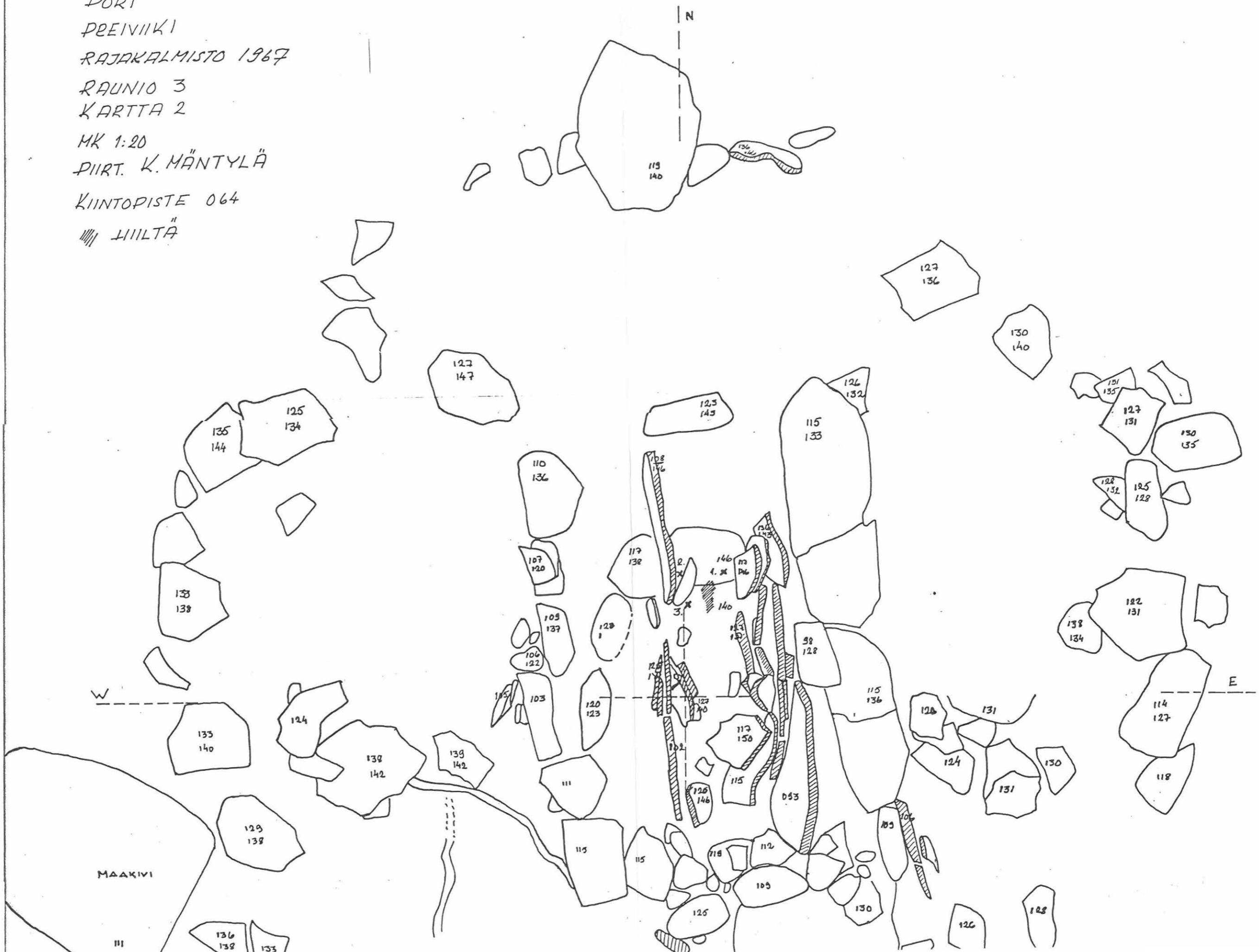
② = oletettu veitsenterä
ja raudanpaloja pl. 124

③ = putkikirves pl. 123
jarautaesine pl. 125

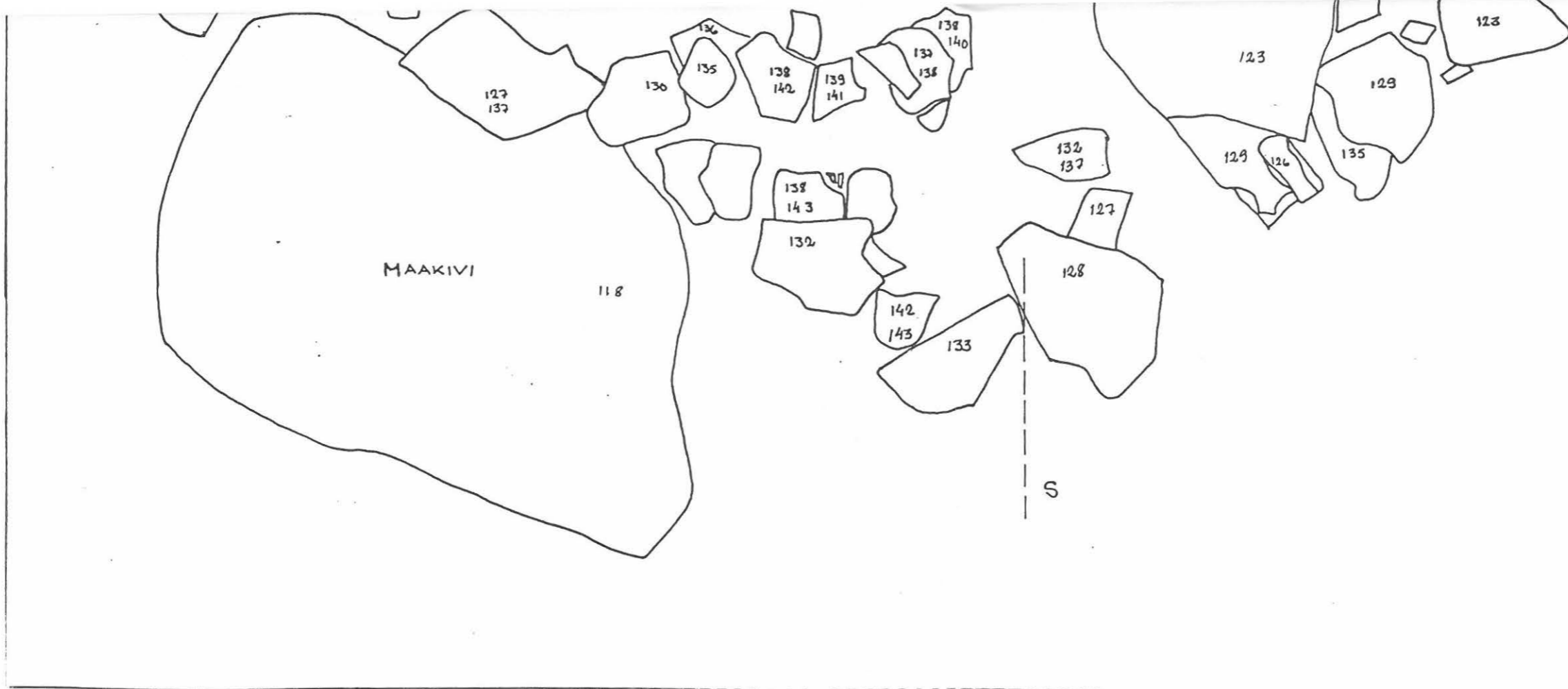
④ = spiraali pl. 128

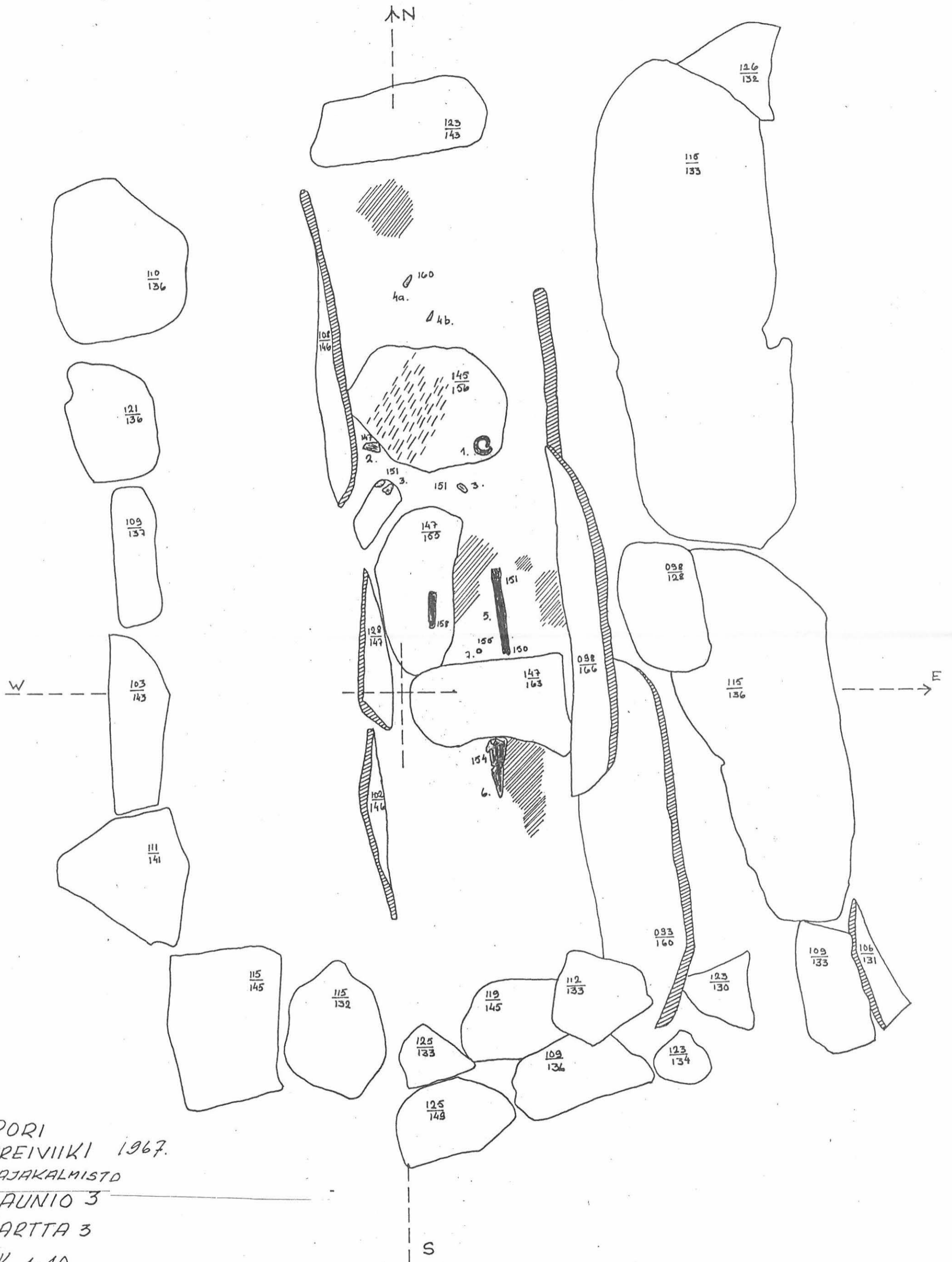
Pori
Preiviiki
Rajakalmisto 1967
Raunio 2; III kerros
Mk 1:20
Piirt. E. Mäntylä
R. Katila
Kartta II

DORI
PREIVIIKI
RAJAKALMISTO 1967
RAUNIO 3
KARTTA 2
MK 1:20
PIIRT. K. MÄNTYLÄ
KIINTOPISTE 064
||| LIILTA

PORI
PREIVIIKI 1967.

RAJAKALMISTO

RAUNIO 3

KARTTA 3

MK 1:10

RAUTAA

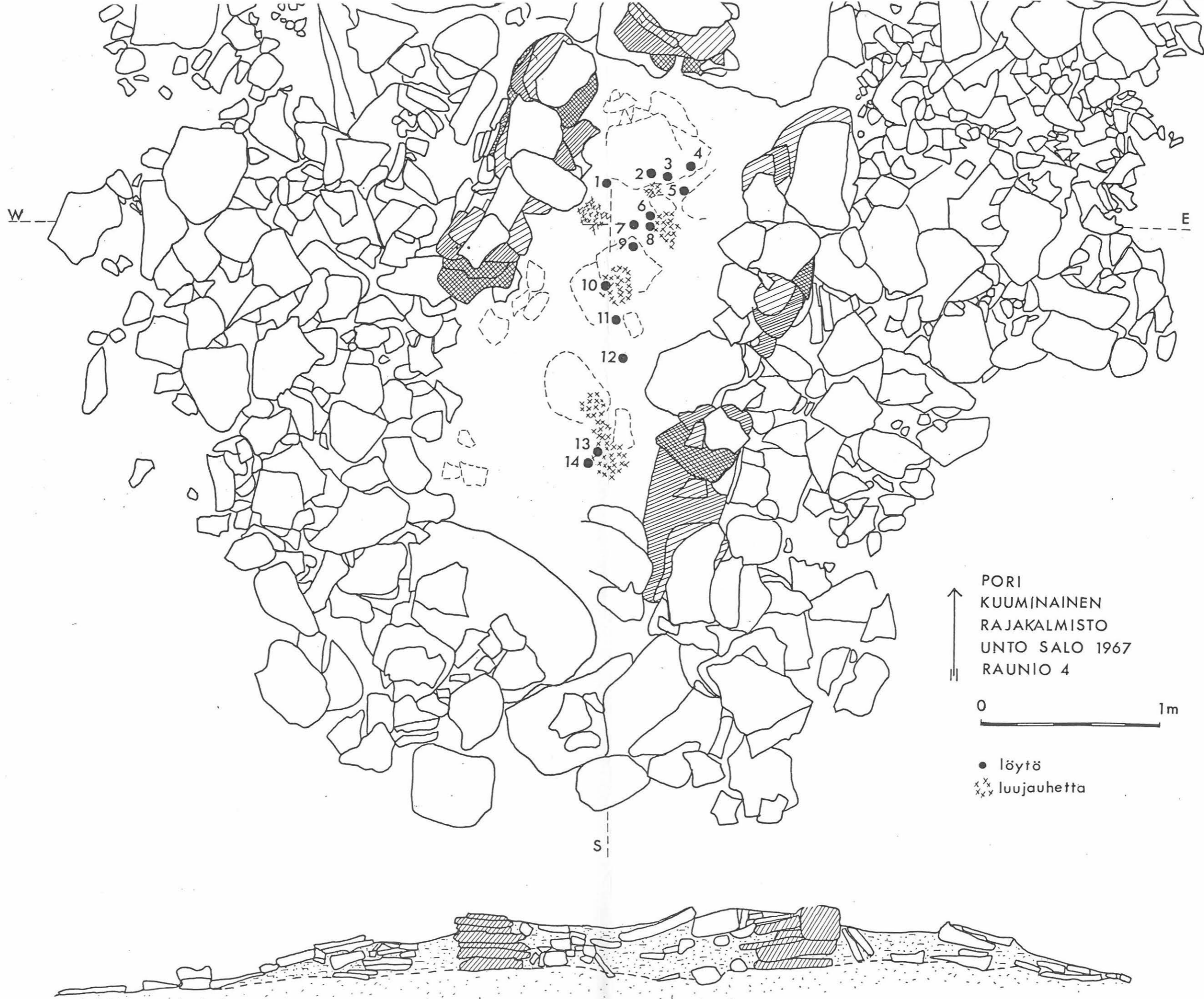
LUUTA

— KIVEN ALLA

Handwritten text, possibly a title or date, oriented vertically in the center of the page.

Handwritten text in the upper right quadrant of the page.

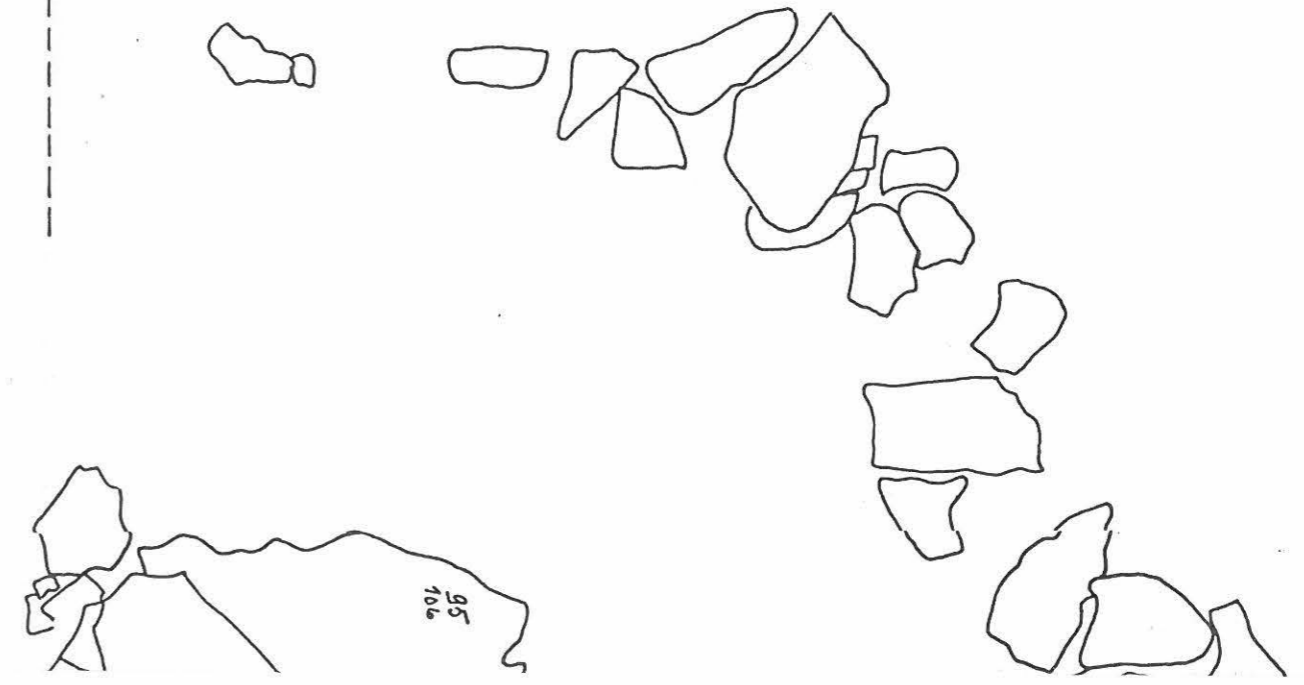
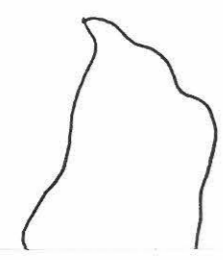

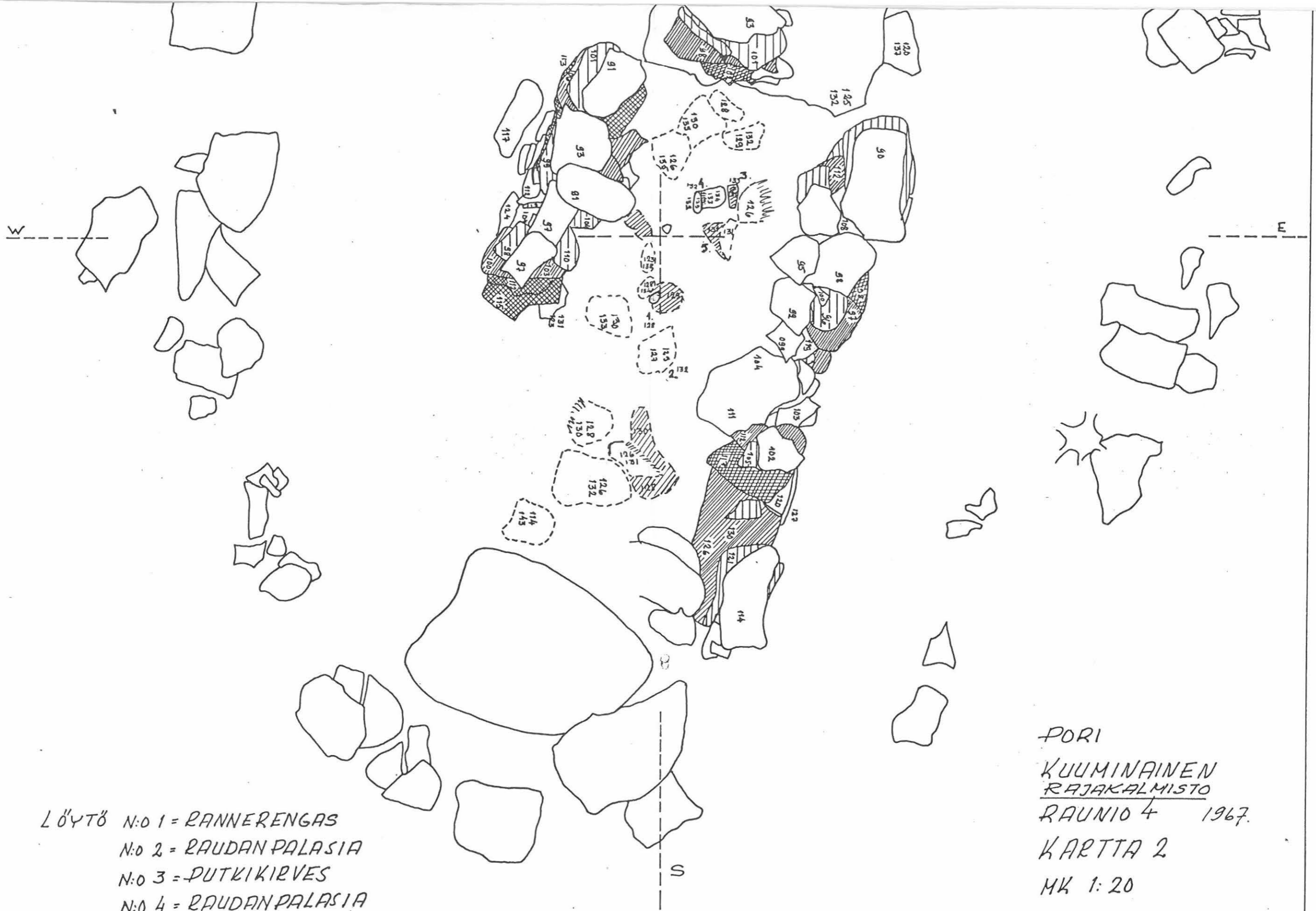

PORI
 KUUMAINEN
 RAJAKALMISTO
 UNTO SALO 1967
 RAUNIO 4

0 1m

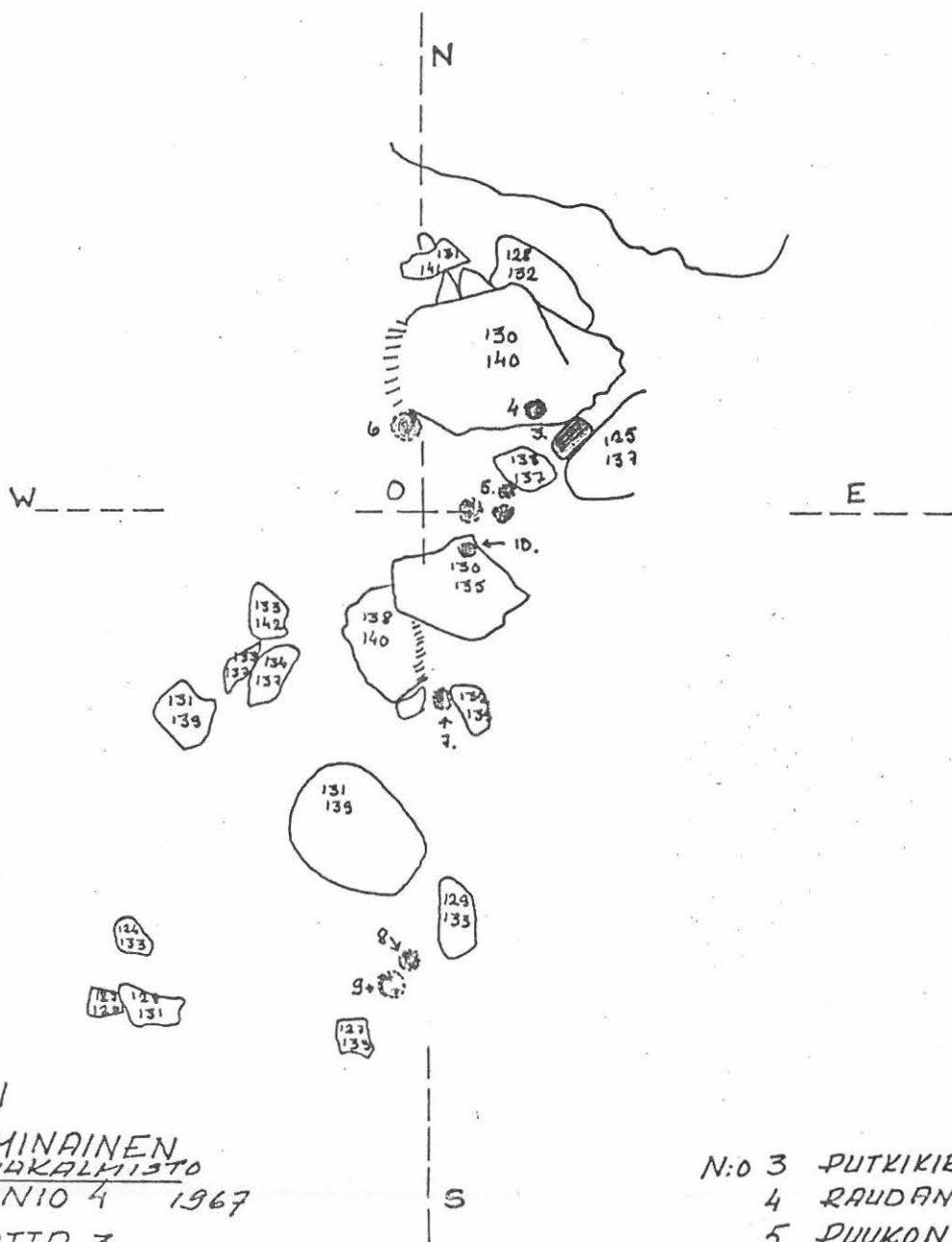
● löytö
 x x x luujauhetta

LÖYTÖ N:o 1 = RANNERENGAS
 N:o 2 = RAUDANPALASIA
 N:o 3 = PUTKIKIRVES
 N:o 4 = RAUDANPALASIA
 N:o 5 = RAUDANPALA

PORI
 KUUMINAINEN
 RAJAKALMISTO
 RAUNIO 4 1967.
 KARTTA 2
 MK 1:20
 PIIRT. M. HAASLAHTI

PORI

KUUMINAINEN
RAJAKALMISTO

RAUNIO 4 1967

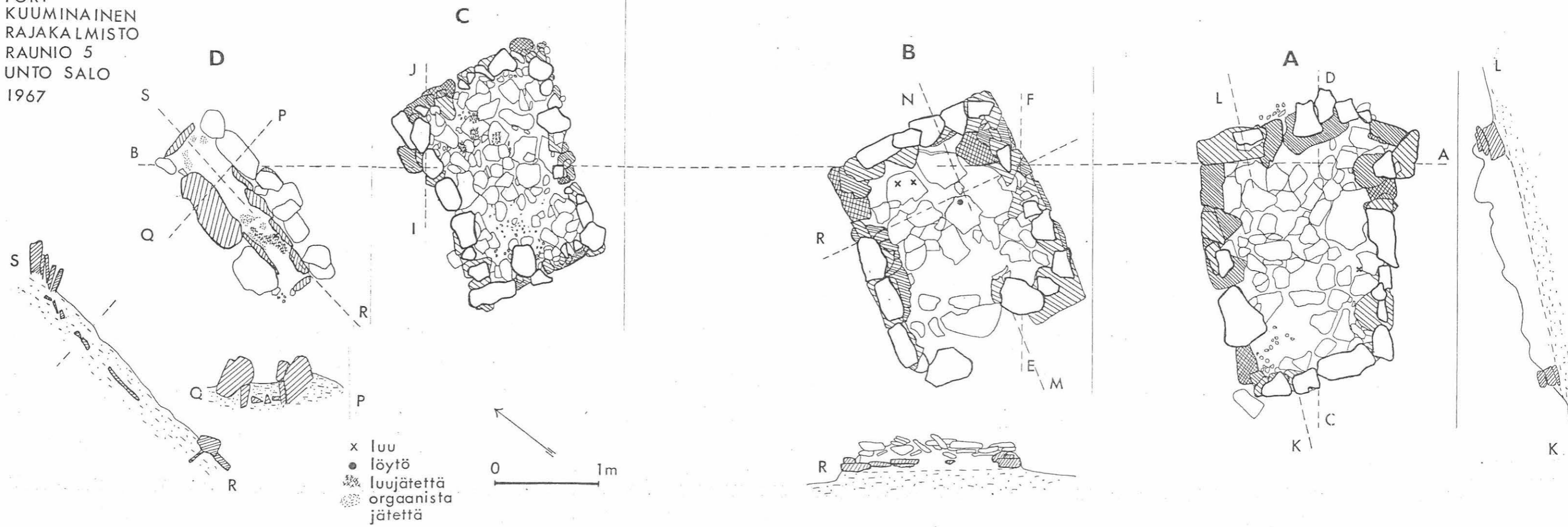
KARTTA 3

POHJAKIVET JA LÖYDÖT

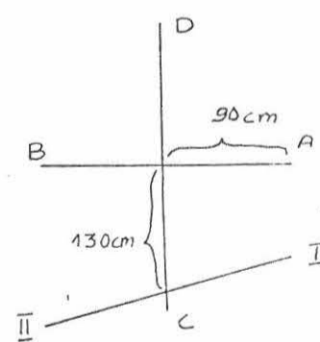
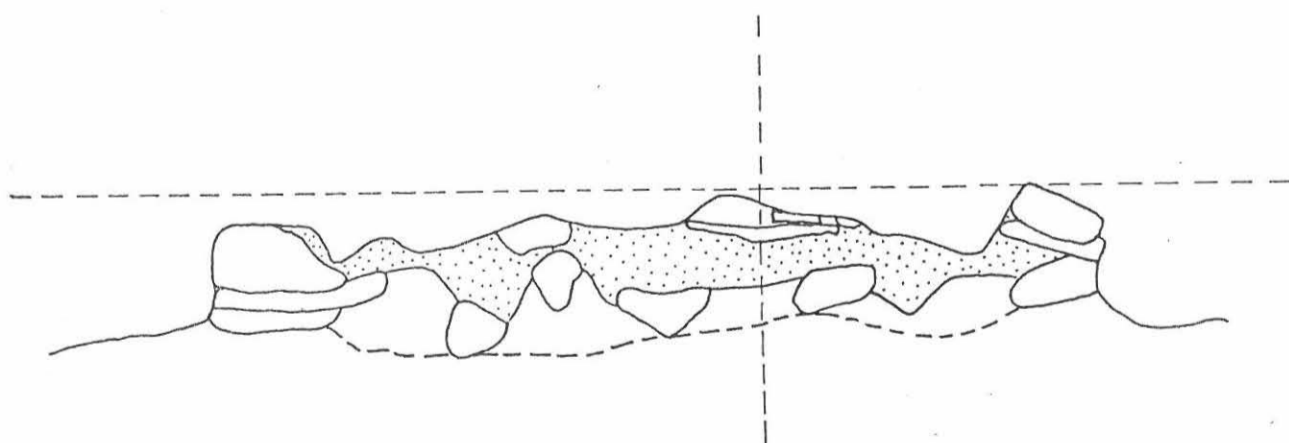
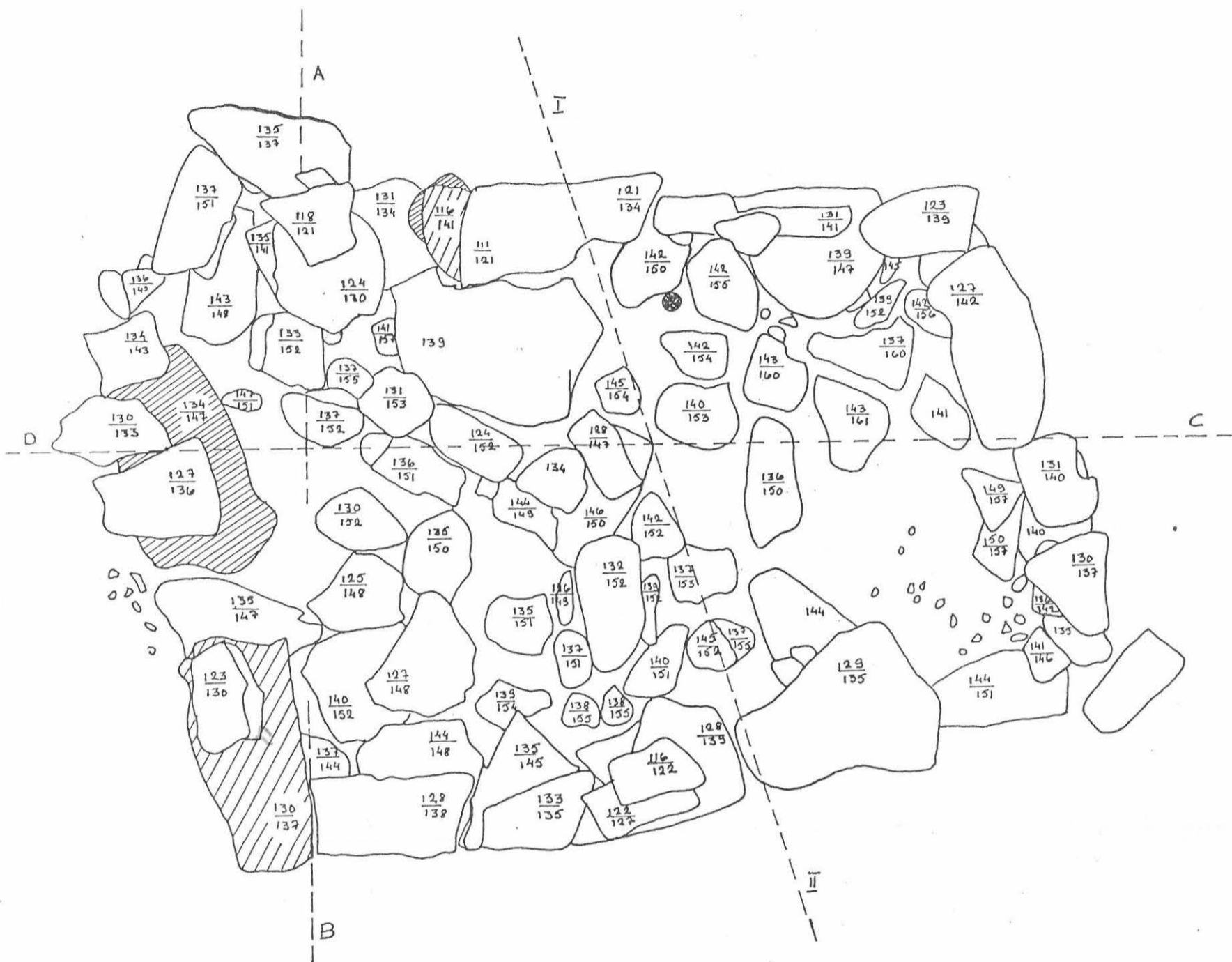
PIIRT. M. HAASLAHTI

- N:o 3 PUTKIKIRVES
 4 RAUDANPALASIA
 5 PUUKON JA RAUDAN
 PALOJA
 6 RAUDANPALOJA
 7-8 -"-
 9 SAVIRUUKUN PALO-
 JA
 10 RAUDANPALOJA

PORI
 KUUMINAINEN
 RAJAKALMISTO
 RAUNIO 5
 UNTO SALO
 1967

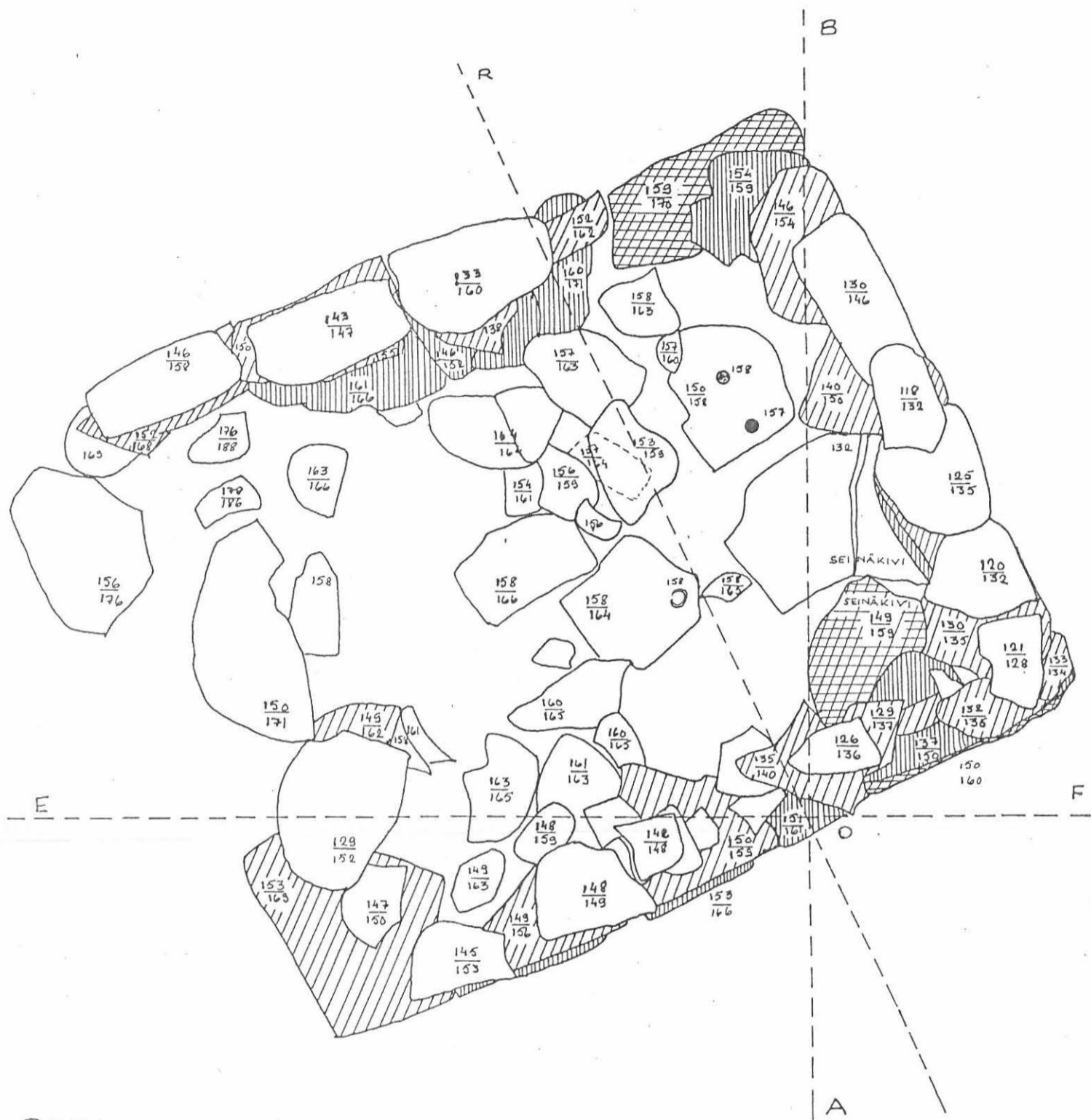

PORI
 Kuumainen
 Rajakalmisto
 Raunio 5 1967

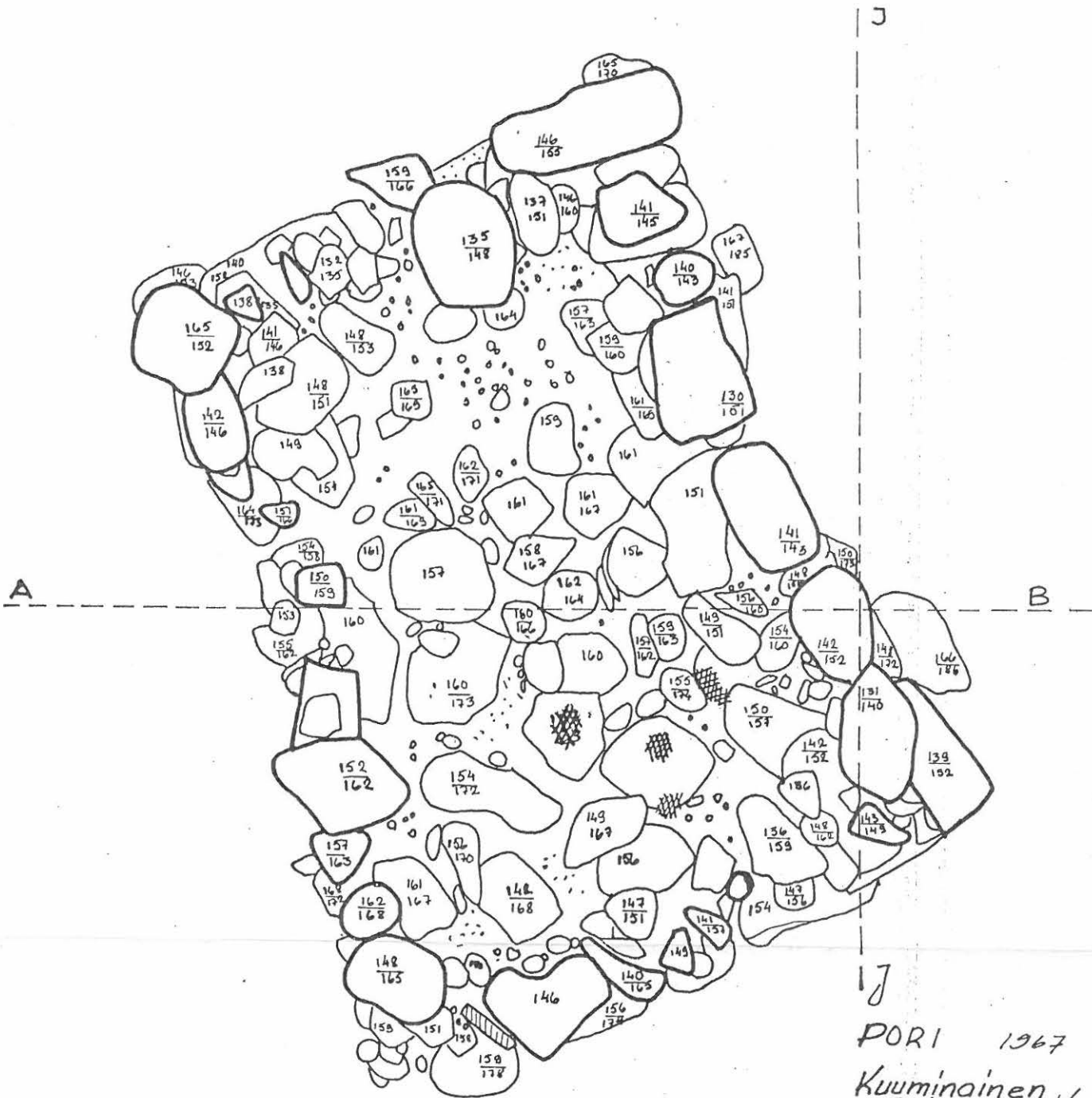
Torha A.
 M_k 1:20 Piirt. I. Korkeakoski

⊗ Luu

PORI
 Kuumioinen
 Rajakalmisto 1967
 Rounio 5
 Torha B
 Kartta 2
 MK 1:20
 Kiintopiste 161

I kerros: valk.
 II -" - |||||
 III -" - |||||
 IV -" - |||||
 ● Luunpalasia loaton alla

PORI 1967

Kuumalainen /
Rajakalvasta
 Raunio 5

Tarha C

I kivi kerroksen pohja
 ja tarhan reunat

Mk 1:20

Piirt. O. Bäckström

 Luujätettä

PORI

Preiviiki 1967

Paganus, Rajakalmisto

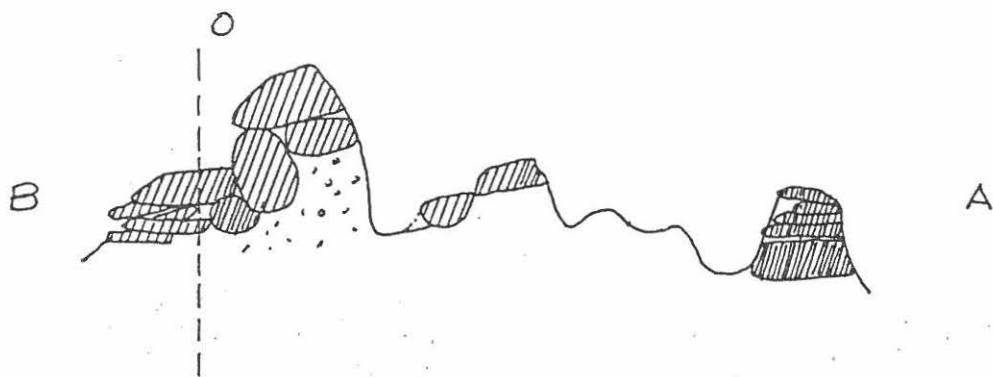
Raunio 5

Tarha C

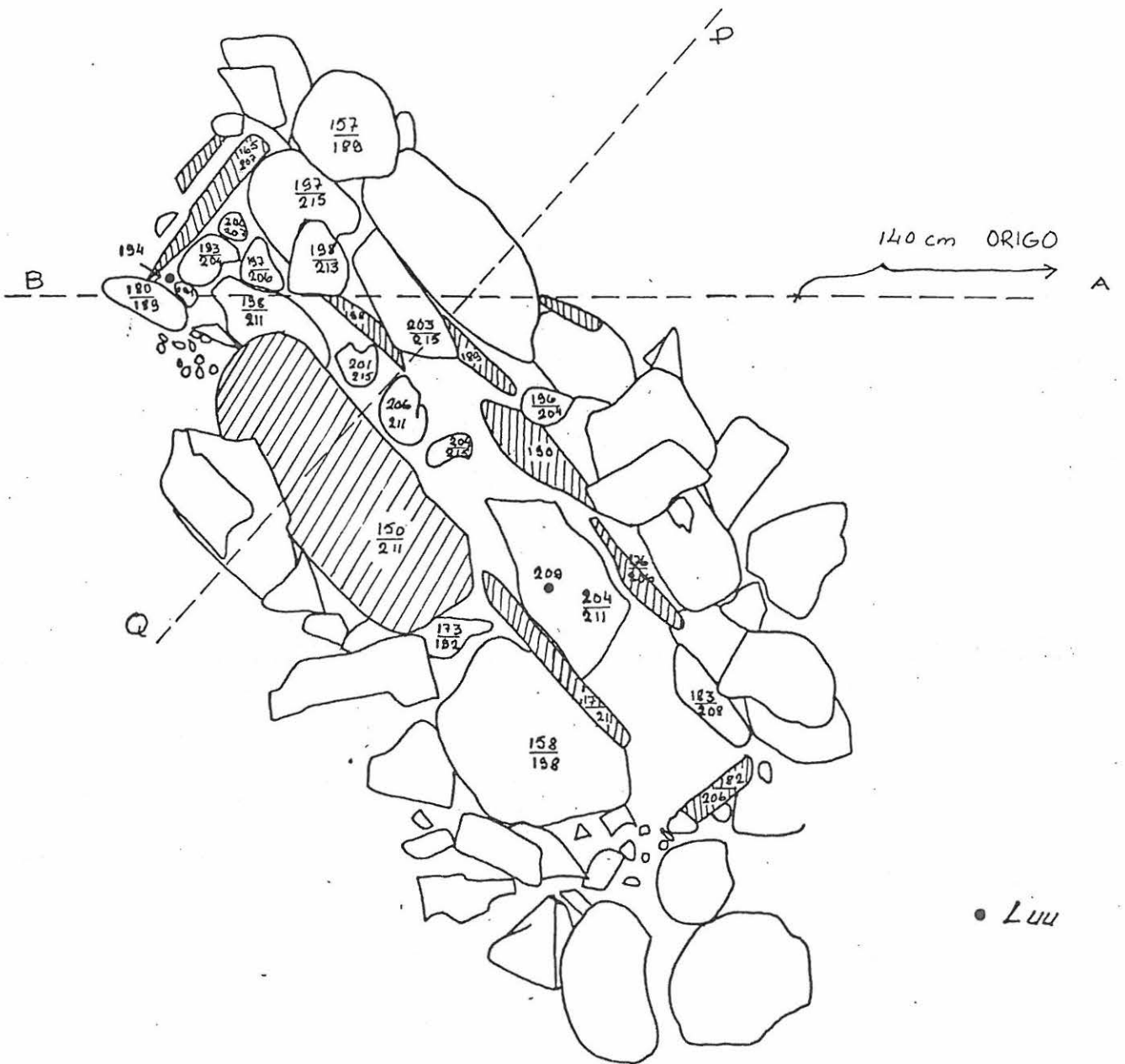
Pintaprofiili

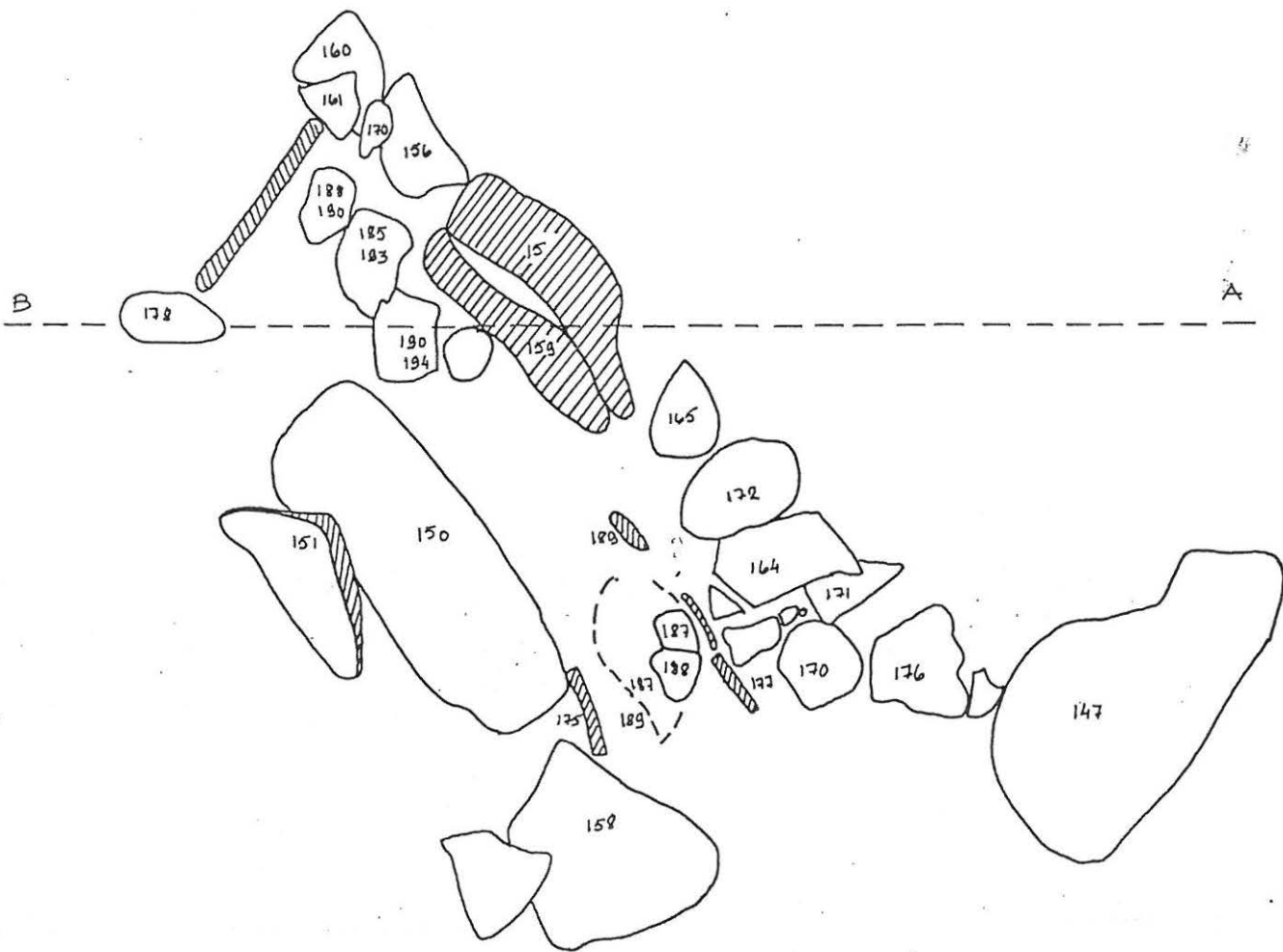
Mk 1:20

Piirt. O. Bäckström

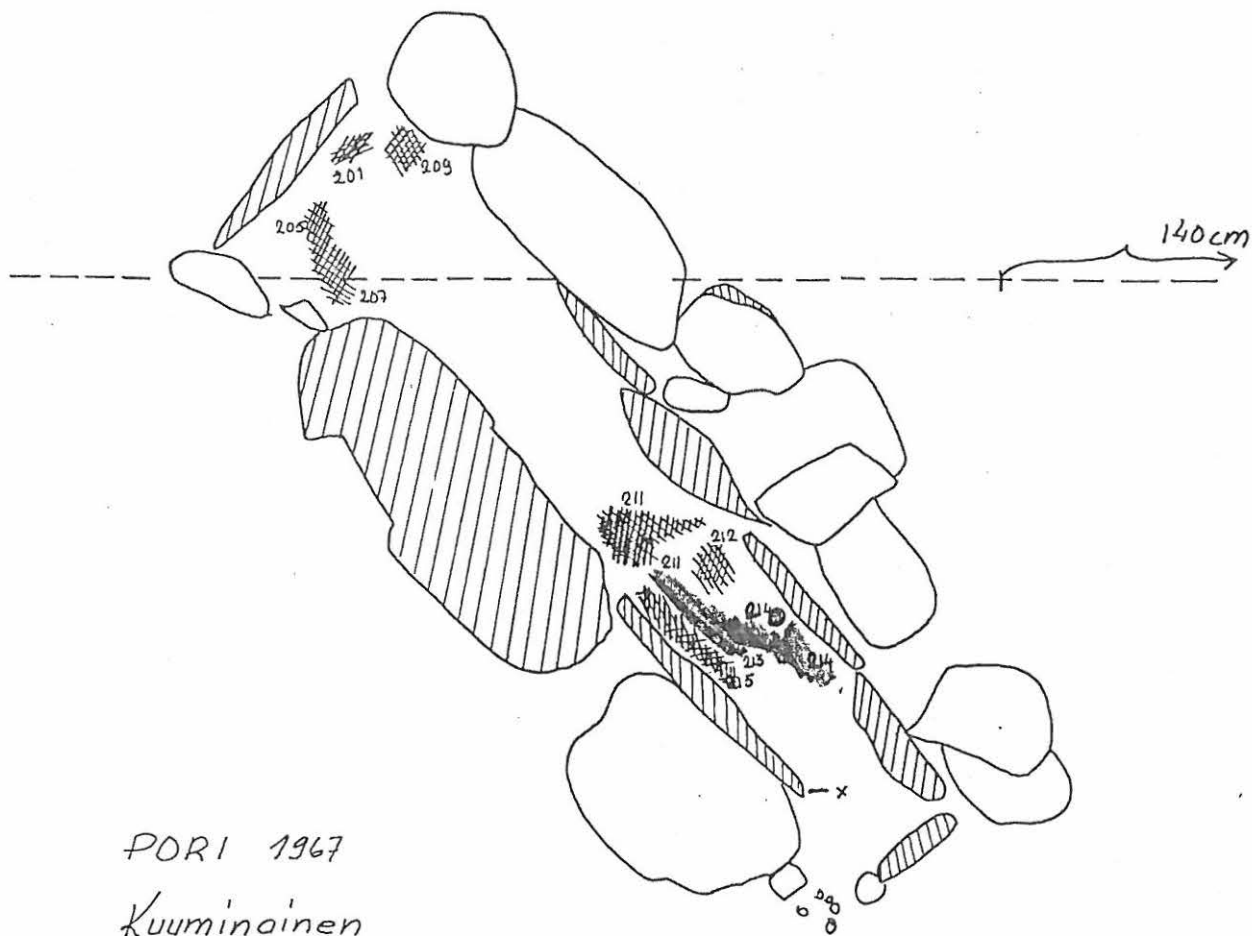

PORI 1967
KUUMINAMEN
RAJAKALHISTO
RAUNIO 5
ARKKOD
KARTTA 3.

Pori 1967
 Kuumainen
Rajakalvasta
 Raunio 5
 Ankku D
 Kartta 2

PORI 1967

Kuuminainen
Rajakalmisto

Raunio 5

Arkku D

Kartta 4

Mk 1:20

- Luunpala
- Luujauhoa
- ▨ Ruskeaa orgaanista jätettä
- x Loatan pohja pl. 227